

**T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
SINIF ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI**

**İLKOKUL 3. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN
SEVGİ VE SAYGI DEĞERLERİNE İLİŞKİN
ALGILARI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tuba TUNÇ

KOCAELİ 2019

**T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
SINIF ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI**

**İLKOKUL 3. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN
SEVGİ VE SAYGI DEĞERLERİNE İLİŞKİN
ALGILARI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tuba TUNÇ

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Hakan TURAN

KOCAELİ 2019

**T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
SINIF ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI**

**İLKOKUL 3. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN
SEVGİ VE SAYGI DEĞERLERİNE İLİŞKİN
ALGILARI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tezi Hazırlayan: Tuba TUNÇ

Tezin Kabul Edildiği Enstitü Yönetim Kurulu Karar ve No: 26.06.2019/18

Jüri Başkanı: Ünvanı Adı SOYADI: Dr. Öğr. Üyesi Dursun AKSU

Jüri Üyesi: Ünvanı Adı SOYADI: Dr. Öğr. Üyesi Hakan TURAN

Jüri Üyesi: Ünvanı Adı SOYADI: Dr. Öğr. Üyesi Özlem TEZCAN

KOCAELİ 2019

TEŞEKKÜR

Tez yazım aŐamamda hiçbir konuda yardımını esirgemeyen, beni cesaretlendiren, mesleki gelişimime katkı sağlayan, sabırla dinleyen ve yönlendiren, her konuda bana rehberlik eden değerli öğretmenim Dr. Öğr. Üyesi Hakan TURAN' a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Yüksek lisans eğitimimde derslere gitmeme imkan tanıyan eski çalıştığım kurum müdiresi Asiye ÖZCAN ve müdür yardımcısı Hatice ENGİN' e ve din kültürü hocamız Zeynep BAYRAM' a sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum. Şu an çalışmakta olduğum okul müdürüm Yıldırım YOLCU' ya da teşekkürlerimi sunarım.

Tez yazım aşamasında desteklerini ve bana olan güvenlerini hissettiren ev arkadaşlarım Merve ERGİN ve Sibel KAPLAN' a teşekkür ederim. Ayrıca Hakan TİMUR, Meryem MERGEN hocama ve her zaman yanımda duran, beni cesaretlendiren sevgili niŐanlım Ufuk Sabri SAĞIR' a da teşekkür ederim.

Benim bu zamanlara gelmemde büyük emek harcayan, bana her zaman destek olan, bitmeyen sevgisiyle yanımda duran biricik annem Ayşe TUNÇ' a ve babam Muhittin TUNÇ' a teşekkür ediyorum. Ayrıca kız kardeşlerime de sevgilerimle teşekkür ederim.

Tuba TUNÇ

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜRLER	I
İÇİNDEKİLER.....	II
ÖZET.....	IV
ABSTRACT.....	V
SİMGE VE KISALTMALAR LİSTESİ.....	VI
ŞEKİL VE TABLOLAR LİSTESİ.....	VII- VIII
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

1.ALANYAZIN İNCELEMESİ

1.1. DEĞER.....	8
1.1.1. Değerlerin Özellikleri.....	9
1.1.2. Değerlerin Kaynakları.....	10
1.2. DEĞERLER EĞİTİMİ.....	10
1.2.1 Değerler Eğitiminin Amacı.....	13
1.2.2 Değerler Eğitiminin Önemi.....	14
1.2.3.Değerler Eğitiminin Yaklaşımları.....	15
1.2.4. Öğretim Programında Değerler Eğitimi.....	18
1.3.SEVGİ.....	22
1.4.SAYGI.....	23
1.5. SAYGI VE SEVGİ DEĞERLERİNİN İLİŞKİSİ.....	24
1.6.METAFOR.....	25
1.6.1. Metaforların Türleri.....	26
1.6.2. Metaforların Eğitimdeki Rolü ve Kullanımı.....	26
1.7.İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	27
1.7.1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar.....	27
1.7.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar.....	30

İKİNCİ BÖLÜM

2.YÖNTEM

2.1. ARAŞTIRMANIN DESENİ.....	32
2.2. ÇALIŞMA GRUBU.....	32
2.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI.....	33
2.4. VERİ TOPLAMA SÜRECİ.....	34
2.5. VERİLERİN ANALİZİ.....	34

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.BULGULAR VE YORUM

3. 1. BİRİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM.....	36
3.1.1. Sevgi Değerine İlişkin Üretilen Metaforlara Ait Bulgular.....	36
3. 2. İKİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM.....	37
3.2.1. Sevgi Değerine İlişkin Kavramsal Kategoriler	37
3.2.2. Sevgi Değerine İlişkin Metaforların Kategorilere Göre Dağılımı....	38
3.2.2.1. Sevgi Değeri Mutluluk Kaynağı Kategorisine Ait Bulgular.....	38
3.2.2.2. Sevgi Değeri Bilgi Kaynağı Kategorisine Ait Bulgular	39
3.2.2.3. Sevgi Değeri Emek/ Çaba/ Mücadele Kategorisine Ait Bulgular..	39
3.2.2.4. Sevgi Değeri Sosyalleşme/Birlik-Berberlik Kategorisine Ait Bulgular.....	40
3.2.2.5. Sevgi Değeri Koruma Kategorisine Ait Bulgular	40
3. 3. ÜÇÜNCÜ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM.....	40
3.3.1. Saygı Değerine İlişkin Üretilen Metaforlara Ait Bulgular.....	41
3. 4. DÖRDÜNCÜ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM...	41
3.4.1. Saygı Değerine İlişkin Kavramsal Kategoriler	42
3.4.2. Saygı Değerine İlişkin Metaforların Kategorilere Göre Dağılımı	42
3.4.2.1. Saygı Değeri Vatanseverlik Kategorisine Ait Bulgular.....	43
3.4.2.2. Saygı Değeri Otorite Kategorisine Ait Bulgular.....	43
3.4.2.3. Saygı Değeri Minnettarlık Kategorisine Ait Bulgular.....	44
3.4.2.4. Saygı Değeri Birlik- Beraberlik Kategorisine Ait Bulgular.....	44
3.4.2.5. Saygı Değeri Bilgi Kategorisine Ait Bulgular.....	44
3.4.2.6. Saygı Değeri Diğer Kategorisine Ait Bulgular.....	45
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	46
KAYNAKÇA.....	52
EKLER.....	61
ÖZGEÇMİŞ.....	81

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, ilkokul 3. sınıf öğrencilerinin sevgi ve saygı değerlerine ilişkin algılarının metafor analizi yoluyla incelenmesidir. Bu araştırma, tarama modelinde bir çalışmadır. Çalışmada veri toplama aracı olarak nitel araştırma yöntemlerinden yarı yapılandırılmış anket formu kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu, 2018-2019 eğitim öğretim yılında Muş ili Malazgirt ilçesinde bulunan beş okulda öğrenim gören 3. sınıf ilkokul öğrencilerinden oluşmaktadır. Öğrencilere sevgi ve saygı değerini neye benzettiklerini ve benzetme gerekçelerini yazmaları için yarı yapılandırılmış anket formu verilmiştir. Verilen cevaplara göre sevgi değeri için ayrı, saygı değeri için ayrı kategoriler oluşturulmuştur. Cevaplara göre metaforlar uygun kategori altında sınıflandırılmıştır. Bazı metaforlar verilen cevaplarına göre birden fazla kategori altında yer almıştır. Örneğin: Sevgi değerinde öğretmen metaforu için toplam 44 tane metafor oluşturulmuştur. Fakat bunlardan 27 tanesi bilgi kaynağı, 9 tanesi emek/çaba harcayan ve 8 tanesi mutluluk kaynağı kategorisinde yer almıştır. Sevgi ve saygı değerleri ile herhangi bir bağlantısı olmayan metaforlar araştırma dışında bırakılmıştır. Öğrencilerin sevgi ve saygı değerlerini günlük hayattaki kavramlara benzettikleri görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Değerler, değerler eğitimi, metafor.

ABSTRACT

The purpose of this study is to analyze perceptions of primary education third grade students regarding the values "affection and respect " by using metaphor analysis. This research is a scanning model type of study. For this purpose, semi-structured survey technique was used among qualitative research methods in this study. The workgroup of the research consists of the 2018-2019 educational year's third grade students studying in five different schools in Malazgirt, Muş. The students are given semi-structured feedback forms to write what affection and respect resemble and the reasons of this resemblance. According to the answers, categories are formed both for affection and for respect. According to answers, the metaphors are classified under proper categories. Some metaphors take part in more than one category in regard to the answers. For example, 44 teacher metaphors are totally determined for the value of affection. However, it is stated that 27 of these metaphors are the source of information category, 9 of them are endeavoring ones category, 8 of them are the source of happiness category. The metaphors which don't have anything in relation with affection and respect are given up out of the research. It is realised that students liken the values of affection and respect to the notions in daily life.

Keywords: Values, values education, metaphor.

SİMGE VE KISALTMALAR LİSTESİ

TDK: Türk Dil Kurumu

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

ŞEKİL VE TABLOLAR LİSTESİ

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi Piramidi

TABLÖLAR LİSTESİ

- Tablo 1: Farklı Kurum ve Ülkelerin Belirledikleri Ortak Değerler Listesi
Tablo 2: Çalışma Grubunun Frekans Ve Yüzdesi
Tablo 3: Sevgi Değerine İlişkin Üretilen Metaforlar
Tablo 4: Sevgi Değerine İlişkin Kavramsal Kategoriler
Tablo 5: Sevgi Değerine Ait Metaforların Kategori Basamakları Altında Sınıflandırılması
Tablo 6: Saygı Değerine İlişkin Üretilen Metaforlar
Tablo 7: Saygı Değerine İlişkin Kavramsal Kategoriler
Tablo 8: Saygı Değerine Ait Metaforların Kategori Basamakları Altında Sınıflandırılması

GİRİŞ

Zaman ilerledikçe yaşam şartları, insanların davranışları, toplumsal olaylar değişim göstermektedir. Bu olaylardan toplum etkilendiği kadar çocuklar da etkilenmektedir. Giyim kuşamları, beslenmeleri, sosyal ortamları, zaman harcamak için yaptığı uğraşlar da değişmektedir. Değişime uğrayan özelliklerden biri de değerlerdir. Bilim ve teknolojinin hızlı gelişmesi ile günümüzde birçok değer değişime uğrarken insanlar ulaşmak istediği her şeye kolay bir şekilde ulaşmaktadır. Bu durum avantaj gibi görünse de insanı yalnızlaştırarak dezavantaja dönüştüğü söylenebilir. Bilim ve teknolojinin bugünkü kadar gelişmediği zamanlarda insanlar birbiri ile daha fazla yüz yüze iletişim halinde ve paylaşımcı iken günümüzde insanlar değerlerden uzaklaşmakla birlikte bencilleşmekte, yalnızlaşmakta, kendi kabuğuna çekilmektedir. Bu durum bireylerin kendisiyle ve çevresiyle çatışmasına neden olmaktadır. Günümüzde çocuklar ise gittikçe yayılan şiddet, saldırı, saygısızlıktan, hoşgörüsüzlükten etkilenmektedir (Güney, 2017; Tillman, 2000; Yağcı, 2008; Yuvacı, 2013: 7). Değinen olumsuzlukların değerlerin eksikliğinden kaynaklandığı söylenebilir. Çünkü değerler, toplumu düzenleyen ve ayakta tutan unsurlardır. Pek çok toplum bu tür sorunların ortadan kalkmasının etkili bir değerler eğitiminden geçtiğini düşünmektedir. Bir toplumun geleceğini oluşturan en önemli etmen iyi yetiştirilmiş, karakter sahibi bireylerdir. Karakter sahibi bireylerin yetişmesi ve huzurun, barışın, saygının, sevginin sağlanması ortak değerlerin kazandırılması ile gerçekleşecektir (Ekşi, 2003; Gömleksiz, 2007; Güney, 2017; Tillman, 2000: IX).

Eğitim bireyi olumlu yönde yetiştirme olarak tanımlanır. Toplumun gelişip kalkınmasını sağlayan eğitim ile bireye bilgi, beceri, tutum ve değer kazandırılır. Bu kazandırılan unsurlar sonucunda bireyde farklılaşmalar meydana gelir. Farklılaşan birey ise toplum üzerinde olumlu gelişmeler meydana getirir. Bu nedenle sadece ilkokul ya da lise değil okul öncesi kurumlardan başlayarak tüm eğitim basamaklarında değerler eğitimi konusu üzerinde hassasiyetle durulması gerekmektedir. Değerler eğitiminin gerçekleşmesinde okullara ve öğretmenlere çok fazla sorumluluk yüklenmiştir (Akbaş, 2004: 1-3; Yuvacı, 2013: 5; Güven, 1999: 163-164).

Türk eğitim sisteminde ilköğretimin bazı amaçları İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinin 5. Maddesinde şu şekilde belirtilmektedir: Türk Millî Eğitiminin amaç ve ilkeleri doğrultusunda;

- Öğrencileri Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlı, toplumun refahı için çalışan, Türkiye'yi çağdaş medeniyetler seviyesine çıkarma bilincine sahip nesiller yetiştirmek,
- Öğrencilerin geçmişten günümüze gelen milli değerleri ve evrensel değerleri öğrenmelerini sağlamak,
- Öğrencilerin kendisiyle, ailesiyle, toplumla barışık birey olmasını ve sorumluluklarını bilen, topluma faydalı nesil yetiştirmek,
- Öğrencilerin milli kültürlerini yaymada sporu, bilimi, sanatsal çalışmalarını etkin kılması gerekliliği hakkında bilgi vermek
- Öğrencilerin kendi sağlığını ve toplumun sağlığını sağlama konusunda bilimsel bilgiler öğrenmesini sağlamaktır.
- Öğrencilere çevresine karşı sorumlu olma bilinci aşılacak, toplumun kalkınması için faaliyetlerde bulunmasını sağlamak,
- Çevreyi korumanın ve zarar vermenin sonuçlarını bilmesi sonucu çevre dostu olmaya karar vermesini amaçlamak,
- Öğrencilere sevgi ortamında ders verilirken öğrencilerin düşünsel becerilerini kullanmasını ve yaratıcı düşünerek zihinlerini etkin kılmayı amaçlamaktadır (MEB, 2015).

İlköğretimin amaçlarına bakıldığında dürüstlük, hoşgörü, erdemli, sağlıklı olma, sevgi, saygı gibi evrensel değerlerin yanında tarihimiz, dilimiz, dinimiz, ulusumuz, bayrağımız gibi milli değerlerimiz de ön plandadır. Günümüzde artık hem ulusal hem evrensel değerleri bilen nesiller yetiştirmek önem arz etmektedir. (Sözer, 2008). Değerler eğitimi okulda hayat bilgisi dersinde daha sonra da sosyal bilgiler dersinde ele alınmaktadır. Sosyal Bilgiler dersi Öğretim Programında dürüstlük, sorumluluk, temizlik, vatanseverlik, sevgi, saygı, yardımseverlik gibi değerlerin öğrenciye kazandırılması gerektiği belirtilmiştir. Sosyal Bilgiler Programı gibi ilköğretim Hayat Bilgisi Öğretim Programı da öğrencilere adalet, sevgi, öz güven, doğruluk, dürüstlük, öz saygı, saygı, kültürel değerleri koruma ve geliştirme, vatanseverlik gibi kişisel nitelikleri ve değerleri kazanmaları öngörülmüştür (MEB, 2009). İlköğretim Türkçe

programının amacı ise: Türkçeyi doğru kullanan, eleştirel düşünmenin yanında yaratıcı düşünebilen, kişisel ve sosyal değerleri önemseyen nesiller yetiştirmektir (MEB, 2005ç). Programın amacı incelendiğinde kişisel ve sosyal değerlere önem verildiği görülmektedir. Kişisel değer bir ürün almada ve hobilerimizde etkili olan kişisel tercihlerimizle ilişkilidir. Sosyal değerler ise adalet, saygı, eşitlik, farklılık gibi değerleri kapsamaktadır (Michaelis, 1988: 361; aktaran: Yazıcı, 2006: 501-502). Türkçe dersinde değerler eğitimi için 1-5. Sınıflarda yer alan “Değerlerimiz” teması öğrencilere planlı ve amaca dönük değer eğitiminin kazandırılmak istendiğini göstermektedir. Değerlerimiz temasında ise “Türk kültürü, Türkçemiz, önemli değerlerimiz, bayramlar ve törenler, türkü, halk oyunları, vatan, kahramanlık, bayrak konu başlıklarına yer verilmiştir” (Kasa, 2015). İlkokul Fen ve Teknoloji Öğretimi Programında değerler “Tutum ve Değerler” konusunda incelenmiş ve temizlik, adil olma, sorumluluk, sevgi, barış, sağlıklı olma gibi birçok değer kazanıma dönüştürülmüştür (MEB, 2005a). Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Öğretim Programında ise adalet, demokrasi bilinci, bilimsellik, Türk Bayrağına ve İstiklâl Marşı’na saygı, merhamet, nezaket, saygı, sevgi, temizlik, sorumluluk vb. değerler öğrenciler tarafından kavranması gereken değerler olarak belirtilmiştir (MEB, 2010). Yukardaki örneklerde de görüleceği üzere yalnız Hayat Bilgisi programında değil, diğer programlarda da öğrencilere birtakım değerlerin kazandırılmasının gerekliliği ifade edilmektedir. Bu çalışma kapsamında ele alınan değerler ise sevgi ve saygı kavramlarıdır.

İnsanların ilişkisinin temeli sevgi ve saygıya dayanmaktadır. İnsanlar pozitif yüklü duygularla yaşamlarını sürdürmek isterler. Böyle bir yaşamın temeli ise sevgidir. Saygı görmesi ise insanların kişiliklerine güven duymasını, her işi yapabilme duygusunu beslemesini sağlar. İnsanlar başkaları beni sevsin bana saygı göstereyim ister. Bu beklenti doğrultusunda kendileri de başkalarına karşı sevgi ve saygıyla yaklaşmalıdır. Bazı çocuklara sevgi, mutluluk, huzur gibi duyguları yaşama imkanı verilmemiştir. Bu çocuklar fiziksel, toplumsal, bilişsel açıdan sağlıklı gelişemez. Günlük yaşamda sevgiden mahrum bırakılmış küçük çocuklar insanlar arası ilişkilerde sıkıntı yaşarlar. Başkalarından çekinirler, saldırganlık, düşmanlık gibi uygun olmayan davranışlar gösterirler. Bir toplumun sağlıklı yaşam sürmesi ve barış ortamında yaşamını devam ettirmesi, o toplumdaki insanların çevresine karşı yansıtacakları sevgi,

saygı ve hoşgörüyü dayanır. Dünyada yaşanan şiddet olayları, küreselleşme, farklı kültürlerle hoşgörünün azalması, geçici hazlara azalan ilgiler insanların mânevi değerlere olan gereksinimini ortaya koymuştur. Bu sorunları çözmek için tüm değerlerin özü olan sevgi değerini eğitime, siyasete, ekonomiye katmamız gerekmektedir (Akyol, 2010; Ulusoy, 2005; Ulusoy, 2010;).

Eric Fromm (1985: 17-45) “Sevgi kişinin kendi bütünlüğünü, bireyselliğini koruyarak gerçekleştirdiği bir birliktir.”, “Sevgi insana özgü dünyadan bir şeyler vermektir. Bunlar ilgi, sorumluluk, saygı ve bilgidir.” "Eğitim ve Sevgi" sözcükleri birbiri ile harmanlanması gereken iki sözcüktür. Eğitime ilişkin bütün kurumlara damgasını vuran sevgi kavramıdır. Maslov benlik kuramında insanların şahsına ait ve iyiye ait öz bene sahip olduklarını savunmaktadır (Özden 2003). Sönmez (2009), sevginin eğitim ortamında dikkate alındığı erişim ile biçimlendirme-yetiştirmeye yönelik değerlendirmenin, ipucu, dönüt, düzeltme ve pekiştirecin kullanıldığı eğitim ortamındaki öğrencilerin ulaştığı erişimler arasında anlamlı bir fark var mıdır? sorusunu çözümlenmek amacıyla bir çalışma yapmıştır. Çalışma sonucunda ise ipucu, dönüt, düzeltme, pekiştireç ve sevginin işe koşulduğu eğitim ortamındaki öğrenci erişimlerinin ipucu, dönüt, düzeltme, pekiştireç ve biçimlendirme yetiştirmeye yönelik değerlendirme ile yalnız ipucu, dönüt, düzeltme, pekiştirecin kullanıldığı öğrenci gruplarından anlamlı derecede yüksek bulunmuştur. Bu durum sevginin eğitim ortamında etkili bir değişken olduğunun kanıtı sayılabilir. Burdan yola çıkarak öğretmenler sevgi değerini sınıf içi etkinliklere katmalıdır.

Değerler eğitimi söz konusu olduğunda dikkate alınması gereken değerlerden birisi de saygıdır. Pighin (2005: 59)'e göre saygı birlikte yaşamamızın temelini sağlayan esas değerdir. Bütün değerleri içselleştirebilme kabiliyetine sahip olan kişi tüm insanlığa ve insanların onuruna saygı duyan kişidir. Saygı karşındakini koşulsuz kabul etmektir. Türk Dil Kurumu'nun [TDK] sözlüğünde (2005: 1714) Saygı “ Bir kişinin değerli görülmesinden ya da üstün görülmesinden kaynaklı o kişiye ne kadar önemli olduğunu hissettirecek şekilde davranış sergilemeye yönelten duygu, hatır sayma ve itibar etmek” olarak tanımlanır. Toplumsal değerlere önem veren, başka kültürlerin de değerlerine saygıyla yaklaşan, ailesine ve toplumuna katkı sağlayan, hoşgörülü olan yaratıcı kişilikler oluşturan bireyler yetiştirmek saygı değerinin

bireylere kazandırılması ile mümkündür (Maden, 2017). Bu da saygı değeri ve eğitim ilişkisini gündeme getirmektedir. Saygı eğitimi, her gün farklı durumlarla ya da olaylar ile karşılaşan çocukların olaylara farklı bakış açısıyla bakmasını, gerçekleri görebilmesini ve farklılıklara saygı duymasını sağlayabilir. Her toplum huzur içinde yaşamını sürdürmek ister. Fakat çatışmasız, huzurlu, güvende, birlik beraberlik içinde insanların bir arada yaşamasının koşulu ise evrensel ve ulusal değerlere sahip olmaktan geçmektedir. Bu değerlerin başında da sevgi ve saygı gelmektedir. Bu kavramların öğretilmesinde değerler eğitimi önemli bir yer tutmaktadır.

Değerlerle ilgili ulaşılabilen çalışmalara bakıldığında, Dilmaç (1999), “İlköğretim Öğrencilerine İnsani Değerler Eğitimi Verilmesi ve Ahlâkî Olgunluk Ölçeği ile Eğitimin Sınanması”, Pike (2007), “Değerler ve Görünürlük: Okullarda Vatandaşlık Eğitimi Uygulaması ve Değerlendirilmesi”, Germaine (2001), “Ortaokul Öğrencilerinin Öz Saygıları Üzerine Değerler Eğitiminin Etkisi”, Verley (2008), “Fizik Mezunlarının Değerler Eğitimine Yönelik Düşüncelerinin Saptanması”, Uzunkol (2014), “Hayat Bilgisi Dersinde Uygulanan Değer Eğitimi Programının Özsaygı, Sosyal Problem Çözme Becerisi ve Empati Üzerine Etkisi”, Çengelci (2010), “İlköğretim Beşinci Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Değerler Eğitiminin Gerçekleştirilmesine İlişkin Bir Durum Çalışması”, Ersoy ve Şahin (2012), “Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarının Değerler Eğitimi Yaklaşımları Açısından İncelenmesi”, Bektaş ve Karadağ (2013), “İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Yardımlaşma Değerine Yönelik Geliştirdikleri Metaforların İncelenmesi”, Tahiroğlu (2011), “İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Doğa Sevgisi, Temizlik ve Sağlıklı Olma Değerlerinin Öğretimi ve Değerlere İlişkin Öğrenci Tutumlarının Belirlenmesi” amaçladıkları söylenebilir.

Bu çalışmada ise ilkokul 3. sınıf öğrencilerinin sevgi ve saygı değerlerine yönelik algılarının metafor analizi yoluyla incelenmesi amaçlanmıştır.

PROBLEM CÜMLESİ

İlkokul 3. sınıf öğrencilerinin sevgi ve saygı değerlerine yönelik ürettikleri metaforlar nelerdir?

ALT PROBLEMLER

1. Öğrencilerin sevgi değerlerine yönelik ürettikleri metaforlar nelerdir?
2. Sevgi değerine yönelik üretilen metaforlar hangi kavramsal kategoriler altında toplanabilir?
3. Öğrencilerin saygı değerlerine yönelik ürettikleri metaforlar nelerdir?
4. Saygı değerine yönelik üretilen metaforlar hangi kavramsal kategoriler altında toplanabilir?

ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Araştırma sürecinde ulaşılabilen ve yukarıda listelenen araştırmalardan da anlaşılacağı üzere ilkokul 3. sınıf öğrencilerinin sevgi ve saygı değerlerine ilişkin metaforlarını inceleyen bir araştırmaya rastlanılamamıştır. Ayrıca bu yaş düzeyindeki çocukların sevgi ve saygı değerleri hakkındaki düşünceleri saptanmak istenmiştir. Bu açıdan düşünüldüğünde alan yazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

SAYILTILAR

1. Öğrencilerin, veri toplama aracına verdikleri cevaplarda samimi oldukları varsayılmıştır.

SINIRLILIKLAR

1. Araştırma, 2018-2019 Eğitim-Öğretim yılı Muş İli Malazgirt ilçesinde bulunan 5 farklı ilkokulda eğitim gören 3. sınıf öğrencileriyle,
2. Programda yer alan değerlerden yalnızca “sevgi” ve “saygı” değerleriyle,
3. Öğrencilerin sevgi ve saygı değerleri hakkındaki düşüncelerini açığa çıkarmak için kullanılan metafor yöntemiyle sınırlıdır.

TANIMLAR

Değer: Topluma ait olan sosyal, kültürel, ekonomik ve bilimsel öğelerden oluşan ortak kavramların tamamına denir (Demirel, 2010: 31).

Değerler Eğitimi: Kişilerin değer kavramı üzerindeki düşüncelerini geliştirmek, toplumun bir parçası olduğunu fark ettirmek ve değerleri günlük hayatına uygulaması için gerekli becerileri kazandırma süreci olarak tanımlanır (Hökelekli ve Gündüz, 2007: 385).

Sevgi: İnsanları doğaya, çevreye ve tüm canlılara karşı sorumlu olmaya yönelten duygudur (Özmen, 1999).

Saygı: Çevresindeki tüm bireylerin değerli olduğunun farkında olmak ve ona göre davranmak, herkesin hak ve özgürlüklerinin olduğunu bilmenin yanında herkesin eşit olduğunu da bilmektir (Douglass, 2001).

Metafor: İnsanların hayatı, nesnelere, etrafında olup biten olayları ve çevreyi farklı benzetmeler kullanarak açıklarken faydalandıkları bir araçtır (Cerit, 2008).

BİRİNCİ BÖLÜM

1.ALANYAZIN İNCELEMESİ

Bu bölümde, araştırılmak istenen konunun temel kavramlarının açıklanmasına ve benzer konularda yapılmış çalışmaların bulunduğu bilgilere yer verilmiştir.

1.1. DEĞER

Türk Dil Kurumu'na göre bir şeyin para ile kıyaslanması, insanların nesne ile olan etkileşimleri, bir millete ait olan sosyal, kültürel, ekonomik ve bilimsel değerleri barındıran maddi ve manevi bütünlüğün tamamı şeklinde açıklanmaktadır (TDK, 2015). İnsan istese de istemese de değerler ile iç içe yaşamaktadır. Çünkü çevresini değerler kuşatmıştır. Değeri anlamak için insanın varoluş amacını anlamak gerekir (Poyraz, 2007: 83-85). Değer bir şeyi isteyip istemediğimize karar vermemizi sağlayan inançtır (Güngör, 2010: 27). Bolay (2007: 60) değerleri, istenilen, önemsenen, ihtiyaç duyulan şey ve “olması gereken” durum olarak tanımlamaktadır. Değer şu demektir deyip işin içinden çıkılmaz. Yani değeri bilmek yetmez hayata uygulamak lazımdır. Bu yüzden değer teorikten ziyade pratiktir. Ural (1996: 52) Değerlerin davranışlar ile ulaşılmak istenen bir hedef olduğunu söylemektedir. Değer istenilen, bireye yol gösteren ve önem arz eden hedeflerdir (Aydın ve Akyol Gürler, 2012: 3). Değerler davranışlara yol gösteren ve davranışları değerlendirmeyi sağlayan, bireylerin ihtiyaçları, istekleri önem verdikleri şeyi gösteren unsurlardır (Erdem, 2003: 56). Beill (2003)'e göre insanlar toplumdaki örf ve adetler aracılığıyla iyi kötü ve doğru yanlış ayırt ederler. Değerler insanların hayata bakışını ya da davranışlarını yönlendiren bir ölçüttür. Değerler yaşamı ve insanı anlamlı kılan unsurlardır. Değerler insanı toplumun, hayatın, kültürün bir parçası kılar. Değerler ile insanlar bir bütünü oluşturur değer insanı geliştirdiği gibi insan da değeri geliştirir. İnsanları diğer canlılardan ayıran özellik kimliktir. Kimlik ise şu şekilde oluşur bir olaya ya da duruma yükledikleri değerlerle oluşur. Değerlerden uzak yaşam sürmek insanı kimliksizleştirir (Tarhan, 2012: 63). Değer unsurunun etkili olduğu toplumlara bakıldığında toplumlarda

çatışma ve ayrışmanın yaşanmadığı sağlıklı toplum olarak yaşamlarının sürdürdükleri gözlemlenmektedir (Tozlu, 2003: 45). Nerde değer kavramı dikkate alınmışsa orda toplumun da dikkate alınması lazımdır. Çünkü toplum değerlerin oluşturulduğu, saklandığı ve gelecek nesillere aktarılmasını sağlayan bir araçtır (Ural, 1996: 52). Değerin kazanılması sadece bireye değil, topluma da yarar sağlayacaktır (Pathan, 2012: 34). Bu açıdan bakıldığında değerlerin kazandırılması bireye katkı sağlandığı kadar toplumun huzuru, güveni için de önem arz etmektedir. Günümüzde her alanda değer kavramına önem verilmektedir. Bunun sebebi değerlere verilen değer artması değil değere ihtiyacın artmasıdır (Arslan ve Yaşar, 2003: 11). Çünkü değerlerin toplum üzerinde yaptırım gücü vardır. Değerler insan davranışını şekillendirmektedir. (Bilgin, 2007: 81). Bireysel ve toplumsal değerlendirmede ölçüt olarak değer kullanılmaktadır.

1.1.1. Değerlerin Özellikleri

Değerler sabit ve değişmez değildir. Mekana, zamana ve olaya göre farklı değerler devreye girebilir. (Ural, 1998: 43; Timuçin, 2004: 119; Budak, 2005: 195). Değerlerin değişmesinden kasıt bir değer tamamen yok olması değildir. Değerlerin zamanın şartlarına göre şekillenmesidir (Sevinç: 2006: 215). Değerler kişilerin şahsi isteklerini, beğenilerini, arzularını ifade etmezler. Değerler tüm insanlığın isteklerini, beğenilerini, arzularını ifade eder (Silah, 2005: 275). Bir kavramın değer olabilmesi için kolay bir şekilde yok olmaması ve devamlılığını sürdürebilmesi gerekmektedir. Çünkü değer olması için o davranışın devamlılık göstermesi, zamandan ve mekandan kolayca etkilenmemesi ve davranışın tekrarlanarak devam etmesi gerekir (Sevinç, 2006: 230, Bolay, 2007: 66).

Değerlerin özellikleri şu şekilde sıralanabilir:

- Duygu, düşünce ve fikirleri etkileyen unsurdur.
- Değerler bireyin davranışını şekillendirmektedir.
- Değerler insanların nesnelere, objelere yüklediği anlamlardır.
- Değerler var olan ile değil var olması gereken ile ilgilenmektedir.
- Değerler geçici değildir, bireyin davranışları üzerinde etkileri uzun zamanlıdır.
- Değerler bireyin bir şeye inanmasının sonucu oluşan bir inançtır.
- Birden fazla değer olmasına rağmen bireyin tercihiyle değerler ortaya çıkmaktadır.

- Değerler toplumdaki olayları, çatışmaları önlemektedir. Bu yüzden de toplumdaki sorunları ortadan kaldırarak sosyal hayatın düzenlenmesini sağlamaktadır.
- Değerler geçmişten gelen birikimlerden oluşmakla birlikte kültürü de taşıyan unsurdur (Özlem, 2002; MEB, 2005c; Silah, 2005; Mehmedoğlu, 2006; Fichter, 2009; Aydın ve Akyol Gürler, 2012)

1.1.2. Değerlerin Kaynakları

Değerler toplum tarafından kabul edilen olgular bütünüdür. Herhangi bir kişinin değer yargısına bağlı değildir. Bireyler değerlere sahip çıkmaktadır. Bireylerin değerlere sahip çıkmasının sebebi ise, değerler sayesinde toplumda huzur ve barışın sağlanmasıdır (Silah, 2005: 276). İnsanlar düşünme yeteneğini kullanarak yeni bilgi üretirler. Bu yetenek sayesinde insanlar hem değer üretmekte hem de değerleri başkalarından gözlemleyerek elde etmektedirler (Tarhan, 2012: 61). Bolay (2007: 62) ise değerlerin kaynağının bilgi ve inanç olduğunu savunmaktadır. Bazı değerlerde bilgi ön plandayken bazı değerlerde inanç ön plandadır. Huitt'e (2004) göre, değerlerin kaynağını açıklamak için iki görüşü dikkate almak gerekir. Birincisi değerler evrenin kendi düzeninden ortaya çıkmıştır. İkincisi ise insanların inandıkları inanç düzeyleri sonucu ortaya çıkmıştır. Ancak bunun cevabı bilinmemektedir (Tarhan, 2012: 61). Gutek (2011: 50) değerlerin kaynağını insanın yaşama biçiminin nesnelere olan ilişkisi ile ifade etmektedir.

1.2. DEĞERLER EĞİTİMİ

İnsanlar kişiliklerini geliştirmek, hayata farklı açılardan bakabilmek ve sorgulayan birey olmak için yaşamları boyunca yeni değerler kazanırlar. Kazandıkları bu değerleri de davranışa dönüştürürler. Yaşamımız süresince devam edecek olan değer kazanma sürecine değerler eğitimi denir (Yaman, 2014). Eğitim kavramı ne kişilik geliştirme ne de bireye bilgi kazandırmadır. İkisinin harmanlanmış biçimidir. Bu yüzden değerlerin insanlara kazandırılmasında eğitim en önemli şarttır. Değerler eğitimi ister toplumda ister öğrencilerin olumsuz davranışlarını değiştirmede tek çözüm değildir. Fakat davranış ve düşüncelerini geliştirmede etkili bir unsurdur (Belet ve Deveci, 2008: 25). Değerlerin toplum düzenini sağlama, çatışmaları önleme,

davranışları istendik yönde şekillendirme gibi işlevleri vardır. Değerler eğitimi: Doğrudan değerler eğitimi ve gizil değerler eğitimi şeklinde öğrencilere kazandırılır. Doğrudan değerler öğretiminde değerler programında yer almaktadır. Değerler belirlenir ve derslerin içinde farklı yöntem ve tekniklerle öğrencilere aktarılır. Gizil değerler öğretiminde ise değerler planlı bir şekilde kazandırmak yerine öğretmenin tutumu davranışıyla, çevresinde görmesiyle yani sosyal öğrenmeyle kazandırılır (Akbaş 2009: 406). Taşdemir (2000)'e göre insan yetiştirmek amacıyla yola çıkan her şeyde gelişigüzel bir şekilde ilerleme olmaz. Ulaşılmak istenen amaçlar önceden belirlenmeli o amaç doğrultusunda ilerleme kaydedilmelidir. Değer eğitiminde iki önemli kavram vardır. Birincisi değerlerin öğretilmesi ikincisi ise değerlerin özümsemesidir. Öğrenme yaşam boyu devam eder. Bunun sonucunda da yeni öğrenilen bilgiler değerleri geliştirir veya yeni değerlere yol gösterir (Tokdemir, 2007).

Değer eğitiminin belirli bir zamanı olmadığı gibi yeri de yoktur. “Ne zaman değer eğitimi öğretilmeli?” sorusunun cevabı her zamandır. Küçüklükten itibaren kişilik şekillendiği için değer eğitimi yaşamın ilk yıllarında çok büyük öneme sahiptir (Doğanay, 2006). Değerler eğitiminin bireylere kazandırıldığı bir başka yer de okuldur. Okullar yaşamın bir kesitidir. Okul hem kendi değerlerini hem yaşamın değerlerini bir arada veren bir kurumdur. İnsanlar üzerinde değer değişikliği oluşturabilir. Değerler milli benliğin zeminini oluşturur. Bundan dolayı ailede, okulda, çevrede, eğitim kurumlarında kısaca her yerde değerlerin korunması ve kazandırılması önem taşır (Tokdemir, 2007). Okullarda çocuklar bilişsel alanın yanında, saygılı olmak, sevgi değeri ile hareket etmek, hoşgörü içinde yaşam sürmek, trafik kurallarına uymak, öğretmenlere olumlu davranışlar sergilemeyi öğrenirler. Demokratik toplumlarda değerler tek bilişsel amaçlara ulaşmamalı bunun yanında insanı insan yapan bütün değerleri içermelidir (Akbaş, 2004).

Yurt dışında değerler eğitimi, kişilik eğitimi ya da farklı adlarla öğrencilere anasınıfından başlayarak planlı programlı bir şekilde aktarılmaktadır. ABD’de vatandaşlık eğitiminin temel hedefleri arasında bulunan değer eğitiminin amacı, “bir hedefe bağlı olan, çabalayan” bireyler yetiştirmektir (Kıncal 2002: 180). Belçika’da etik dersi programı adı altında değerlerin ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır. Ama

değerler tartışma yöntemiyle ortaya çıkarılmaktadır. “Ahlaki ikilem” ilkesi doğrultusunda bir örnek olay ortaya konmakta, tartışarak öğrenciler değerleri bulmakta ya da drama yöntemi ile değerler analiz edilmektedir (Aydın 1999: 101-147).

Türkiye’de daha çok çocuğum okusun doktor, avukat, öğretmen olsun para kazansın anlayışı hakimdir. Fakat hayatta para kazanmak kadar nezaket kurallarını bilmek, hoşgörü, temizlik, sevgi ve saygıyla çevresindeki kişilere yaklaşmak, düzen gibi değerleri de kazanmak önemlidir. Yani salt bilgiden ziyade iyi insan, iyi komşu, iyi dost olmak önemlidir. Bir ülkede eğitim kapasitesi yükselmesine rağmen yeni hapishaneler açılıyorsa o ülkede değerden yoksun bilgi yükseliyor demektir. Her toplumdaki insanlar kazanmış olduğu değerleri toplumda birlik sağlamak için bir sonraki kuşağa aktarmak ister. Çalışkanlık, dürüstlük, cesaret, sevgi, saygı gibi değerleri kazanan toplum üyeleri kararlarını daha iyi kontrol edebilir. Böylelikle çatışmalar, olumsuz davranışlar en aza indirilir (Belet ve Deveci, 2008: 1).

Türk milli değerlerinin önemi Milli Eğitim Temel Kanunu’nun Genel Amaçları bölümünde şöyle belirtilmiştir:

Türk Milli Eğitiminin genel amacı, Atatürk ilkelerine bağlı, Türk milletinin her alandaki değerlerini benimseyen ve devamlılığını sağlayan, ailesini, yurdunu seven ve koruyan, çağdaş medeniyetler seviyesine çıkararak, Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve yükümlülüklerinin farkında olan bireyler yetiştirmektir (Milli Eğitim Temel Kanunu, 1973). Bu madde ile anlaşılacağı üzere eğitim sisteminin temelleri değerler üzerine atılmıştır. Eylül 2003 tarih ve 2552 sayılı Tebliğler Dergisi’nde yayınlanan İlköğretim Kurumları Yönetmeliği ilköğretim amacını ifade ederken değerlere şu şekilde değinmiştir: Öğrenciler milli değerleri ve evrensel değerleri tanımalıdır. Bu değerlere katkıda bulunmalı ve tüm değerlere saygılı olmalıdırlar (Tebliğler Dergisi, Eylül 2003).

Değerler eğitiminde aşağıdaki maddeler göz önünde bulundurulmalıdır:

1. Değer sistemlerinin kolayca anlaşılması için özellikle ilkokul basamaklarında kolay anlaşılması için değerler ile ilgili materyaller yapılmalı stratejiler geliştirilmelidir.

2. Yeni materyalleri ve stratejileri kolayca anlamaları için uzman bir eğitimci yardımcı olmalı.
3. Değer kavramının oluşabilmesi amacıyla yeni teoriler ortaya atılmalı.
4. Farklı içeriklerde değerleri içine alan yazı türleri derlenmeli.
5. Değer eğitimi sarmal yapıdadır mesela bir değer diğer değere ön bilgi sağlamaktadır bunun kolay yolu ise insanlarla iletişim halinde olmaktan geçer.
6. Değer eğitimi ile araştırmalar yapılmakta fakat yanlış bilgiler ile kafalar karışmakta bunun önüne geçmek için insanlara doğru araştırma nasıl yapılır bilgi vermek gerekir.
7. Öğretmenlere büyük sorumluluk düşmekte üzerine aldıkları bu yükümlülüğü en iyi şekilde yerine getirmelidirler (Dilmaç, 2002: 4)

1.2.1.Değerler Eğitiminin Amacı

İnsanların kendini tanıması eksikliklerini fark ederek tamamlaması ve rahat yaşam sürme noktasına ulaşmasını amaçlamaktadır. Böyle bir eğitim ise kişilerin sürece etkin katılması ve uzman kişiler tarafından eğitim verilmesi ile mümkün olur (Kale, 2007: 319). Ayrıca değerler eğitimi bireylerin kendisine, çevresine, topluma duyarlılığının artmasını sağlamalıdır (Yaman, 2012: 17). Günümüzde pek çok ülkede insanı değerlerde aşınma olduğu görülmektedir. Günümüz insanları var olan değerlerden uzaklaşmakta yeni arayışlara girişmektedir. Bu durum da toplumların düzeni konusunda derin endişeler yaratmaktadır. Bu yüzden pek çok ülke bu sorunu çözmek için arayışlara girmiştir ve eğitim öğretim müfredatlarımızda değer eğitimi yer verilmiştir (Yaman, 2012: 15). Değerlerin bir başka amacı insanlarda görülmeyen gizli iyi taraflarını ortaya çıkararak insanı mükemmelliğe kavuşturmadır (Kale, 2007: 319; Aydın ve Akyol Gürler, 2012: 3). Milli eğitim bakanlığı bireylerin milli ve evrensel değerleri benimsemelerini ve bu değerleri davranışlarına yansıtarak gelecek nesillere aktarılmasını istemektedir (MEB, 1961, 1973, 2003). Değerler eğitiminin kişiye özel ve topluma özel yönü vardır (Aydın ve Akyol Gürler, 2012: 44). Toplumda eğer bireyler kişisel amaçlarını toplumsal amaçlara tercih ederse toplumda düzen bozulur. Bu durum ise toplumda bütünlüğün bozulmasına sebep olur (Timuçin, 2006; 41).

Tüm bu anlatılardan anlaşılacağı üzere değerler topluma bireysel ve toplumsal amaçlardan sıyrılıp bir bütünlük içinde olmalarını söylemektedir. Değerler eğitimi aynı zamanda bireylere toplumda yapması ve yapmaması gereken davranış çizgilerini belirlemekte bireyler ona göre hareket etmektedir. Bunun sonucunda da toplumda düzen sağlanmakta her birey milli ve evrensel değerleri davranışlarına yansıtılmaktadır.

1.2.2. Değerler Eğitiminin Önemi

Değerler eğitimi toplumda bireylerin birbirlerine iyi davranmasını, anlayış içinde ilişkilerini sürdürmelerini isteyen bir eğitimidir. Değerler eğitiminin amacı çocuklar doğuştan sahip oldukları iyi yönlerini ortaya çıkarmak ahlaki gelişimlerini iyi yönde geliştirmek, davranışlarında iyiye yönelmeyi kötü davranışlarından uzak durmayı amaçlamaktadır. Değerler eğitimi toplumda çatışmaları önlemede önemli bir yere sahiptir. Toplumda düzenin sağlanmasında yasalar ve değerler etkilidir. Toplumsal düzenin sağlanmasında tek başına yasa yeterli değildir. Değer ile yasa birlikte bütünlük sağlamalıdır. Değerler olmadan toplumun düzeni sağlanmaz (Yörükoğlu 1978: 167). Toplum için faydalı insan demek çok bilen bilgili kişi demek değildir. Bildiklerini istenilen davranışlar yönünde ortaya çıkaran kişi demektir. Yani bilgiden ziyade değerler daha önemlidir. Eğitim düzeyi arttıkça bireylerde olumlu davranışlar artsın istediğimiz halde olumlu davranış sayısı düşmektedir (Sönmez 1986: 57). Millî Eğitim Şûrası'nda değerler eğitimine vurgu yapılmıştır. "Eğitimde nitelik" başlığı altında değerlerle ilgili şunlar dikkat çekmektedir:

71. Madde: Öğretmenler kendi kültürlerini tanıdığı kadar diğer kültürleri de tanımalıdır. Geçmiş tarih birikimlerimizi öğrenmelidir.

87. Madde: Dünyanın küçüldüğü, her şeye kolaylıkla ulaşılan, AB'ye giriş sürecinde Türkiye'ye ait olan değerlerin nasıl muhafaza edileceği ile öğretmenlerin, öğrencilerin, velilerin bilinçlenmesi gerekir. Bunun yanında bu konuyla ilgili düşünce bildiren bilim adamlarının da düşünceleri incelenmelidir.

88. Madde: kurumlar arasında değerler eğitimi verilirken beraberlik sağlanmalıdır. Kısa vadeli değerler yerine uzun vadeli ve evrensel değerler öğretilmelidir (MEB Şûrası, 2006).

MEB değerlerin öğretimini öğretmenlere bırakmış ve konuyla ilgili etkinlikler belirlemiştir. İl AR-GE Birimlerinde, İl Millî Eğitim Müdürlükleri'ne *“Değer Kazandırma Uygulama İlkeleri ve Etkinlikleri belirlenirken 2010/53 sayılı İlk Ders Genelgesi ve bu genelgede belirtilen faaliyet örneklerine öncelik verilecektir.” yazısı gönderilmiştir.*

1990'lı yıllarda değerler eğitimiyle ilgili çalışmalara başta ABD' a olmak üzere başlanmıştır. Türkiye de ise değerler eğitimi Yönergesiyle ilgili çalışmalar 2011 yılında başlamıştır. Tüm devlet ve özel okullarda her sınıf ve şubede öğrencilerin değerlerle ilgili olan bilgilerini arttırmak bu bilgileri davranışa dönüştürmek için İl Millî Eğitim Müdürlüğü AR-GE Birimi tarafından hazırlanan Değerler Eğitimi Projesini yürürlüğe konmuştur.

1.2.3. Değerler Eğitimi Yaklaşımları

Değer yaklaşımıyla ilgili çok farklı adlarla farklı çalışmalar vardır. Bunlardan bazıları şunlardır: değerler telkini, değer açıklama, değer analizi, ahlaki muhakemedir. Bunların yanında yansıtıcı yaklaşım, karakter eğitimi, sosyal davranış yaklaşımı vardır (Çakmak, 2013:31)

1. Doğrudan değer öğretimi (telkin yaklaşımı, değer aktarımı) yaklaşımı

Blanchette ve diğerleri tarafından 1970'de geliştirilmiştir. Bu yaklaşım eskiden beri uygulanan değer eğitimi yaklaşımıdır. Bu yaklaşımdaki amaç, çocuklara belli başlı değerleri doğrudan kazandırmak ve istenilen tek tip değerlere sahip bireyle yetiştirmektir. Bu yaklaşımın kazandırılmasında benzetimler, model olma, oyunlar ve pekiştirmeler kullanılmıştır (İşcan, 2007: 35). Doğrudan değer öğretimi yaklaşımda ilk olarak toplum tarafından sahip olunması gereken değerler belirlenir. Bu yüzden özgürlük, adalet, sevgi, yardımlaşma, saygı gibi değerleri yeni nesillere aktarmayı amaçlarlar (Ekşi ve Katılmış, 2011: 1516; Doğanay, 2011: 236). Süreç içinde çocuklara hikaye kitapları dağıtılır okumaları istenir. Daha sonra öğretmenin gözetiminde değerler saptanır ve öğrencilere öğretilir. Değerlerin telkin yoluyla öğretilmesi davranışçı yaklaşımın ilkeleriyle benzerlik göstermektedir. Aynı zamanda

bu yaklaşımda öğrenci istenilen değerle ilgili tutarlı davranış gösterdiğinde ödüllendirilecektir (Ekşi ve Katılmış, 2011: 16; Türk, 2009: 13).

2. Değer açıklama (belirginleştirme/ aydınlatma) yaklaşımı

Telkin yaklaşımı artık önemini yitirdiği gerekçesiyle ABD de ortaya çıkmış ve etkili olmuştur. Öğretmenlerin ve öğrencilerin önemli olan değerlerin neler olduğunu bilmelerini ve fark etmelerini sağlayan yaklaşımdır. Raths, Harmin ve Simon John Dewey'in uğraşlarından esinlenerek ortaya çıkarılan bu yaklaşım, doğrudan değer öğretimindeki gibi başkalarının zoruyla değil, kendi araştırmaları sonuçları irdelemeleri sonucu özgürce karar vermesiyle oluşmaktadır (Gültekin, 2007: 54).

Bu yaklaşımda üç basamak vardır. Basamakların içinde de çeşitli etkinliklerden oluşan aşamalar vardır (Gültekin, 2007: 55):

1. Seçme

1. Kimseye bağlı kalmadan seçim yapma
2. Farklı seçeneklerden oluşan düşünce yapılarından alternatif olanı seçme
3. Her alternatifin olumlu olumsuz yanları düşünüldükten sonra seçebilme

2.Ödüllendirme

1. Önemli ve kıymetli olduğunu düşündüğü şeyleri ödüllendirme
2. Seçtiği değeri rahatça söyleyebilme

3.Hareket

1. Seçtiği değer neyse o değerle çelişmeyen tutarlı davranış sergileme
2. Tutarlı davranışı sürdürme

Değer açıklamada etkinlikler yapılırken bazı şeylere dikkat edilmelidir (Öztürk, 2006: 272):

1. Öğrenci bir değer seçtiğinde böyle değer mi olur şeklinde eleştirilerden kaçınılmalıdır.
2. Eğer öğrenci sıra kendisine geldiğinde cevap vermek istemez ise baskı uygulanmamalı.
3. Tartışmalar kısa tutulmalı.
4. Gruba sorulması gereken sorular öğrencilere özel sorulmalı.
5. Öğrenciler duyuşsal olarak bir sürü duyguya sahiptir bunların hepsini değer belirlemek için kullanmamalı.

3. Değer analizi yaklaşımı

Öztürk (2006: 272-274) bu yaklaşımı şöyle açıklamaktadır. Karşılaştıkları değerle ilgili problemleri çözerken duygusal yönden ziyade nesnel ve mantıksal düşünme süreçlerini kullanmalı, olaylar ve problemler hakkında kendisi sonuca ulaşmalıdır (Türk, 2009; 29).

Değer analizinde belli başlı aşamalar vardır. Bu aşamalar 8 basamaktan oluşmakta ve şu şekildedir:

1. Sorunun kaynağını bulma
2. Değer sorununu netice ulaştırma
3. Sorun hakkında nesnel bilgilere ulaşma ve elde etme
4. Bilgi ve kanıtların uyumunu aynı zamanda nesnelliğini gözden geçirme
5. Olabilecek çözümleri saptama
6. Çözüm yollarını tek tek ele alma ve değerlendirme
7. Seçeneklerden mantıklı olanı ele alma
8. Seçilen görüşe uygun davranış sergileme

4. Ahlaki sorgulama (ahlaki muhakeme/ahlaki gelişim) yaklaşımı

Piaget'in kuramının yeniden yapılandırılması ile Kohlberg'in kuramı oluşmaktadır. Kohlberg de Piaget gibi çocuklara ve yetişkinlere belirli durumlar sunarak durumları nasıl yorumladığını gözlemlemiştir. Çocukları oyunlarda gözlemlemek yerine ikilem içeren olaylar vererek o olaylara nasıl tepki verdiğini incelemiştir. Cevaplara göre de insanların altı yargı aşaması geçirdiğini dile getirmiştir. Altı yargı aşamasını üç düzey altında ele almıştır (Senemoğlu, 2005). Ahlaki muhakemede asıl hedef öğrencilerin davranışlarına yol gösterecek olan ahlaki ilkeleri belirlemelerini sağlamaktır. Bir olay karşısında öğrencinin sonuca ulaşması değil sonuca ulaşmadaki yolu önemlidir (Akbaş, 2008: 15-16).

5. Davranış öğrenme yaklaşımı

Bu yaklaşım, öğrencinin farklı seçenekleri irdelediği ve istediği seçeneği özgürce seçtiği ve bu seçtiği seçeneği de davranışa dönüştürdüğü bir yaklaşımdır. Bir bakıma bireyin kendini gerçekleştirmesini sağlayan süreçtir (Aladağ, 2009: 32).

6. Karakter eğitimi yaklaşımı

Karakterin oluşmasında kalıtımın etkisi vardır fakat etkileşim yoluyla da sonradan karakter şekillenmektedir. Bireylerin iyi değerler kazanmasında eğitimin rolü büyüktür. Karakter eğitimi, öğrencilerin sorumluluklarının farkında olmasına, doğru seçimlerde bulunmasına olanak sağlayan bilgi, beceri ve yeteneklerin geliştirilmesi demektir (Ekşi, 2003: 79).

7. Vatandaşlık eğitimi yaklaşımı

Vatandaşların topluma, toplum kurallarına uygun davranmasını amaç edinen ve bu amaç doğrultusunda eğitim vermeyi ilke edinen bir yaklaşımdır. Vatandaşlık eğitimi milli birlik ve beraberlikte dayanışmayı ulusun güvenliğinin sağlanmasında birlikte hareket etmeyi vurgular. Hukuk kuralları ise toplumda düzeni sağlamak için ortaya atılmıştır. Bu hukuk kuralları ise okullar tarafından bireylere kazandırılır (Baysal, 2013: 21).

1.2.4. Öğretim Programlarında Değerler Eğitimi

Eğitim programları hazırlanırken toplumun kültürel, tarihi geçmişi dikkate alınarak program hazırlanmalıdır. Yeni hayatın değerleri yaşanılmakta olan kültür yaşantısıyla bütünlük haline getirilmelidir (Tozlu, 1997: 114). Eğitimin genel amaçları arasında değerler her zaman yer almaktadır. Öğretim programında bir değer nasıl öğrenciye kazandırılacağı ile ilgili bilgi verilmemiştir. Formal eğitimde değerler eğitimi aksatılmıştır. Fakat bu açıklamadan değerler eğitiminin ihmal edildiği düşünülmemelidir (Doğanay, 2011: 227). Değerler eğitiminde dikkat edilmesi gereken en önemli sorun hangi değerlerin öğretileceğidir. Öğretilecek değerleri belirlemede iki faktör vardır. Birincisi toplumun geleneklerinden ortaya çıkan değerler, ikincisi ise

bakanlığın yani otoritenin belirlediği değerlerdir. Değerleri halk istemeli, otorite de eğitime yansıtmalı. Böylece halk eğitime ilgi gösterir ve otoriteyi kendine yakın hisseder (Bacanlı, 2011:18). Eğitim sistemimiz öğrencilerimize sadece bilgi, tutum, beceri kazandırmakla sınırlı kalmamalı bunların yanında değer de kazandırılmalıdır. Toplumsal yaşamı düzenleyen, huzuru mutluluğu sağlayan değerlerin tüm bireylere kazandırılması genel amaçtır. Bunların çocuklara aktarılması da değerler eğitimi oluşturmaktadır. Değerlerimizi geliştirmeyi amaçlayan bakanlığımız 2003 yılından itibaren programda kültürel birikimimize yer vermiştir. Böylece bireyler değerlerimizi yaşantılarına yansıtmakta ve değerler gelecek nesillere aktarılmaktadır (MEB, 2010).

On sekizinci Milli Eğitim Şurasının üçüncü bölümünde “Spor, Sanat, Beceri ve Değerler Eğitimi” başlığında değerler eğitimine özel vurgu yapılmıştır. Değerlere değinen ilgili madde:

- Öğretim programında değer aktarımı yerine ulusal ve evrensel değerler birlikte düşünülmelidir.
- Yetişkinlere değer bilinci aşılanmalıdır.
- Yetişkinler hizmet içi eğitim ile değerler hakkında bilgilenmelidir.
- Ortak değerlerin olduğu ve farklı değerlerin zenginlik oluşturduğu bilinci kazandırılmalı
- Eğitim öğretim programında değer eğitimi ile ilgili ortak bir program ile materyal oluşturulmalıdır.
- Değerler eğitimine ilk olarak okul öncesinden başlanmalı her kademedeki ders içeriklerinde değinilmeli ve değerlerin aktarımında okul, aile, toplum işbirliği içinde olmalıdır.
- Yetişkinlere sadece bilgi verilmemeli değerlerin oluşumunda önemli yeri olan sosyal ve psikolojik zekalarına da katkı sağlanmalıdır (TTKB, 2010).

İlköğretimde programda değişiklik olmasının sebeplerinden biri de ulusal değerlerin de programa dahil edilmesidir (TTKB, 2005: 15). İlköğretim programının yenilenmesinde;

- “Öğrenmeyi öğrenmenin” kriter olarak dikkate alınması
- Milli değerlerimizi temele alarak ulusal değerlerin de benimsenmesi
- Yetişkinlerimizin kültürel yönden gelişmesinin amaçlanması
- Yetişkinleri haklarını bilen, demokratik, çağdaş bireyler olarak yetiştirmektir.

- Toplumda oluşan bir sorun olduğuna duyarsızlaşmaktan ziyade duyarlılığın öne çıkması hedeflenmektedir (TTKB, 2005: 17).

Doğanay, (2006) bir araştırmasında “Hangi değerleri öğretmeliyiz?” sorusundan yola çıkarak bazı ülkelerin ele aldığı ortak değerleri tabloştürmüştür. Bu tablo aşağıda yer almaktadır.

Tablo 1: Farklı Kurum ve Ülkelerin Belirledikleri Ortak Değerler Listesi

Ülkeler	Ortak Değerler
Türkiye	Adil olma, Bağımsızlık, Barış, Bilimsellik, Çalışkanlık, Dayanışma, Duyarlılık, Dürüstlük, Eşitlik, Hoşgörü, Özgürlük, Saygı, Sevgi, Misafirperverlik, Sorumluluk, Temizlik, Vatanseverlik, Sağlıklı olmaya önem verme, Yardımseverlik, Aile birliğine önem verme.
Yeni Zelanda	Doğruluk, İtaat etme, Başkalarını düşünme, Dürüstlük, Saygı, Sorumluluk, İyi kalplilik, Merhamet, Görev.
Avustralya	Tarafsızlık, Gerçeğe saygı, Akıl yürütmeye saygı, Adalet, Eşitlik, Başkalarının iyiliğini düşünme, Özgürlük, Çeşitliliği Kabul etme, Çatışmalara barışçıl çözümler arama.
Amerika Birleşik Devletleri (ABD)	Cesaret, Vatanseverlik, Vatandaşlık, Dürüstlük, Adil olmak, Başkalarına saygılı olmak, Nezaket, İşbirliği, Kendi kendine saygılı olmak, Kendini kontrol edebilmek, İncelik göstermek, Şefkat, Hoşgörü, Çalışkanlık, Cömertlik, Temizlik.

Kaynak: Doğanay, (2006)

Tablo 1 ‘e göre birden fazla ülkenin benimsediği değerler verilmiştir. Türkiye, Amerika Birleşik Devletleri ve Yeni Zelanda’da dürüstlük değerleri ortak bulunmaktadır. Fakat Türkiye ve Yeni Zelanda’da sorumluluk ve saygı değerleri de ortaktır. Türkiye ve Avustralya’da ise özgürlük, eşitlik, adil olma veya adalet değerleri ortak bulunmaktadır. Değer başlıklarının ülkelerde değişim göstermesinde yaşam biçimi, örf ve kültür etkili olmuştur. Ancak değerlerin gerekli olduğu ortak fikir olarak belirtilmiştir.

İlköğretim Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Dersleri Programları'ndaki başlıca değerler şöyle tanımlanmaktadır:

- 1. Adalet:** Başkalarının haklarına saygılı olmayı, adil olmayı, hak yememeyi içermektedir (Öztürk, 2009: 525).
- 2. Barış:** Bir sorun olduğunda fark etme, sorunları çözme, benzerlik ve farklılıkları doğal karşılamaktır (MEB, 2005b: 45).
- 3. Dayanışma:** Toplumdaki insanların ortak duygu, düşünce, kültür yönünden kaynaşmasıdır (Türk Dil Kurumu).
- 4. Doğruluk:** Yanlı davranmamak, ön yargısız bir olaya bir duruma yaklaşmaktır (MEB, 2005b: 45).
- 5. Kültürel Değerleri Koruma ve Geliştirme:** Türk bayrağını sahiplenme, İstiklal Marşı'nı değer olarak görme, dini bayramları kutlama, tarihi mekanları gezme, koruma ve geliştirme düşüncelerini içermektedir. (MEB, 2005b: 46) .
- 6. Özgüven:** Kişinin güçlü ve zayıf yönlerini bilmesi, görev ve sorumluluklarını bilme, büyüdükçe değişime uğradığını bilme ve bunu normal karşılama, kendisinin ve arkadaşlarının önemli olduğunu anlamadır (MEB, 2005b: 43).
- 7. Sabır:** Bir olay karşısında sakin olması, isteklerini yeri geldiğinde erteleme, duygularını kontrol altına almaktır (MEB, 2005b: 44).
- 8. Saygı:** Oyun oynarken uygun davranışlarda bulunma, etkili dinleme, amaç belirleme, yapılan hataların doğal olduğunu düşünme, duygularını kontrol altına almaktır (MEB, 2005a: 44). Kişinin kendisine ve çevresindekilere saygılı olmasıdır (Öztürk, 2009: 503).
- 9. Sevgi:** İnsanların ailesini sevmesi, doğayı sevmesi, toplumu sevmesi, bayrağı, değerlerini sevmesi, ülkesini sevmesidir (MEB, 2005b: 44).
- 10. Sorumluluk:** Çocukluktan başlayarak yaşın ilerlediği her kademedede üzerine düşen sorumluluğu yerine getirmesidir (Yavuzer, 1997).
- 11. Toplumsallık:** Toplumun bir üyesi olduğunun farkında olması ve görgü kurallarına uyma, başlarının eşyalarını izinsiz kullanmama, grup bilinci oluşturma ve arkadaşlarını cesaretlendirmedir (MEB, 2005b: 43) .
- 12. Vatanseverlik:** Vatanseverlik vatan ve milleti canı pahasına korumak, vatan ve millet uğruna ölmektir (Ertürk, 2006).
- 13. Yeniliğe Açıklık:** Geçmişten günümüze araştırma yapmak, gelecekle ilgili hayaller kurmak, tasarılar yapmaktır (MEB, 2005b: 46).

MEB, adalet, barış, dayanışma, doğruluk, özgüven, sabır, saygı ve sevgi gibi birçok değerın öğrencilere kazandırılmasını önermektedir. Bu çalışmada ise sadece sevgi ve saygı değerleri ele alınmıştır. Bu nedenle aşağıda sevgi ve saygı kavramları açıklanacaktır.

1.3. SEVGİ

“İnsanı bir şeye veya bir kimseye karşı yakın ilgi ve bağlılık göstermeye yönelten duygu” (TDK, 2005: 1742). Sevgi ilgi, hoşgörü ve karşımızdaki insana karşı merhametli olmak demektir. Sevgi kişinin kendini aşması doğaya, topluma ve canlılara karşı sorumlu olması demektir. Sevgi insanın gönlünde hissedilir, insana da bir o kadar huzur verir. Sevgi karşılıklı bir aktarımdır. Göstereni de sevgiyi alanı da mutlu eder. Sevgi bir bakıma da psikolojik bir gereksinimdir. Sevilmeyen insan mutlu olamaz. İnsan yaşamı için fiziksel ve psikolojik gereksinimler vardır. Sevgi de işte bu psikolojik gereksinimdir. Psikolojik değerler yeme, içme gibi önemli değildir fakat eksiliği hissedilir. Kişinin yıkımına kadar yol açar. Sevgi bu yüzden diğer değerlerin temelini oluşturur. Sevgi görmeyen ve sevgiden yoksun kalan kişi acı çeker. Çevresindeki insanlara da acı çektirir (Özmen 1999: 195; Yıldırım 2004: 37). Yörükoğlu'nun (1998: 172) ifadeleri de bu düşüncüyü savunmaktadır:

Çocuğun yetiştirilmesi sadece karnını doymakla değildir, temel ruhsal gereksinimlerinin de karşılanması gerekir. Temel ruhsal gereksinimler sevgi, disiplin ve özgürlüktür. Bu üç gereksinim birbiriyle sıkı sıkıya bağlıdır. Sevgi, bilgi ve özgürlük kavramları yaşanarak öğrenilir. Yaşanmadan öğrenilmez sadece ne olduğu bilinir. Okullarda da sevgiye istendik düzeyde önem verilmemiştir (Sönmez 2003: 40). Sevgi ve ilgiyle büyüyen çocuklar insanlara daha içten davranmakta onlarda çevresine sevgi göstermektedir. Sevgiyle yetişen çocukların yaşama sevinci de yüksektir. Aynı şekilde sevgiyle büyüyen ergenler dış dünyanın zorluklarına sevgisiz büyüyenlere göre daha çok göğüs germektedirler (Kulaksızoğlu, 2004: 69).

Sönmez (2009) ise eğitim ortamında sevgi kavramını şu ilkeler ile açıklamıştır;

- İnsan nasıl yemek yemek isterse öyle de sevgi görmek ister. Yani sevgi temel bir gereksinimdir.
- İnsanın düşüncelerini karşı tarafa yansıtmasıdır.
- Bilginin, deneyimin, duyguların birbiriyle tutarlı bir şekilde harmanlanmasıdır.
- İnsanlara hoşgörü bilincini yerleştirerek huzuru sağlamaktır.
- İnsanların öncelikle kendilerinin neyi sevip sevmediğinin farkında olmasını yani kendini tanımasını sağlayandır.
- Yalan ve ikiyüzlülüğü bünyesinde barındırmaz.
- Sorunları kubaşık çözmektir.
- Sevginin oluşabilmesi için uygun özgür bir ortam oluşturulmalıdır.

1.4. SAYGI

Saygı kavramı olarak herhangi bir kişiye davranışlarımızda özenli, ölçülü davranmak ve başkalarını rahatsız etmekten çekinme olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2005: 1714).

Saygı deyince aklımıza öz saygı tanımı da gelir. Öz saygı kişinin kendisine beslediği duygudur. Öz saygı düzeyi yüksek olan çocuklar gerek toplumda gerek okulda girişimcidirler. Korkmazlar yeni durumlarla rahat bir şekilde karşılaşırlar. Öz saygısı kendine düşük olanlar ise kendilerine güvenleri azdır ellerine aldıkları işi başaramayacaklarını düşünürler (Bacanlı, 2005; Ulutaş, 2007: 72). Saygı tüm toplumlarda kabul edilmiş evrensel bir değerdir. Saygı eğitimi çocukların olay karşısındaki duruşlarını gerçeklerin farkına varmalarını sağlar (Üner, 2011: 41). Saygı kavramında ailenin etkisi büyüktür. Ailenin karakteristik özelliği aile bireylerinin tutum ve davranışları çocuklarda neye nasıl saygı göstermeleri gerektiğini belirlemektedir. İnsana saygı kavramı insanı bütün yönleriyle incelemeyi amaçlamaktadır. İnsana saygı karşımızdaki kişiyi tanıma, iç dünyasını tanıma, düşüncelerini bilme ve ona göre karşımızdaki insanı değerlendirmedir. İnsan değişen ve gelişen bir varlıktır. Geçmişe ait anıları varken geleceğe ait umutları vardır. Umurları, hedefleri, korkuları, değerleri ile insanlar her gün yeniden keşfedilir. İnsanı

konu alan bütün açıklamalar değerler vs. insanları yorumlamak için kullanılan yöntemlerden başka bir şey değildir (MEB, 2010: 3). Saygı değeri söz konusu olduğunda dikkat edilmesi gereken diğer şeyler saygı kavramı ve eğitimidir. Birey anne karnında eğitime başlamakta ölene kadar da eğitimi devam etmektedir. Bireyler her gün farklı durumlarla karşılaşmaktadır. Karşılaştığı durumlar karşısında da ne yapması gerektiğini bilmeli ona göre uygun adım atmalıdır. Bunu yapmasının ön koşulu da saygı değerinden geçmektedir.

1.5. SAYGI VE SEVGİ DEĞERLERİNİN İLİŞKİSİ

Şekil 1: Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi Piramidi

Kaynak: <https://www.makaleler.com/maslow-teorisi-ve-ihtiyaclar-piramidi>

Şekil 1'e göre ilk basamak fizyolojik ihtiyaçtır. Açlık, susuzluk ve cinsiyet gibi. Diğer basamaklar sırayla güvenlik, ait olma ve sevgi, değer ihtiyaçları ve saygı, son basamak kendini gerçekleştirme basamağıdır. Yani hiyerarşi aşağıdan yukarıya doğru birbirini izleyen bir şekilde ilerlemektedir. Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisine göre bir alt basamaktaki ihtiyaç giderilmeden diğer basamaktaki ihtiyaç giderilemez. Her basamak bir sonraki basamağın ön koşuludur. Bu yüzden sevgi basamağı saygı basamağının ön koşuludur. Sevgi ihtiyacı giderilmeden saygı basamağına geçilmez.

Yani sevgi ve saygı değerleri birbiri ile ilişkili ve i içedir (Maslow, 1943; aktaran: Kula ve akar, 2015: 197).

1.6. METAFOR

Morgan'a (1998;14) göre hayal ettiğimiz metafor ile düşünce yapımız ve hayata bakış açımız arasında ilişki vardır. Öğretim aracı olan metaforun en önemli yanı, herhangi bir şey hakkında bilgiyi uzun süreli tutmamızı ve sonucunda da olayları farklı açılardan değerlendirmemizi sağlamasıdır (Arslan ve Bayrakçı, 2006). Metaforlar genellikle geniş bakış açıları sunmaktadır. Bir nesne hakkında bir şey düşünürken o nesnenin görülmeyen özelliklerine de vurgu yapılmakta böylece nesne ile ilgili düşünülen şeyden ziyada düşünülmeyen gizli yönleri ortaya çıkarılmaktadır (Rundgren, Hirsch & Tibell, 2009).

Metaforların boyutlarını düşündüğümüzde dilsel boyutundan ziyade sosyal, felsefi, kültürel boyutları da vardır. Hiçbir metafor isteğe bağlı değildir. Metaforlar yaşanmışlık ve kültürden kaynaklanmaktadır. Fotoğraflar, resimler, sinema gibi sanatsal faaliyetler de asıl değildir. Aslının taklidini yapan ürünlerdir. Özetle birer anlam aktarımıdır yani metafor kökenlidir (Uğur, 2003). Metaforlar günlük yaşamda karşımızı çıkmaktadır. Bunun dışında eskiden beri de eğitim öğretimde kullanılmaktadır. Öğretmenler metaforu genellikle bilinmeyen şeyleri anlamaları için, soyut kavramları somutlayarak unutmamaları için kullanmaktadır. Öğretim amaçlı metaforun kullanılması sonucu öğrencilerin hayata bakış açısı değiştirilmektedir (Sanchez, Jose ve Victor, 2000). Goodman (2003)'a göre, öğrenmeler birikimli st kademelere doğru ilerlemektedir. Sarmal eğitim şeklinde her sınıf bir sonraki sınıfa basamak oluşturmaktadır. İlkretim birinci basamak düzeyinde metaforlara bilinçli bir şekilde yer verilmelidir.

1.6.1. Metaforların Türleri

Metaforlar çeşitli türlerden oluşmaktadır. Bunlar şu şekilde sıralanabilir:

a) Kavramsal Metaforlar: Akşehirli (2007), kavramsal metaforun diğer adının yapı metaforu olduğunu söylemektedir. Yapı metaforu bir kavramın başka bir kavramla açıklanarak farklı bir boyuta dahil olmasını sağlayan metafordur.

b) Varlıksal (Ontolojik) Yaklaşımlar: insanların dış dünya ile varoluşsal yönünü göz ardı ederek zihinsel süreçleri merkeze alan yaklaşımdır (Kahraman; 2013).

c) Yönelim Metafor: Mekana dayalı bir metafor türüdür. Lacoff ve Johnson (2005) yönelim metaforuyla ilgili şu açıklamalarda bulunmuştur.

- Temel kavramlarımızın çoğu uzay – mekan metaforu ile ifade edilmektedir.
- Uzay – mekan içerikli metafor için iç sistematik söz konusudur.
- Uzay – mekan metaforları arasındaki uyumu organize eden kuşatıcı sistem vardır.
- Uzay – mekan metaforlarının kaynakları gelişmiş güzel değildir. Fiziksel ve kültürel yaşantılardan oluşmaktadır.
- Metaforların birden fazla sosyal temelleri vardır.
- Bazı durumlarda uzay ve mekan kavramı öyle hayal ürünü olur ki onu ifade etmek imkansız olur.
- Uzay – mekan metaforları için fiziksel ve kültürel yaşantılar temel sağlamaktadır.
- Herhangi bir metaforun fiziksel ve kültürel temelini birbirinden ayırmak oldukça zordur.

1.6.2. Metaforların Eğitimdeki Rolü Ve Kullanımı

Toplu (2015) insanlar düşüncelerini ifade ederken bilinçli ve bilinçsizce metafor ürettiklerini söylemektedir. Yeni bilgiler öğrenilmesi için eski bilgilerle bağdaştırmak gerekir. Bu yüzden de metafora ihtiyaç duyulmaktadır.

1.7. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

1.7.1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Dılmaç (1999), tarafından “İlköğretim Öğrencilerine İnsani Değerler Eğitimi Verilmesi ve Ahlâkî Olgunluk Ölçeği ile Eğitimin Sınanması” isimli çalışmasında uygulanan programın verimli olup olmadığı belirlenmek, değerler eğitimi hakkında bilgi vermek ve uygulanan eğitimin verimliliğini ölçüp değerlendirmek amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini İstanbul ili Kadıköy ilçesi Çocuk Esirgeme Kurumu’nda 4. ve 5. Sınıfa giden öğrencilerden oluşmaktadır. Araştırmanın ölçeği Ahlaki Olgunluk Ölçeğidir. Araştırmada 18 kontrol 18 deney grubundan oluşan toplam 36 öğrenci bulunmaktadır. Araştırma sonucunda ise şu sonuçlara varılmıştır: Verilen değerler eğitimiyle çocuklarda ahlaki düzeyde ilerleme kat edilmiştir. Fakat bu gelişme öğrencilerin yaş düzeyi ve cinsiyetleri bakımında farklılık göstermemiştir.

Çengelci (2010), tarafından “İlköğretim Beşinci Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Değerler Eğitiminin Gerçekleştirilmesine İlişkin Bir Durum Çalışması” adlı çalışma yapmıştır. Araştırmanın amacı sosyal bilgiler dersinin değerler eğitimi nasıl ortaya çıkardığını incelemektir. Araştırmanın grubunu Eskişehir ili Ahmet Olcay İlköğretim Okulu 5- A sınıfında eğitim gören 9 kız ve 13 erkek olmak üzere toplam 22 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın yöntemi yapılandırılmamış gözleme dayalı betimsel durum incelemesidir. Araştırmada yararlanılan veri toplama araçları “öğretmen ve öğrenci kişisel bilgi formu”, “yarı yapılandırılmış görüşme” , “yapılandırılmamış gözlem”, “video kayıtları”, ve “araştırmacı günlüğü” biçimindedir. Araştırmanın sonucuna göre: İlköğretim 5. Sınıflarda sosyal bilgiler dersinde öğrenciler değerler eğitimi yaklaşımını doğrudan aktarım yoluyla ve soru cevap yoluyla öğrenmektedirler. Programda yer alan ve yer verilmeyen değerler günlük hayat bağlantısıyla farklı etkinlikler ve materyaller yoluyla kazandırıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada, ilköğretim beşinci sınıf sosyal bilgiler dersi öğretim programında aile bütünlüğüne önem verme, misafirperverlik, sorumluluk, adil olma, saygı, çalışkanlık, yardım severlik, dayanışma, bilimsellik, hoşgörü, vatanseverlik, sevgi, barış, bağımsızlık, özgürlük, temizlik, estetik, duyarlılık, sağlıklı olmaya önem verme ve dürüstlük olmak üzere 20 değerden söz edildiği belirlenmiştir.

Samur (2011), tarafından “ Değerler Eğitimi Programının 6 Yaş Çocuklarının Sosyal ve Duygusal Gelişimlerine Etkisi” adlı çalışmada Samur değerler eğitiminin 6 yaşındaki çocuklar üzerinde sosyal ve duyuşsal açıdan ne gibi etkisinin olduğunu araştırmak amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu tesadüfi küme örnekleme yöntemi ile seçilmiştir. Konya ili Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı Çumralıoğlu İlköğretim Okulunun anasınıflarından, altı yaş grubundaki 22 deney 22 kontrol grubu toplam 44 öğrenci araştırmanın çalışma grubunu oluşturmuştur. Araştırmada verileri toplamak için genel bilgi formu ve Okul Öncesi Davranışsal ve Duygusal Dereceleme Ölçeğinden yararlanılmıştır. Sonuç olarak değerler eğitiminin çocukların duygularını düzenlemede, okula hazırlık aşamasında, sosyal güven sağlamada, sosyal ve duyuşsal açıdan yarar sağlamada faydasının olduğu öğrenilmiştir.

Ersoy ve Şahin (2012), tarafından “Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarının Değerler Eğitimi Yaklaşımları Açısından İncelenmesi” adlı çalışmayı sosyal bilgiler ders kitaplarındaki değerler eğitimine ilişkin etkinlikleri incelemek amacıyla yapmıştır. Araştırmanın evrenini 2010-2011 eğitim- öğretim yılında sosyal bilgiler ders kitaplarındaki etkinliklerden rastgele 5 adet 6. Sınıf, 3 adet 7. Sınıf ders kitabı oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise rastgele seçilen 2 tane Sosyal Bilgiler 6. sınıf ders kitabı ve 2 tane Sosyal Bilgiler 7. sınıf ders kitabı oluşturmaktadır. Araştırma doküman inceleme yöntemiyle ilerlemiştir. Araştırmacılar kitaplardaki etkinlikleri değerler eğitimi yaklaşımını dikkate alarak incelemek için Etkinlik Kriterleri Çizelgesi (EKÇ) geliştirmişlerdir. Araştırma sonucunda ise telkin ve değer analizi yaklaşımlarını kullanırken; ahlaki muhakeme, gözlem alma yoluyla öğrenme ve değer açıklama yaklaşımını ise kullanmadıkları saptanmıştır.

Uzunkol (2014), tarafından “Hayat Bilgisi Dersinde Uygulanan Değer Eğitimi Programının Özsaygı, Sosyal Problem Çözme Becerisi ve Empati Üzerine Etkisi” adlı çalışmada saygı ve sorumluluk değerlerinin 3. Sınıf öğrencilerinin özsaygı, problem çözme ve empati kurma düzeyleri üzerindeki etkisini araştırmak amacıyla bir çalışma yapmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 34 deney grubundaki öğrenci ve 33 kontrol grubundaki öğrenci yani toplamda 67 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada kullanılan veriler “Coopersmith Öz Saygı Ölçeği Okul Kısa Formu”, “Sosyal Problem Çözme

Becerileri Ölçeği” ile “KA-Sİ Çocuklar İçin Empatik Eğilim Ölçeği” kullanılmıştır. Çalışma sonucunda bu değerlerin özsaygı düzeylerini arttırmada bir yararı yokken problem çözme ve empati kurma üstünde olumlu etkisinin olduğu sonucuna varılmıştır. Araştırmada deney gruplarındaki öğrencilerle yapılan görüşme sonucunda bu çalışmanın hem deney grubundaki öğrenciler için hem de sınıftaki diğer öğrenciler için yararı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bektaş ve Karadağ (2013), tarafından İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin yardımlaşma değerine karşı kurguladıkları metaforik düşüncelerini ortaya çıkarmak amacıyla yapılmıştır. Çalışma grubunu 2012-2013 eğitim öğretim yılında Sakarya ilindeki üç ilkokulda 4. Sınıflarda öğrenim gören 259 öğrenci oluşturmaktadır. Olgu bilim modeli kullanılmıştır. Araştırma sonucunda şu sonuçlara ulaşılmıştır: 84 adet metafora ulaşılmıştır. Bu metaforları da 7 kavramsal kategori altında sınıflandırmışlardır. 4. Sınıflara yardımlaşma değeri öğretilirken metafor yöntemi ile kolay bir şekilde öğretim gerçekleşmiş olacaktır. Öğretmenler metafor yöntemiyle de öğrencilerin yardımlaşma değerine karşı düşüncelerine de ulaşmış olacaklardır.

Tahiroğlu(2011), tarafından “İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Doğa Sevgisi, Temizlik ve Sağlıklı Olma Değerlerinin Öğretimi ve Değerlere İlişkin Öğrenci Tutumlarının Belirlenmesi” adlı çalışmasında öğrencilerin bu değerlere yönelik görüşlerini belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2009-2010 öğretim yılında Aksaray Merkez ilçeye bağlı İbrahim Ethem Baysal İlköğretim Okulu 4. sınıf öğrencileri ve Atatürk İlköğretim Okulu 4. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. 22’si deney grubunda ve 23’ünde kontrol grubunda olmak üzere toplam 45 öğrenciden oluşmaktadır. Veri toplama aracı “Doğa Sevgisi, Temizlik ve Sağlıklı Olma Tutum ölçeği” ve “Görüşme Formu” dur. Araştırma sonucunda ön test sonuçlarında doğa sevgisi, temizlik ve sağlıklı olmaya yönelik öğrencilerin tutum puanlarında anlamlı bir farklılık yoktur. Son test sonuçlarında ise deney grubu ile kontrol grubunda doğa sevgisi, temizlik ve sağlıklı olmaya karşı tutum puanlarında deney grubunun yararına oldukça anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Doğa sevgisi, temizlik ve sağlıklı olmaya yönelik değerlerin değer öğretimi yöntemiyle verilmesi verimliliği arttırmıştır. Bu yöntemlerin normal sosyal bilgiler kitabındaki

etkinliklerden daha faydalı olduğu sonucuna varılmıştır. Cinsiyet olarak farklılık yokken, temizlik konusunda kızların lehine anlamlı bir fark vardır.

Maden(2017), tarafından “İlköğretim Din Kültürü Ve Ahlak Bilgisi Öğretim Programında Saygı Değeri Yeri” adlı çalışmasında ilköğretim din kültürü ve ahlak bilgisi öğretim programında saygı değerine hangi sınıflarda ne kadar yer verildiğini incelemek amacıyla bu çalışmayı yapmıştır. Nitel araştırma yöntemi olarak metin analizi yöntemi benimsenmiştir. Bu çalışma ile şu sonuçlara varılmıştır: Din Kültürü Ve Ahlak Bilgisi Öğretim Programında saygı değerine önemle yer verilmiştir. Saygı değeri en çok 4. Sınıfta yer almaktadır. En az 7. Sınıfta yer almaktadır. En az inanç öğrenme alanında saygı değerine yer verilmiştir

Önlen (2017), tarafından “Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Yer Alan Sevgi-Saygı Ve Hoşgörü Değeri Yeri Ulusal Gazete Haberlerine Yansımaları” adlı araştırmasında dört ulusal gazete(Hürriyet, Posta, Sabah, Habertürk) belirtilen değeri incelemek ve gazetelerdeki haberleri sevgi- saygı ve hoşgörü değeri başlığı altında incelemeyi amaçlamıştır. “Gazete Haberi Değeri Formu” ile içerik analizi yapılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu “Sevgi” değeriyle ilgili 520, “Saygı” değeriyle ilgili 534, “Hoşgörü” değeriyle ilgili 494 olmak üzere 1548 haber metni oluşturmuştur. 285 haber ise değeri kapsamı dışında kalmıştır. Araştırma sonucunda ise sevgi, saygı, hoşgörü değeri yönelik haberlere gazetelerde manşet ve son sayfalarda en az yer verilmiştir. Çünkü genelde okuyucuların dikkatini çeken haberler bu sayfalarda bulunmaktadır. Değeri yönelik haberler ise daha az okunulan iç sayfalara konmuştur. Araştırma sonucunda dikkat çeken en önemli şey ise olumlu haberlerin ilk sayfada yer almamasıdır.

1.7.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Germaine (2001), “Ortaokul Öğrencilerinin Öz Saygıları Üzerine Değeri Eğitim Etkisi” araştırmada özel değeri eğitimi alan ortaokul ile almayan ortaokul öğrencilerinin öz saygı düzeylerini belirlemeye yöneliktir. Bu sebepten toplum tarafından belirlenen 16 değeri müfredata eklenmiştir. Deney grubu 4. sınıftan 7. sınıfa kadar değeri eğitimi almıştır. Sonuç olarak da değeri eğitimi alan bireylerin öz saygıları

yüksek, öz saygı ile de akademik başarılarında anlamlı bir korelasyon olduğu belirlenmiştir. Ayrıca öz saygı ve cinsiyet arasında da anlamlı bir korelasyon vardır. Kızlar erkeklerden biraz daha az özgüvene sahiptirler.

Pike (2007), “Değerler ve Görünürlük: Okullarda Vatandaşlık Eğitimi Uygulaması ve Değerlendirilmesi” çalışmasında vatandaşlık eğitimine önem verildiğini belirtirken, ahlak ve değerler ile inanç ve değerlere gereken önem verilmediği belirlenmiştir.

Verley (2008), fizik mezunlarının değerler eğitimine yönelik düşüncelerini saptamak için nitel ve nicel yöntemleri birlikte kullanmıştır. Likert tipi anket formu oluşturulmuş ve 249 fizik mezununa uygulanmıştır. 132 kişi ankete cevap vermiştir. Sonuçlara göre mezunlar değerler eğitiminin önemli olduğunu, mezunların eğitimde değerlerin yerleşmesi gerektiğini söyledikleri saptanmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

2.YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeline, çalışma grubuna, veri toplama araçlarına ve verilerin çözümlenmesine ait bilgiler bulunmaktadır.

2.1. ARAŞTIRMANIN DESENİ

Öğrencilerin sevgi ve saygı kavramlarına ilişkin algılarını metafor analizi yoluyla belirlemeyi amaçlayan bu çalışma, mevcut bir durumun ortaya konulması amaçlandığından tarama modelinde bir çalışmadır. Yıldırım ve Şimşek (2016: 210)'e göre metaforlar (mecazlar) üzerine yoğunlaşılacak konu, olay ve durum için çoklu resimler sunarak görsellik oluşturur.

2.2. ÇALIŞMA GRUBU

Bu araştırmanın katılımcıları, 2018-2019 eğitim öğretim yılında Muş ili Malazgirt ilçesinde bulunan beş okulda öğrenim gören 3. Sınıf ilkököl öğrencilerinden oluşmaktadır. Öğrencilere kolay ulaşılabilir durum örnekleme kullanılarak ulaşılmıştır. Bu örnekleme yöntemi araştırmaya hız ve pratiklik kazandırır. Çünkü bu yöntemde araştırmacı yakın olan ve erişilmesi kolay olan bir durumu seçer. Çoğu zaman araştırmacının diğer örnekleme yöntemlerini kullanma olanağının bulunmadığı durumlarda kullanılır. Diğer örnekleme yöntemlerinin kullanıldığı araştırma sonuçlarına göre, bu tür örnekleme yönteminin kullanıldığı araştırmaların sonuçlarının güvenilirliği, genellenebilirliği ve kullanılabilirliği daha azdır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Çalışma grubuna ilişkin frekans ve yüzdeler Tablo 2' de verilmiştir.

Tablo 2: Çalışma Grubunun Frekans ve Yüzdeleri

Cinsiyet	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kız	100	42.92
Erkek	133	57.08
Toplam	233	100

Tablo 2 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin 100'ü kız, 133'ü erkek olmak üzere toplam 233 kişiden oluştuğu görülmüştür. Araştırmaya katılan öğrencilerin yüzde dağılımları incelendiğinde %42,92'sinin kız öğrenciler ve %57,08'inin ise erkek öğrenciler tarafından oluşturulduğu görülmüştür. Araştırma grubunu oluşturan kız öğrenciler K1, K2... şeklinde ve erkek öğrenciler ise E1, E2... şeklinde belirtilmiştir.

2.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Çalışmada veri toplama aracı olarak nitel araştırma yöntemlerinden yarı yapılandırılmış anket formu kullanılmıştır. Form, “Sevgi gibidir. Çünkü” ve “ Saygı gibidir. Çünkü” ifadelerini içermektedir. Katılımcılardan birinci boşluğa ilgili kavramı neye benzettikleri, ikinci boşluğa ise benzetme gerekçelerini yazmaları istenilmiştir. Forma verilen yanıtların geçerliliğinin belirlenebilmesi için uzman kanısı alınmıştır. Formun ilk hali, önce KOÜ Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü Sınıf Eğitimi ABD'deki üç öğretim elemanı tarafından incelenmiş ve uzman kanıları doğrultusunda forma son şekli verilmiştir.

Forma verilen yanıtların güvenilirliğinin sağlanması amacıyla da uzman kanısına başvurulmuştur. Bu amaçla öncelikle araştırmacılar tarafından oluşturulan kavramsal kategoriler ve öğrenciler tarafından üretilen metaforlar listelenmiştir. Sonra bu listeler, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Sınıf Eğitimi anabilim dalında çalışan ve daha önce benzer çalışmalar yapmış olan bir öğretim üyesine verilerek, üretilen metaforlarla kavramsal kategorileri eşleştirmesi istenmiştir. Daha sonra, araştırmacıların yaptığı eşleştirmeler ile uzmanın yaptığı eşleştirmeler karşılaştırılmıştır. Karşılaştırmalarda görüş birliği ve görüş ayrılığı sayıları tespit edilerek elde edilen verilerin güvenilirliği, Miles ve Huberman'ın (1994, s.64) geliştirdiği “Güvenirlilik = $[Görüş\ Birliği / (Görüş\ Birliği + Görüş\ Ayrılığı)]$ ” formülü kullanılarak hesaplanmıştır (Polat, Apak ve Akdağ, 2013). Bu çalışmada elde edilen metaforların sevgi ve saygı değerlerindeki kategorilere dahil edilmesinde görüşüne başvurulmuş uzman, sevgi değeri için açacak, kedi ve ay metaforunu; saygı değeri için bulut ve dostluk metaforunu araştırmacıların yaptığı sınıflamadan farklı bir kategoriye

yerleştirerek ilişkilendirmiştir. Bu bağlamda metaforların kategorik sınıflaması için güvenirlik sevgi değeri için 0.93, saygı değeri için ise 0.95 olarak hesaplanmıştır.

2.4. VERİ TOPLAMA SÜRECİ

Muş Milli Eğitim Müdürlüğü'nden gerekli izinler alınarak uygulama yapılmıştır. Alınan izinlerden sonra okul idareleri ile görüşülerek okullar ve sınıflar için uygun zamanda öğrencilere yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Çalışma, 2018 Kasım ayı içerisinde Muş ili Malazgirt ilçesi merkez ve köylerinde bulunan beş ilkokulda sevgi ve saygı değeri için elde edilen verilerde boş bırakılan, sevgi ve saygı değeriyle bağlantılı olmayan kağıtlar araştırma dışı bırakılmıştır. Uygulamanın tamamı araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiştir. Uygulama ncesi öğrencilerin hepsi de çalışmayla ilgili bilgilendirilmiştir. Uygulama sonucunda çalışma grubunun not ile değerlendirilmediği bu yüzden verilen cevapların içten cevaplar olması istenmiştir.

2.5. VERİLERİN ANALİZİ

“ ğrencilerinin yazdıkları metaforlar tek tek okunup gözden geçirilerek, her metafor (1) metaforun konusu, (2) metaforun kaynağı, (3) metaforun konusu ile kaynağı arasındaki ilişki bakımından analiz edilmiştir. Üretilen metaforların analiz edilmesi ve yorumlanması süreci; (1) adlandırma aşaması, (2) tasnif etme (eleme ve arıtma) aşaması, (3) yeniden organize etme ve derleme aşaması, (4) kategori geliştirme aşaması ve (5) nicel veri analizi için verilerin bilgisayara aktarılması aşamaları kullanılarak gerçekleştirilmiştir” (Saban ve diğerleri, 2006: 541).

Asama 1: Adlandırma aşaması: Bu aşamada ilk araştırmaya katılan 3. sınıf öğrencileri tarafından ortaya çıkarılan metaforların en çok tekrar edilenden itibaren sıraya göre geçici bir listesi yapılmıştır. 3. Sınıf ğrencilerinin yazdıkları metaforlar incelenerek belirgin bir metafor oluşturup oluşturmadıklarına bakılmıştır. Her ğrencinin yazdığı metaforlar kodlanmıştır. Kodlama kız öğrenciler için K1, K2... şeklinde, erkek öğrenciler için E1, E2... şeklinde belirtilmiştir. En son ise herhangi bir metaforun yazılmadığı kağıtlar işaretlenmiştir.

Asama 2: Tasnif etme (eleme ve arıtma) aşaması: Bu aşamada “metafor analizi” teknikleri kullanılarak her metaforun birbiri ile benzerlik ve ortak noktalarına bakıldı. Bu araştırmada sevgi değeri için 2 saygı değeri için 3 yarı yapılandırılmış görüşme formu metaforun konusuyla anlamsal bir bağlantısı olmadığı için araştırmaya dahil edilmemiştir. Son olarak 3. sınıf öğrencilerinden sevgi değeri için 49 tane, saygı değeri için 44 tane geçerli metafor elde edilmiştir. Bu aşamada, elde edilen metaforlar frekansı yüksek olandan düşük olana doğru sıraya dizilmiş ve elde edilen veriler tekrar incelenerek her metaforu temsil eden 3. sınıf öğrencilerinin yazılarından birer örnek metafor ifadesi seçilmiştir.

Asama 3: Yeniden organize etme ve derleme aşaması: Geçersiz metaforlar çıkarılınca sevgi değeri için 49, saygı değeri için 44 adet geçerli metafor elde edilmiştir.

Asama 4: Kategori geliştirme aşaması: Oluşturulan metafor listesinde, geçerli metaforlar incelenerek kategoriler oluşturulmuştur. Bu kategoriler, sevgi değeri için: Bilgi Kaynağı, Emek/Çaba/Mücadele, Sosyalleşme/Birlik-Berberlik, Mutluluk Kaynağı, Koruma başlıklarından oluşmaktadır. Saygı değeri için kategoriler ise Vatanseverlik, Otorite, Birlik-beraberlik, Minnettarlık, Bilgi ve Diğer başlıklardan oluşmaktadır. Bu kategorilerden herhangi birine giremeyen metaforlar da diğer başlığı altında toplanmıştır.

Asama 5: Nicel veri analizi:

Sevgi değeri için 49 adet metafor ve bu metaforların oluşturduğu 5 adet kavramsal kategori, saygı değeri için 44 adet metafor ve bu metaforların oluşturduğu 6 adet kavramsal kategorinin geliştirilmesinden sonra bütün verilere ilişkin ayrı ayrı metafor ve kategoriye temsil eden katılımcı sayısı (f) ve yüzdesi (%) hesaplanmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırmanın amacına yönelik elde edilen bulgular ve yorumlara yer verilmiştir.

3. 1. BİRİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın birinci alt probleminde öğrencilerin sevgi değerlerine yönelik ürettikleri metaforlar nelerdir? sorusuna yanıt aranmıştır. Araştırmaya katılan 233 katılımcı sevgi değeriyle ilgili 51 tane metafor üretmiştir. Fakat sevgi ile ilgili üretilen iki metafor benzetilen değerle anlamsal bir bağlantı kurulamadığı için veri setinden çıkarılmıştır. Çalışma geriye kalan 49 adet geçerli metaforla yapılmıştır. Sevgi için geçersiz sayılan ve araştırmaya dahil edilmeyen metaforlar; ben ve kiraz ağacıdır.

3.1.1. Sevgi Değerine İlişkin Üretilen Metaforlara Ait Bulgular

Öğrencilerin sevgi değerine yönelik ürettikleri metaforların frekans ve yüzdeleri

Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3: Sevgi Değerine İlişkin Üretilen Metaforlar

SN	Metafor	F	%	SN	Metafor	f	%
1	Öğretmen	44	19,30	26	Amca	1	0,44
2	Anne	23	10,09	27	Anneanne	1	0,44
3	Baba	23	10,09	28	Aşk	1	0,44
4	Aile	20	8,77	29	Atatürk	1	0,44
5	Okul	18	7,89	30	Bilgi	1	0,44
6	Anne-baba	8	3,51	31	Dünya	1	0,44
7	Kardeş	8	3,51	32	El ele yürümek	1	0,44
8	Vatan	8	3,51	33	Ev	1	0,44
9	Arkadaş	7	3,07	34	Fidan	1	0,44
10	Yıldız	6	2,63	35	Hayat	1	0,44
11	Mutluluk	5	2,19	36	Hediye	1	0,44
12	Güneş	4	1,75	37	İyilik	1	0,44
13	Kelebek	4	1,75	38	Kalp	1	0,44
14	Yağmur	4	1,75	39	Kar	1	0,44
15	Bulut	3	1,32	40	Kedi	1	0,44
16	Huzur	3	1,32	41	Kız	1	0,44
17	Abla	2	0,88	42	Kitap	1	0,44
18	Ay	2	0,88	43	Öğretmen- aile	1	0,44
19	Ayakkabı	2	0,88	44	Rüzgâr	1	0,44
20	Bisiklet	2	0,88	45	Sınıf	1	0,44

Tablo 3 Devam: Sevgi Değerine İlişkin Üretilen Metaforlar

SN	Metafor	F	%	SN	Metafor	f	%
21	Çiçek	2	0,88	46	Silgi	1	0,44
22	Gül	2	0,88	47	Toprak	1	0,44
23	Güvercin	2	0,88	48	Uçak	1	0,44
24	Abi	1	0,44	49	Uçurtma	1	0,44
25	Açacak	1	0,44				
TOPLAM						228	100

Tablo 3 incelendiğinde, üretilen metaforların frekans aralıkları 44 ile 1 arasında değişmektedir. Üretilen metaforlar incelendiğinde en sık tekrarlananın 44 kişiyle “öğretmen” metaforu olduğu görülmektedir. Bu metaforu 23 kişinin ortak ürettiği “anne” ve “baba” metaforları takip etmektedir. Ayrıca “aile” 20, “okul” 18, “anne-baba”, “kardeş”, “vatan” 8, “arkadaş” 7, “yıldız” 6, “mutluluk” 5, “güneş”, “kelebek”, “yağmur” 4, “bulut”, “huzur” 3, “abla”, “ay”, “ayakkabı”, “bisiklet”, “çiçek”, “gül”, “güvercin” 2 metaforu takip etmektedir. 26 metafor ise sadece birer kez dile getirilmiştir.

3. 2. İKİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın ikinci alt probleminde, “Öğrencilerin sevgi değerine yönelik ürettikleri metaforlar hangi kavramsal kategoriler altında toplanabilir?” sorusuna yanıt aranmıştır.

3.2.1. Sevgi Değerine İlişkin Kavramsal Kategoriler

Öğrencilerin sevgi değerine ilişkin ürettikleri metaforlar, gerekçeleri dikkate alınarak ortak özellikleri bakımından “Mutluluk Kaynağı”, “Bilgi Kaynağı”, “Emek/Çaba/Mücadele”, “Sosyalleşme/Birlik-Berberlik” ve “Koruma” olmak üzere beş kavramsal kategoriye ayrılmıştır. Sevgi değerine ilişkin kavramsal kategorilerin frekans ve yüzde değerleri tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4: Sevgi Değerine İlişkin Kavramsal Kategoriler

Kategoriler	Öğrenci Sayıları	Öğrenci Yüzdeleri	Metafor Sayıları	Metafor Yüzdeleri
Mutluluk Kaynağı	105	46,05	34	58,62
Bilgi Kaynağı	41	17,98	6	10,34
Emek/Çaba/Mücadele	38	16,67	6	10,34
Sosyalleşme/Birlik-Berberlik	27	11,84	7	12,07
Koruma	17	7,46	5	8,62
Toplam	228	100	58	100

Tablo 4 incelendiğinde sevgi değerinin en çok mutluluk kaynağı (% 46) olduğu, en az ise koruma (% 7,5) kategorisi olduğu söylenebilir.

3.2.2. Sevgi Değerine İlişkin Metaforların Kategorilere Göre Dağılımı

Öğrencilerin Sevgi Değerine ilişkin ürettikleri metaforların hangi kavramsal kategoriler altında toplandığına ilişkin değerler Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5: Sevgi Değerine İlişkin Metaforların Kategorilere Göre Dağılımı

Kategoriler	Metafor sayılarının frekansı (%)	Metaforlar	Üretilen metaforların frekansı (%)
1. Mutluluk kaynağı	105 (46)	Aile (15), Baba (15), Anne (8), Öğretmen (8), Yıldız (6), Mutluluk (5), Güneş (4), Kelebek (4), Yağmur (4), Bulut (3), Huzur (3), Kardeş (3), Ayakkabı (2), Bisiklet (2), Çiçek (2), Gül (2), Güvercin (2), Amca (1), Anneanne (1), Aşk (1), Dünya (1), Ev (1), Fidan (1), Hayat (1), Hediye (1), İyilik (1), Kalp (1), Kar (1), Kız (1), Rüzgâr (1), Silgi (1), Toprak (1), Uçak (1), Uçurtma (1)	34(59)
2. Bilgi Kaynağı	41(18)	Öğretmen (27), Okul (8), Aile (2), Ay (2), Bilgi (1), Kitap (1)	6 (10)
3. Emek/Çaba/Mücadele	38 (17)	Anne (15), Öğretmen (9), Anne-baba (8), Baba (4), Kedi (1), Öğretmen ve aile (1)	6 (10)
4. Sosyalleşme/Birlik-Berberlik	27 (12)	Okul (10), Arkadaş (7), Kardeş (5), Abla (2), Açacak (1), El ele yürümek (1), Sınıf (1)	7 (12)
5. Koruma	17 (7)	Vatan (8), Baba (4), Aile (3), Abi (1), Atatürk (1)	5 (9)
Toplam	228 (100)		58 (100)

* Tabloda bazı metaforların (aile, baba, anne vd.) birden fazla kategoride yer alması, öğrencilerin “çünkü...” gerekçesine verdikleri yanıtlardan kaynaklanmaktadır.

Tablo 5 incelendiğinde üretilen metaforların uygun kategori basamaklarına yerleştirildiği görülmektedir.

3.2.2.1. Sevgi Değeri Mutluluk Kaynağı Kategorisine Ait Bulgular

Bu kategoriyi toplamda 105 katılımcı (%46) ve 34 metafor (%59) temsil etmektedir. Mutluluk kaynağı kategorisi öğrencilerin oluşturduğu sevgi değeri metaforlarını en çok kapsayan kategoridir. Sevgiyi genel olarak çevresinde kendilerini mutlu eden kişi ve nesnelere benzetmişlerdir. Bu kategoride en çok üretilen metaforlar sırasıyla aile (15), baba (15) ve annedir (8). En az üretilen metaforlar ise her biri birer kez ifade edilen, ev, anneanne, amca, kız, aşk, hediye iyilik, uçak, silgi, toprak, fidan, dünya, kar, rüzgar, uçurtma, hayat ve kalptir. Bu kategoriyi oluşturan metaforların

temel özellikleri şunlardır: Sevgi mutluluk kaynağıdır. Örneğin: “*Sevgi mutlu etmektir. Ailem de ben ne istersem alır. Beni mutlu eder.*” (Aile, KÖ146). “*Babam bana en sevdiğim helikopteri aldı. Ben de çocuğuma büyüncü saklayıp vereceğim. Babalar çocuklarını üzmez ne isterse alır.*” (Baba, EÖ17). “*Sevgi de iç ısıtır. Ben de annemi görünce içim ısınır*” (Anne, EÖ196).

3.2.2.2. Sevgi Değeri Bilgi Kaynağı Kategorisine Ait Bulgular*

Bu kategoriyi toplamda 41 katılımcı (% 18) ve 6 metafor (% 10) temsil etmektedir. Bilgi kaynağı kategorisini oluşturan 6 farklı metaforun özellikleri incelendiğinde öğrencilerin sevgiyi bilgi kaynağı ile bağdaştırdıkları görülmektedir. Bu kategoride en çok üretilen metaforlar sırasıyla öğretmen (27), okul (8), aile ve ay (2) en az tekrar eden metaforun ise bilgi (1), kitap (1) olduğu görülmektedir. Bu kategoriye ait öğretmen ve okul bu kategoriden başka diğer kategorilerde de yer almıştır. Bu kategoriyi oluşturan metaforların temel özellikleri şunlardır: Sevgi bir şeyler öğretmektir. Örneğin: “*Sevgi bir şeyler öğretmektir. Öğretmen de bize bilgiler verir.*” (Öğretmen, EÖ22). “*Arkadaşlarımla bana bilgiler öğreten yerdir.*” (Okul, EÖ60). “*Annem ve babam beni büyüttü. Ablam bana derslerimde yardımcı oldu.*” (Aile, KÖ63). “*Sevgi karanlıkları aydınlatır. Ay da geceyi aydınlatır.*” (Ay, KÖ201).

3.2.2.3. Sevgi Değeri Emek/ Çaba/ Mücadele Kategorisine Ait Bulgular

Bu kategoriyi toplamda 38 katılımcı (% 17) ve 6 metafor (% 10) temsil etmektedir. Emek/ Çaba/ Mücadele kategorisinde de öğrenciler sevgiyi genelde çevresinde emek harcayan kim varsa onlara benzetmiştir. Genel olarak da yakın çevresindeki kişilere benzetmişlerdir. Bir öğrenci sevgiyi kedisine benzeterek, sahiplik duygusuyla hareket etmiş ve diğer arkadaşlarından farklı bir açıdan bakmıştır. Bu kategoride en çok üretilen metaforlar sırasıyla anne (15), Öğretmen (9), Anne-baba (8), en az tekrar eden metafor ise öğretmen ve aile (1), kedi (1) dir. Anne, öğretmen ve baba diğer kategori başlıkları altında da bulunmaktadır. Bu kategoriyi oluşturan metaforların temel özellikleri şunlardır: Sevgi emek harcamaktır. Örneğin: “*Sevgi ruhumu besler. Annemde beni beslediği için.*” (Anne, KÖ11). “*Sevgi emek ister. Öğretmenin de bana emek harcar.*” (Öğretmen, EÖ47). “*Annem ve babam ben ne istersem alır.*” (Anne- baba, KÖ37).

3.2.2.4. Sevgi Değeri Sosyalleşme/ Birlik-Berberlik Kategorisine Ait Bulgular

Bu kategoriye toplamda 27 katılımcı (% 12) ve 7 metafor (% 12) temsil etmektedir. Sosyalleşme/ Birlik-Berberlik kategorisinde ise öğrenciler sevgiyi sosyal çevresine benzetmişlerdir. Bu kategoride en çok üretilen metaforlar sırasıyla okul (10), arkadaş (7), kardeş (5), en az tekrar eden metafor ise sınıf (1), el ele yürümek (1), açacak (1) dir. Okul ve Kardeş diğer kategori başlıkları altında da bulunmaktadır. Bu kategoriye oluşturan metaforların temel özellikleri şunlardır: Sevgi birlik beraberliktir. Örneğin: “*Arkadaşlarımla bir araya gelmemi sağlar.*” (Okul, KÖ77). “*Sevgi bitmez. Arkadaşlık da sevgi gibi bitmez.*”(Arkadaş, EÖ92). “*Sevgi gibi birbirimizi kucaklamaktır*” (Kardeş, EÖ173).

3.2.2.5. Sevgi Değeri Koruma Kategorisine Ait Bulgular

Bu kategoriye toplamda 17 katılımcı (%7) ve 5 metafor (%9) temsil etmektedir. Koruma kategorisi diğer kategorilere göre sevgi değerine yönelik metaforları içinde az bulunduran kategoridir. Bu kategoride en çok üretilen metaforlar sırasıyla vatan (8), baba (4), aile (3), en az tekrarlanan metafor ise Atatürk (1), abi (1) dir. Baba ve aile metaforları diğer kategori basamaklarında da bulunmaktadır. Bu kategoriye oluşturan metaforların temel özellikleri şunlardır: Sevgi koruyup kollamaktır. Örneğin: “*Seven insan sevdiğini kucaklar, sarmalar. Vatanımız da bizi sarmış sarmalamıştır.*” (Vatan, EÖ3). “*Sevgi bizi kötülüklerden korur. Babamız da bizi kötülüklerden korur.*” (Baba, KÖ95). “*Sevgi korumaktır. Ailem beni korudu büyüttü.*” (Aile, EÖ80).

3. 3. ÜÇÜNCÜ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın üçüncü alt probleminde öğrencilerin saygı değerlerine yönelik ürettikleri metaforlar nelerdir? sorusuna yanıt aranmıştır.

Araştırmaya katılan 233 katılımcı saygı değeriyle ilgili 47 tane metafor üretmiştir. Fakat saygı ile ilgili üretilen üç metafor benzetilen değerle anlamsal bir bağlantı kurulamadığı için veri setinden çıkarılmıştır. Çalışma geriye kalan 44 adet geçerli metaforla yapılmıştır. Saygı için geçersiz sayılan ve araştırmaya dahil edilmeyen metaforlar; ben, güzel ve kötü olmamaktır.

3.3.1. Saygı Değerine İlişkin Üretilen Metaforlara Ait Bulgular

Öğrencilerin saygı değerine yönelik ürettikleri metaforların frekans ve yüzdeleri

Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6: Saygı Değerine İlişkin Üretilen Metaforlar

SN	Metafor	F	%	SN	Metafor	F	%
1	Atatürk	29	12,61	23	Okul	3	1,30
2	Öğretmen	19	8,26	24	Alparslan	2	0,87
3	Bayrak	17	7,39	25	Atalarımız	2	0,87
4	Müdür	14	6,09	26	İnsan	2	0,87
5	Anne	12	5,22	27	Kavga etmeme	2	0,87
6	Asker	12	5,22	28	Polis	2	0,87
7	İstiklal Marşı	11	4,78	29	Sevgi	2	0,87
8	Büyüklerimiz	10	4,35	30	Abla	1	0,43
9	Vatan	10	4,35	31	Ağaçlar	1	0,43
10	Dede	8	3,48	32	Amca	1	0,43
11	Şehit	8	3,48	33	Bayram	1	0,43
12	Arkadaş	7	3,04	34	Doğa	1	0,43
13	Allah	6	2,61	35	Dostluk	1	0,43
14	Baba	6	2,61	36	Güneş	1	0,43
15	Millet	5	2,17	37	Hayvan	1	0,43
16	Abi	4	1,74	38	İnek	1	0,43
17	Aile	4	1,74	39	Kalp	1	0,43
18	Anne- baba	4	1,74	40	Kitap	1	0,43
19	Bulut	4	1,74	41	Mehmet Akif Ersoy	1	0,43
20	İyilik	4	1,74	42	Nine	1	0,43
21	Dürüstlük	3	1,30	43	R. Tayyip Erdoğan	1	0,43
22	El Öpmeye	3	1,30	44	Sınıf	1	0,43
Toplam						230	100

Tablo 6 incelendiğinde üretilen metaforların frekans aralıkları 29 ile 1 arasında değişmektedir. Üretilen metaforlar incelendiğinde en sık tekrarlananın “Atatürk” metaforu olduğu görülmektedir. Bu metaforu 19 kişinin ortak ürettiği “öğretmen” metaforu takip etmektedir. 15 metafor ise sadece birer kez tekrarlanmıştır. Öğrencilerin ürettikleri metaforların gerekçeleri içerik analizi yoluyla değerlendirilmiştir.

3. 4. DÖRDÜNCÜ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın dördüncü alt probleminde öğrencilerin saygı değerine yönelik ürettikleri metaforlar hangi kavramsal kategoriler altında toplanabilir? sorusuna yanıt aranmıştır.

3.4. 1. Saygı Değerine İlişkin Kavramsal Kategoriler

Öğrencilerin; saygı değerine ilişkin üretilen metaforların gerekçeleri dikkate alınarak ortak özellikleri bakımından “Vatanseverlik”, “Otorite”, “Minnettarlık”, “Birlik-beraberlik”, “Bilgi” ve “Diğer” olmak üzere altı kavramsal kategoriye ayrılmıştır. Saygı değerine ilişkin kavramsal kategorilerin frekans ve yüzde değerleri tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7: Saygı Değerine İlişkin Kavramsal Kategoriler

Kategoriler	Öğrenci Sayıları	Öğrenci Yüzdeleri	Metafor Sayıları	Metafor Yüzdeleri
Vatanseverlik	84	36,52	7	15,22
Otorite	60	26,09	14	30,43
Minnettarlık	33	14,35	10	21,74
Birlik-beraberlik	24	10,43	8	17,39
Bilgi	23	10	3	6,52
Diğer	6	2,61	4	8,70
Toplam	230	100	46	100

Tablo 7 incelendiğinde saygı değerinin en çok vatanseverlik kategorisi (% 36,5) olduğu, en az ise diğer (% 2,6) kategorisi olduğu söylenebilir.

3.4.2. Saygı Değerine İlişkin Metaforların Kategorilere Göre Dağılımı

Tablo 8: Saygı Değerine Ait Metaforların Kategori Basamakları Altında Sınıflandırılması:

Kategoriler	Metafor sayılarının frekansı (%)	Metaforlar	Üretilen metaforların frekansı (%)
1. Vatanseverlik	84 (37)	Atatürk (27), Bayrak (17), Asker (12), İstiklal Marşı (11), Vatan (10), Millet (5), Polis (2)	7 (17)
2. Otorite	60 (26)	Müdür (14), Büyüklerimiz (10), Dede (8), Allah (6), Baba (6), Abi (4), El Öpme (3), Alparslan (2), Atalarımız (2), Abla (1), Amca (1), Mehmet Akif Ersoy (1), Nine (1), Recep Tayyip Erdoğan (1)	14 (30)
3. Minnettarlık	33 (14)	Anne (12), Şehit (8), Anne-Baba (4), Aile (2), Atatürk (2), Ağaçlar (1), Doğa (1), Güneş(1), Hayvanlar (1), İnek(1)	10 (21)
4. Birlik-Beraberlik	24 (10)	Arkadaş (7), Bulut (4), İyilik (4), Dürüstlük (3), Aile (2), Kavga Etmeme (2), Bayram(1), Sınıf (1)	8 (17)
5. Bilgi	23 (10)	Öğretmen (19), Okul (3), Kitap(1)	3 (6)

Tablo 8 Devam: Saygı Değerine Ait Metaforların Kategori Basamakları Altında Sınıflandırılması:

Kategoriler	Metafor sayılarının frekansı (%)	Metaforlar	Üretilen metaforların frekansı (%)
6. Diğer	6 (3)	İnsan (2), Sevgi (2), Dostluk(1), Kalp (1)	4 (9)
Toplam	230 (100)		46 (100)

* Tabloda bazı metaforların (aile, baba, anne vd.) birden fazla kategoride yer alması, öğrencilerin “çünkü...” gerekçesine verdikleri yanıtlardan kaynaklanmaktadır.

Tablo 8 incelendiğinde üretilen metaforların uygun kategori basamaklarına yerleştirildiği görülmektedir.

3.4.2.1. Saygı Değeri Vatanserverlik Kategorisine Ait Bulgular

Bu kategoriyi toplamda 84 katılımcı (% 37) ve 7 metafor (% 17) temsil etmektedir. Bu kategoride en çok tekrar eden metafor Atatürk (27), Bayrak (17), Asker (12), en az ise Polis (2) dir. Bayrak, İstiklal Marşı, vatan ve millet kavramlarını saygıya benzetmelerinin gerekçesi ise ön bilgi oluşturan 2. Sınıf Hayat Bilgisi kazanımında “2.5.4. Türk bayrağının ve İstiklal Marşı’nın vatanını ve milletini temsil ettiğini fark eder.” konusunu işlemiş olmalarının etkili olduğu düşünülmektedir. Bu kategoride Atatürk hem vatanserverlik kategorisinde hem de minnetarlık kategorisinde yer almıştır. Bu kategoriyi oluşturan metaforların temel özellikleri şunlardır: Saygı korumaktır. Örneğin: “Atatürk savaşlara girdi bizi korudu. Bize saygılı bir yaşam sundu. O yüzden saygı Atatürk’e benzer.” (Atatürk, KÖ3). “Bayrak da saygı gibi insanlarda çöşku oluşturur.” (Bayrak, KÖ1). “ Saygı korumaktır. Askerler de bizi düşmanlardan korurlar. ” (Asker, EÖ168).

3.4.2.2. Saygı Değeri Otorite Kategorisine Ait Bulgular

Bu kategoriyi toplamda 60 katılımcı (%26) ve 14 metafor (%30) temsil etmektedir. Bu kategoride de öğrenciler saygıyı yönetici kesime duyduklarını dile getirmişlerdir. Yönetici kesimin düzen sağladığını, onlar olmaz ise düzenin bozulacağını düşündükleri için saygı duyulması gerektiğini yazmışlardır. Bazı öğrenciler ise korku ve itaatten dolayı saygı duyulması gerektiğini gerekçelere yazmıştır. Bu kategoride en çok tekrar eden metafor müdür (14), büyüklerimiz (10), dede (8) en az metaforu ise Mehmet Akif Ersoy (1), nine (1), abla (1), Amca (1) oluşturmaktadır. Bu kategoriyi oluşturan metaforların temel özellikleri şunlardır: Saygı otoriteye ve yaşa bağlıdır. Örneğin: “ Saygı toplumu yönetir. Müdür de okulumuzu yönetir. ” (Müdür, KÖ44). “ Saygı büyüklere duyulur. ” (Büyüklerimiz, KÖ6). “Saygı hürmettir. Dedelerimiz de hürmeti hak etmektedir” (Dede, EÖ92).

3.4.2.3. Saygı Değeri Minnettarlık Kategorisine Ait Bulgular

Bu kategoriye toplamda 33 katılımcı (%14) ve 10 metafor (%21) temsil etmektedir. Bu kategori başlığı altında ise bizim büyümemizde emeği olan anne ve babaya saygı duyulması gerektiği dile getirilmiştir. Aynı zamanda bizi korumak için canlarını ortaya vatan şehitlerimize de saygı duymamız gerektiği söylenmiştir. Bazı öğrenciler ise bize besin verdiği için doğaya ve ineğe saygı duyulması gerektiğini yazmıştır. Bu kategoride en çok tekrar eden metafor anne (12), şehitlerimiz (8), anne-baba (4), en az metaforu ise doğa (1), güneş (1), hayvan (1), inek (1), ağaçlar (1) oluşturmaktadır. Atatürk ve aile metaforları birden fazla saygı kategorisi altında bulunmaktadır. Bu kategoriye oluşturan metaforların temel özellikleri şunlardır: Saygı minnettarlıktır. Örneğin: “ *Bizi karnında taşımış saygılı olmalıyız.*” (Anne, EÖ233) .“*Saygı bizi korur. Şehitlerimiz de bizi korur.*” (Şehitler, KÖ104). “ *Saygı bizi olumsuzluklardan korur. Anne babamızda korur.*” (Anne- baba, KÖ63).

3.4.2.4. Saygı Değeri Birlik- Beraberlik Kategorisine Ait Bulgular

Bu kategoriye toplamda 24 katılımcı (%10) ve 8 metafor (%17) temsil etmektedir. İyilik, dürüstlük, kavga etmeme gibi davranışların insanlar arasında saygıyı arttırdığını böylece de insanları bir araya getirdiğini dile getirmişlerdir. Bu kategoride en çok tekrar eden metafor arkadaş (7), bulut (4), iyilik (4), en az tekrarlanan metafor ise sınıf (1), bayram (1) dır. Bu kategoriye oluşturan metaforların temel özellikleri şunlardır: Saygı birlik beraberliktir. Örneğin: “ *Saygı arkadaş gibidir. Bizi mutlu eder.*” (Arkadaş, EÖ136). “ *Saygının sonucu da berekettir. Bulutta yağmur yağdırır bereket verir.*” (Bulut, KÖ70). “*Kötü olursak insanlar bizle konuşmaz.*” (İyilik, EÖ222).

3.4.2.5. Saygı Değeri Bilgi Kategorisine Ait Bulgular

Bu kategoriye toplamda 23 katılımcı (%10) ve 3 metafor (%6) temsil etmektedir. Bu kategori altında da öğretmen ve okul bize bilgiler verdiği için saygılı olmalıyız gibi gerekçeler yazmışlardır. Bu kategoride en çok tekrar eden metafor öğretmen (19), okul (3), en az metafor ise kitap (1) oluşturmaktadır. Bu kategoriye oluşturan metaforların temel özellikleri şunlardır: Saygı bilgi verenlere duyulur. Örneğin: “ *Saygı öğretmendir. Bize bilgi verdiği için.*” (Öğretmen, KÖ24). “*Saygı gibi bize çok şey öğretir.*” (Okul, KÖ232).

3.4.2.6. Saygı Değeri Diğer Kategorisine Ait Bulgular

Bu kategoriye toplamda 6 katılımcı (%3) ve 4 metafor (%9) temsil etmektedir. Bu kategori altındaki metaforlar yukarıda belirlenen saygı değerindeki 5 kategoriye girmediği için böyle bir başlık açılmıştır. Hiçbir kategoriye girmeyen metaforlar bu başlık altında toplanmıştır. Bu kategoride en çok tekrar eden metafor insan (2), sevgi (2), en az tekrarlanan metafor ise dostluk (1), kalp (1) dir. Örneğin: “ *Her insan saygıyı hak eder.*” (*İnsan, EÖ29*). “ *Sevgi de saygı gibi sevilen insanlara duyulur.*” (*Sevgi, KÖ226*).

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma bulgularından elde edilen sonuçlara; sonuçların ilgili araştırmalarla karşılaştırılarak tartışılmasına, bu sonuçlardan yola çıkarak uygulayıcı ve araştırmacılara yönelik önerilere yer verilmiştir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

İlkokul 3. sınıf öğrencilerinin sevgi ve saygı değerlerine ilişkin metaforlarının incelenmesini amaçlayan bu çalışmada aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın birinci alt probleminde öğrencilerin sevgi değerlerine yönelik ürettikleri metaforlar nelerdir? sorusuna yanıt aranmıştır.

Araştırmaya katılan 233 katılımcı sevgi değeriyle ilgili geçerli 49 tane metafor üretmiştir. Öğrencilere “sevgi” kavramı hatırlatıldığında akıllarına ilk gelen kavramın anne ve baba kavramlarından çok “öğretmen” kavramı olmasının dikkate değer olduğu söylenebilir. Ayrıca gerek “anne” gerekse “baba” kavramlarının çok sayıda öğrenci tarafından eşit sayıda dile getirilmesi de bir diğer dikkat çekici bulgu olarak değerlendirilebilir. Bazı öğrenciler ise anne ve baba kavramlarını birbirinden ayrı düşünmeyip her ikisini de birlikte ifade etmişlerdir. Bir başka dikkat çeken durum ise “anneanne” diyen bir kişi ama “ayakkabı” diyen 2 kişinin olmasıdır. Sevgiyi hem ailesine hem de öğretmenine benzeten bir kişi vardır. Çocukların bütüncül tam olarak düşünemediği söylenebilir. Bektaş ve Karadağ (2013) tarafından “İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Yardımlaşma Değerine Yönelik Geliştirdikleri Metaforların İncelenmesi” çalışmasında öğrenciler yardımlaşma değerini sırayla arkadaş, aile, anne, kardeş, Atatürk, baba metaforlarına benzetmiştir. Yapılan çalışmada ise sevgi değeri arkadaştan önce daha çok sırayla anne, baba, aile, kardeş sonra arkadaş benzetmişlerdir. Yani iki çalışmada da yardımlaşma ve sevgi değeri için göz önünde bulundurulmuş gerekçelerden dolayı aynı metaforların frekansa göre sıralamasında değişiklik olmuştur.

İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın ikinci alt probleminde öğrencilerin sevgi değerine yönelik ürettikleri metaforlar hangi kavramsal kategoriler altında toplanabilir? sorusuna yanıt aranmıştır.

Kavramsal kategoriler incelendiğinde, öğrenciler sevgi değerini en fazla Mutluluk Kaynağı(%46,05) olarak görmektedir. Katılımcıların %17,98' i ise sevgi değerini bilgi kaynağı olarak, 16,67'si emek/çaba/mücadele olarak, %11,84'ü sosyalleşme/birlik-beraberlik olarak ve %7,46'sı koruma kategorisi olarak görmektedir.

Sevgi: “İnsanı bir şeye veya bir kimseye karşı yakın ilgi ve bağlılık göstermeye yönelten duygu” (TDK, 2005: 1742). Bu tanıma göre sevgi kişinin bulunduğu yaşayış şekline ve çevresinden gördüğü ilgi sonucu oluşmaktadır. Çalışma verileri kavram kategorileri boyutunda incelendiğinde aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

“Mutluluk Kaynağı” kategorisinde 105 öğrenci metafor üretmiştir. Bu öğrenciler kendilerini mutlu eden varlık ve kişilere sevgi duyduklarını dile getirmişlerdir. Örnek olarak aile, baba, anne, öğretmen gibi cevaplar verilmiştir. Sevgi değerini anne ve babaya benzeten erkeklerin sayısı kızların sayısından fazladır. Yani bu çalışmada erkekler mutluluk kaynağı olarak kızlara göre anne ve babalarını daha çok dile getirmişlerdir. Metaforların gerekçeleri tek tek incelendiğinde sevgi tanımıyla uyumlu görülmüştür. Anneanneyi sevgiye benzetme gerekçesi ise dolaylı yoldan anne metaforunu desteklemektedir. “*Sevgi sevdiğimizi bize verir. Anneannem de annemi dünyaya getirdiği için.*” (Anneanne, KÖ24). Rüzgar metaforunda ise sevginin faydasına değinilmiştir. “*Sevgi de rüzgar gibi olumsuzlukları alıp götürür.*” (Rüzgar, EÖ220).

“Bilgi Kaynağı” kategorisi incelendiğinde 41 öğrencinin bu kategoride metafor oluşturduğu görülmüştür. Burada üretilen metaforlar genellikle bilgi öğretebilen kişi ve nesnelere dikkate alarak oluşturulmuştur. Öğrenciler en çok bilgi kaynağı olarak sırayla öğretmenlerini, okullarını daha sonra ailelerini dile getirmişlerdir. Bu kategoride ay metaforunun bilgi ve kitap metaforlarından çok söylenmesi dikkat

çekmektedir. Ay metaforu “*Sevgi karanlıkları aydınlatır. Ay da geceyi aydınlatır.*” (Ay, KÖ201), şeklinde bir yaklaşımla açıklanmıştır. Gezegenler konusunda öğrenilen bilgiyi sevgiyle bağdaştırdığı için bilgi kaynağı kategorisine aldığı tahmin edilmektedir.

“Emek/Çaba/Mücadele” kategorisinde öğrencilerin oluşturduğu metaforlar incelendiğinde 38 öğrencinin metafor oluşturduğu görülmüştür. Bu 38 öğrenci kendisi için uğraşan, çaba harcayan kişileri sevdiği ve sevgiyi o kişilere benzettiğini dile getirmişlerdir. Bu kategoride anne metaforunun baba metaforundan daha çok söylenmesi dikkat çekmektedir. Gerekçe olarak ise annem beni doğurdu, büyüttü, besledi ve hep yanımda oldu şeklinde cevaplar verilmiştir. Bir diğer dikkat çeken şey ise öğretmenin babaya göre daha çok emek harcadığının düşünülmesidir. Bunun gerekçesi ise yaşanan bölgede genel olarak babalar para kazanmak için batıya gitmekte ve çalışarak para kazanmaktadır. Dört ay çocuklarının yanında ise sekiz ay yanlarında değildirler. Çocuklar babalarından çok annelerini ve öğretmenlerini görmektedirler. Bu yüzden öğretmenlerinin babalarına göre kendileri için daha çok emek harcadığını düşündükleri tahmin edilmektedir. Genel olarak sevgiyi kendileri için emek harcayan kişilere benzetmişlerdir. Sadece kedi metaforu için bir öğrenci “Sevgi şefkattir. Kedimin şefkate ihtiyacı vardır” şeklinde açıklama yapmıştır. Bu öğrenci kendisi için değil de başkası için emek harcamayı dikkate almıştır.

“Sosyalleşme/Birlik-Berberlik” kategorisinde öğrencilerin oluşturduğu metaforlar incelendiğinde 27 öğrencinin metafor oluşturduğu belirlenmiştir. Okul, arkadaş, kardeş, abla, sınıf, el ele yürümek metaforları sevgi tanımıyla uyumludur. Fakat açacak metaforu dikkat çekmektedir. “*Açacak da sevgi gibi yeni yürekleri açar.*” (Açacak, EÖ7). Yani açacak kalem açar. Sevgi de yeni yürekleri açarak sosyalleşme sağlar demek istenmiştir.

“Koruma” kategorisinde öğrencilerin oluşturduğu metaforlar incelendiğinde 17 öğrencinin metafor oluşturduğu görülmüştür. Bu öğrenciler bizi koruyan kişilere karşı sevgi duyarız. Sevgi de bizi koruyan kişilere benzer şekilde metafor oluşturarak sevgi tanımına uygun metafor üretmişlerdir. Genel olarak koruma kategorisinde baba, abi ve Atatürk cevapları ile koruma gücünü erkeklere yükledikleri çıkarımına varılabilir.

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın üçüncü alt probleminde öğrencilerin saygı değerlerine yönelik ürettikleri metaforlar nelerdir? sorusuna yanıt aranmıştır.

Araştırmaya katılan 233 katılımcı saygı değeriyle ilgili 44 tane geçerli metafor üretmiştir. Saygı değerini ise en çok Atatürk'e sonra öğretmen ve bayrağa benzetmişlerdir. Saygı değerinin babaya benzetilmesinin bu kadar aşağıda olması ise dikkat çekmektedir. Uzunkol (2014), "Hayat Bilgisi Dersinde Uygulanan Değer Eğitimi Programının Özsaygı, Sosyal Problem Çözme Becerisi ve Empati Üzerine Etkisi" adlı çalışmada değerlerin özsaygı düzeylerini arttırmada bir yararı yokken problem çözme ve empati kurma düzeyleri üzerinde olumlu bir etkisinin olduğu sonucuna varılmıştır. Çalışmamızda değerlerin özsaygıyı arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır. *Ben herkese saygılıyım saygı bana benzer*" (Ben, EÖ7), gerekçesi de bunu desteklemektedir. Öğretmeni "*Saygı zorluklarla karşılaşmaktır. Bizim için ailesinden uzakta bize ders anlatıyor*" (Öğretmen, KÖ58), gerekçesiyle saygıya benzetmişlerdir. Bu gerekçe de Uzunkol (2014)'un değerlerin empati kurma düzeyleri üzerinde olumlu bir etkisinin olduğu bulgusuyla paralellik göstermektedir.

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Sonuç Ve Tartışma

Araştırmanın dördüncü alt probleminde öğrencilerin saygı değerine yönelik ürettikleri metaforlar hangi kavramsal kategoriler altında toplanabilir? sorusuna yanıt aranmıştır.

Kavramsal kategoriler incelendiğinde, öğrenciler saygı değerini en fazla vatanseverlik kaynağı(%36,52) olarak görmektedir. Katılımcıların %26,09'u ise saygı değerini otorite olarak, %14,35'i minnettarlık olarak, %10,43'si birlik-beraberlik, %10'si bilgi kategorisi ve 2,61'i ise diğer kategorisi olarak görmektedir.

Saygı " Bir kişinin değerli görülmesinden ya da üstün görülmesinden kaynaklı o kişiye ne kadar önemli olduğunu hissettirecek şekilde davranış sergilemeye yönelten duygu, hatırlama ve itibar etmek" olarak tanımlanır (TDK, 2005:1714).

“Vatanseverlik” kategorisinde öğrenciler genellikle kendilerini koruyan, vatani düşmanlardan koruyucu güce sahip olan kişileri ve nesnelere saygıya benzetmişlerdir. Vatanseverlik kategorisinde verilen metaforlar saygı tanımıyla uyumludur. Saygı değerinde 29 öğrenci saygıyı Atatürk’e benzetirken, sevgi değerinde 1 öğrenci Atatürk’ü sevgiye benzetmiştir. Bunun sebebi ise öğrencilerin sevgiyi genel olarak çevresinde canlı olarak gördükleri kişi ve nesnelere benzetmesinden kaynaklanmaktadır. Saygıyı ise kendilerini koruma gücü olan kişilere benzettikleri söylenebilir.

“Otorite” kategorisinde ise öğrenciler başlarındaki yöneticilere, geçmişteki liderlere ve mukaddes bilinen şeyleri yüceltme duygusu gereği Allah’ı saygıya benzetmişlerdir. Otorite kategorisinde dikkat çeken metafor Alparslan’dır.

“ *Malazgirt’i kurtardı. Saygı gibi bize yaşama hakkını verdi* ” (Sultan Alparslan, KÖ108). “*Saygı kapıları açar. Sultan Alparslan da saygı gibi Malazgirt’i alarak Anadolu’nun kapılarını açtı*” (Sultan Alparslan, EÖ109), gerekçeleri ile saygıyı buldukları bölgeyi geçmişte kurtaran Sultan Alparslan’a benzetmişlerdir. .

“Minnettarlık” kategorisi başlığı altında ise öğrenciler anne, baba, aile, Atatürk ve şehitlerden sonra biraz daha doğaya dönmüşlerdir. Gerekçe olarak doğadaki varlıkların ve canlıların bizim yaşamımız üzerindeki yararından dolayı saygıya benzetmeleri dikkat çekmektedir. ” *Bize oksijen sağladığı için.*” (Ağaç, KÖ11). “ *Doğa bize saygı duyarak meyve yetiştirir.*” (Doğa, EÖ10). ” *Bize saygılıdırlar. Atın sırtına bineriz, ineği kesip yeriz bize kızmazlar.*” (Hayvanlar, KÖ62). “ *Bize saygı duyar. Besin verir.*” (İnek, EÖ186).

“Birlik- beraberlik” kategorisinde bulut metaforu dikkat çekmektedir. ” *Saygının sonucu da berekettir. Bulutta yağmur yağdırır, bereket verir.*” (Bulut, KÖ70). Bulut metaforunun da bereket ile çokluk oluşturduğu kastedilmiştir.

“Bilgi” kategorisinde ise bize bilgi öğreten kişi ve nesnelere saygıya benzetmişlerdir. Öğrenciler tarafından söylenen metaforlar saygı tanımı ile uyumaktadır.

“Diğer” kategorisi altında ise saygı için üretilen metaforlar belirlenen vatanseverlik, otorite, minnettarlık, birlik- beraberlik, bilgi kategorilerinden birine girmiyorsa bu başlık altında sıralanmıştır.

Araştırmada öğrenciler sevgi ve saygı değerlerini metafor yöntemiyle benzetme yapmıştır. Fakat bu benzetmeler nesnel değil öznel. Aynı soru belli süre sonra tekrar sorulsa verilen cevaplar değişime uğrayacaktır. Çünkü öğrenme her zaman devam ettiği için hayata bakış açımız ve düşüncelerimiz değişecektir. Bu durum da metaforlara verilen cevaplardaki değişime sebep olacaktır.

ÖNERİLER

Araştırmacılara Öneriler

1) Bu araştırma ilkökul üçüncü sınıf düzeyinde yapılmıştır. Gerek sevgi ve saygı değeri ile gerek bunların dışındaki diğer değerlerle ilgili benzeri çalışmaların farklı sınıf düzeylerinde de yapılması önerilebilir.

Uygulayıcılara Öneriler

1) İlkokul üçüncü sınıf öğrencilerine sevgi değeri öğretilirken öğretmen, anne, baba, aile, okul, vatan gibi kavramlar; saygı değerini öğretirken de Atatürk, öğretmen, bayrak, müdür, İstiklal Marşı gibi kavramlar tercih edilebilir.

2) Öğretmenlere metafor çalışmaları ile ilgili hizmet içi eğitimler verilerek metaforların hem değerler eğitiminin kazandırılmasında hem de diğer konuların kazandırılmasında önemli bir yeri olduğu anlatılmalıdır.

3) Değerler eğitiminin verilmesinde sadece öğretmenlerin değil ailenin de eğitime dahil edilmesi sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

1. Kitaplar

Aydın, Mehmet Zeki ve Akyol Gürler, Şebnem (2012). Okulda Değerler Eğitimi Yöntemler-Etkinlikler Kaynaklar (1. baskı). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Bacanlı, Hasan (2005). Gelişim ve Öğrenme. (10. Baskı), Ankara: Nobel Yayıncılık.

Bacanlı, Hasan (2005). Duyuşsal Davranış Eğitimi. (2.Baskı), Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Beill, Brigitte (2003). İyi Çocuk, Zor Çocuk Doğru Davranışlar Çocuklara Nasıl Kazandırılır? (Cuma Yorulmaz, Çev.). Ankara: Arkadaş Yayınevi

Bilgin, Nuri (2007). Sosyal Psikoloji Sözlüğü (1. baskı). İstanbul: Bağlam Yayıncılık.

Budak, Selçuk (2005). Psikoloji Sözlüğü (1. baskı). Ankara: Bilim Sanat Yayınları.

Demirel, Özcan (2010). Eğitim Sözlüğü (4. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Dilmaç, Bülent (2002). İnsanca Değerler Eğitimi (1. baskı). Ankara: Nobel Yayıncılık.

Doğanay, Ahmet (2006).Hayat Bilgisi Ve Sosyal Bilgiler Öğretimi, Birinci Baskı C. Öztürk. (Editör). Değerler eğitimi. Ankara. Pegem A Yayınları, ss.255-286

Doğanay, Ahmet (2011). “Değerler Eğitimi”, Sosyal Bilgiler Öğretimi Demokratik Vatandaşlık Eğitimi, Ankara: Pegem Akademi Yayınları, ss.225-256.

Douglass, Hadden N. (2001). Saygı ve Sorumluluk Eğitiminde Yeni Yaklaşımlar. (Çev. Ö. Yurttutan ve Y. Özen). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Eksi, Halil ve Katılmış, Ahmet (2011). Karakter Eğitimi El Kitabı, Ankara, Nobel Yayınları.

Fichter, Joseph (2009). Sosyoloji Nedir. (Çev. Nilgün Çelebi). Ankara, (Eserin aslının yayın tarihi 1990).

Froom, Erich.(1985) Sevme sanatı. (Çev. Işıtan Gündüz). İstanbul.

Goodman, Nelson (2003). Ay Aydınlığı Olarak Eğretilme. (Çev. Doğan M.). Kitaplık, 65.

Gömlüksiz, Nuri (2007). Lise Öğrencilerinin Toplumsal Değerlere İlişkin Tutumları: Elazığ İli Örneği. Değerler ve Eğitimi Uluslararası Sempozyumu Bildiri Kitabı (s. 727741).İstanbul: Dem Yayıncılık.

Guterk, Gerald L. (2011). (Çev. Nesrin Kale). Eğitime Felsefi ve İdeolojik Yaklaşımlar (3. Basım), Ütopya Yayınları, Ankara.

Güven, Sami (1999). Toplum Bilim. Bursa: Ezgi Kitapevi.

Kıncal, Remzi (2002). Vatandaşlık Bilgisi, Mikro Yayınları, Ankara.

Kulaksızoğlu, Adnan (2004). Ergenlik Psikolojisi, (6. Basım), İstanbul: Remzi Kitabevi.

Lacoff, George ve Johnson, Mark (2005). Metaforlar, Hayat Anlam ve Dil (Çev. G. Y. Demir). Ankara: Paradigma Yayıncılık.

MEB (2005a). Fen ve Teknoloji Öğretimi Programı 4. ve 5. Sınıf Öğretim Programı. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü.

MEB. (2005b). İlköğretim 1, 2 ve 3. Sınıflar Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu, Ankara: MEB Yayınları.

MEB (2005ç). Türkçe Dersi Öğretim Programı Ve Kılavuzu (1-5 sınıflar). Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü.

MEB (2009). İlköğretim 1, 2 ve 3. Sınıflar Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Devlet Kitapları.

MEB (2010). İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi (4,5,6,7 ve 8. Sınıflar) Öğretim

Mehmedoğlu, Ali Ulvi (2006). Evrenselleşebilirlik ve Ahlak, Yurdagül Mehmedoğlu, Ali Ulvi Mehmedoğlu (Editörler). Küreselleşme Ahlak ve Değerler. İstanbul. Litera Yayıncılık, s.251-319.

Morgan, Gareth (1998). Yönetim ve Örgüt Teorilerinde Metafor (Çev. Gündüz Bulut). İstanbul: BZD Yayıncılık.

Özden, Yüksel (2003). Öğrenme ve Öğretim, Pegem Yayıncılık, Ankara.

Özlem, Doğan (2002). Kavramlar ve Tarihleri I. İstanbul, İnkılap Kitapevi.

Öztürk, Cemil ve Diğerleri (2006), Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi, Ankara: Pegem Yayıncılık.

Öztürk, Ergün (2009). Hayat Bilgisi Dersinde Değer Eğitimi ve Uygulama Örnekler, İlköğretim Hayat Bilgisi Öğretimi ve Öğretmen El Kitabı, ed. Selahattin Öğülmüş, Ankara: Pegem Akademi Yayınları

Pighin, Gerda (2005). Çocuklara Değer Aktarımı. (Çev. Ali Y. Gök) . İlyas Yayınları, 1.Baskı, İzmir.

Poyraz, Hakan (2007). Değerlerin Kuruluşu ve Yapısı, R. Kaymakcan, S. Kenan, H. Hökelekli, Z. Ş. Arslan, M Zengin (Editörler). Değerler ve Eğitimi. İstanbul. Değerler Eğitimi Merkezi Yayınları, 81-88.

Senemoğlu, Nuray (2005). Gelişim Öğrenme ve Öğretim Kuramdan Uygulamaya (12. Baskı). Ankara: Gazi Kitabevi.

Sevinç, Müzeyyen (2006). Evrensel ve yerel Değerlerin Eğitime Yansımaları, Yurdağül Mehmedoğlu, Ali Ulvi Mehmedoğlu (Editörler). Küreselleşme Ahlak ve Değerler. İstanbul. Litera Yayıncılık, s. 205-239.

Silah, Mehmet (2005). Sosyal Psikoloji Davranış Bilimi (2. baskı). Ankara, Seçkin Yayıncılık.

Sönmez, Veysel (1986). Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı, Ankara.

Sönmez, Veysel (2003). Sevgi Eğitimi, Ankara: Anı Yayıncılık.

Sönmez, Veysel (2009). Sevgi Eğitimi, Ankara: Anı Yayıncılık.

Sözer, Ersan (2008). Sosyal Bilgiler Dersinin Tanımı, Kapsamı ve İlköğretim Programındaki Yeri. Ş. Yaşar (Ed.), Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi İçinde (ss. 41-55). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

Tarhan, Nevzat (2012). Güzel İnsan Modeli (3. baskı). İstanbul, Timaş Yayınları.

Taşdemir, Mehmet (2000). Eğitimde Planlama ve Değerlendirme, Ocak Yayınları, Ankara.

TDK (2005), Türkçe Sözlük, Türk Dil Kurumu Yayınları: Ankara

TDK (2015). Türk Dil Kurumu Sözlüğü.

Timuçin, Afşar (2004). Felsefe Sözlüğü (5. baskı). İstanbul: Bulut Yayınları.

Timuçin, Afşar (2006). Ahlaksızlık Üzerine Kendi Kendimle Konuşmalar. İstanbul: Bulut Yayınları.

Tozlu, Necmettin (1997). Eğitim Felsefesi. İstanbul: MEB Yayınları.

Tozlu, Necmettin (2003). Eğitim Problemlerimiz Üzerine Düşünceler (2. baskı). Konya: Mikro Yayınları.

TTKB. (2005). İlköğretim 1-5. Sınıf Programları. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basım Evi.

Uğur, Nizamettin (2003). Anlambilim. İstanbul: Doruk Yayıncılık.

Ulusoy, Ayten (2005). Gelişim ve Öğrenme, Anı Yayıncılık, Ankara.

Ulutaş, İlkay (2007). Okul Çocuklarında Psikososyal Gelişim, Çocuk ve Ergen Gelişimi. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

Yaman, Ertuğrul (2012). Değerler Eğitimi (2. baskı). Ankara, Akçağ Yayınları.

Yaman Ertuğrul (2014) Değerler Eğitimi Eğitimde Yeni Ufuklar (Akçağ Yayınları, Ankara).

Yavuzer, Haluk (1997) Ana-Baba ve Çocuk. 10. Baskı İstanbul Remzi Kitapevi.

Yıldırım, Ataner (2004) . Sevgiye Yolculuk, İzdüşüm Yayınları

Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2016). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yörükoğlu, Atalay (1978). Çocuk Ruh Sağlığı, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara.

Yörükoğlu, Atalay (1998). Çocuk Ruh Sağlığı, İstanbul: Özgür Yayınları.

2. Makaleler, Bildiriler, Diğer Basılı Yayınlar

Akbaş, Oktay (2004). Türk Milli Eğitim Sisteminin Duyuşsal Amaçlarının İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinde Gerçekleşme Derecesinin Değerlendirilmesi (Yayımlanmamış doktora tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Akbaş, Oktay (2008). Değer Eğitimi Akımlarına Genel Bir Bakış. Değerler Eğitimi Dergisi, 6 (16), 9-24. Erişim Adresi: <https://dergipark.org.tr/download/article-file/302506>

Akbaş, Oktay (2009). “İlköğretim Okullarında Görevli Branş Öğretmenlerinin Değer Öğretimi Yaparken Kullandıkları Etkinlikler: 2004 ve 2007 Yıllarına İlişkin Bir Karşılaştırma”, Cilt: 17 No:2 Kastamonu Eğitim Dergisi, 403-414. Erişim Adresi: http://www.kefdergi.com/pdf/17_2/17_2.pdf

Akşehirli, Soner (2007). Çağdaş Metafor Teorisi. Ege Edebiyat, www.egeedebiyat.org/docs/257.doc. sayfasından erişilmiştir.

Akyol, Şebnem (2010). İlköğretim 6. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Sevgi Temasının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi.

Aladağ, Soner (2009). İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretiminde Değer Eğitimi Yaklaşımlarının Öğrencilerin Sorumluluk Değerini Kazanma Düzeyine Etkisi. Ankara: Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Arslan Z. Şeyma ve Yaşar Fatma Tunç (2003). Yükselen “Değer” Kavramı Üzerine Eleştirel Bir Yaklaşım. Değerler Eğitimi Dergisi, 1 (1), 8-11.

Arslan, Metin ve Bayrakçı, Mustafa (2006). Metaforik Düşünme Ve Öğrenme Yaklaşımının Eğitim Öğretim Açısından İncelenmesi. Milli Eğitim, 171, 100-107. Erişim Adresi:

http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/171/171/8

Aydın, Mehmet Zeki (1999). “Belçika'da İlk ve Orta Dereceli Okullarda Din ve Ahlak Öğretimi”, Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, Sayı:3. Erişim Adresi: http://isamveri.org/pdfrg/D01956/2003_1/2003_1_AYDINMZ.pdf

Bacanlı, Hasan (2011). Değer, Değer Midir? Eğitime Bakış, 7 (19), 19-21. Erişim Adresi:

http://vizyon21y.com/documan/Egitim_Ogretim/Egitim/Degerler_Egitimi/Deger_De_ger_midir.pdf

Bacanlı, Hasan (2011). Değer, Değer Midir? Eğitime Bakış, 7 (19), 19-21. Erişim Adresi:

http://vizyon21y.com/documan/Egitim_Ogretim/Egitim/Degerler_Egitimi/Deger_De_ger_midir.pdf

Baysal, Necati (2013). Ortaokul Sosyal Bilgiler Derslerinde Değerler Eğitimi Uygulamalarının Öğretmenler Yönüyle Değerlendirilmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde: Niğde Üniversitesi

Belet, Dilek ve Deveci, Handan (2008). Türkçe Ders Kitaplarının Değerler Bakımından İncelenmesi, VII. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Sempozyumu, 2-4 Mayıs 2008, Çanakkale.

Bolay, S. H. (2007). Aşkın Değerler Buhranı. R. Kaymakcan, S. Kenan, H. Hökelekli, Ş. Arslan ve M. Zengin (Editörler). Değerler ve Eğitimi Uluslararası Sempozyumu. İstanbul: DEM Yayınları, ss. 55-69.

Cerit, Yusuf (2008). Öğretmen Kavramı İle İlgili Metaforlara İlişkin Öğrenci, Öğretmen ve Yöneticilerin Görüşleri, Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 6 (4), 693-712. Erişim Adresi: <https://dergipark.org.tr/tebd/issue/26110/275093>

Çakmak, Ahmet (2013). İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Derslerinde Adalet Değerinin Öğretimi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum: Atatürk Üniversitesi

Çengelci, Tuba (2010). İlköğretim Beşinci Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Değerler Eğitiminin Gerçekleştirilmesine İlişkin Bir Durum Çalışması (yayınlanmamış doktora tezi). Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Dilmaç, Bülent (1999). İlköğretim Öğrencilerine İnsani Değerler Eğitimi Verilmesi ve Ahlaki Olgunluk Ölçeği İle Eğitimin Sınanması. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Ekşi, Halil (2003). Temel İnsanî Değerlerin Kazandırılmasında Bir Yaklaşım: Karakter Eğitimi Programları. Değerler Eğitimi Dergisi, 1 (1), 79-96. Erişim Adresi: <http://ded.dem.org.tr/tr/makale/temel-insan%C3%AE-degerlerin-kazandirilmasinda-bir-yaklasim-karakter-egitimi-programlari>

Erdem, Ali Rıza (2003). Üniversite Kültüründe Önemli Bir Unsur: Değerler. Değerler Eğitimi Dergisi, (4), 55-72. Erişim Adresi: <http://ded.dem.org.tr/tr/makale/universite-kulturunde-onemli-bir-unsur-degerler>

Ersoy, Feride ve Şahin, Taner (2012). Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarının Değerler Eğitimi Yaklaşımları Açısından İncelenmesi. Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri,12(2), 1535-1558.

Ertürk, Esin (2006). Ders Kitaplarında Toplum, Yurttaşlık, Vatansızlık Ve Ekonomi Anlayışının Dönüşümü: 1997 Ve 2004 İlköğretim Sosyal Bilgiler Ders Kitapları Üzerine Bir İçerik Analizi. Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Germaine, RW (2001). “Ortaokul Öğrencilerinin Öz Saygıları Üzerine Değerler Eğitiminin Etkisi”, (Çev. Bülent Dilmaç ve diğ.) Yayınlanmamış doktora tezi, San Diego Üniversitesi, San Diego, ABD.

Gültekin Fatma (2007). Tarih I Dersinde İşe Koşulabilecek Değer Öğretiminin Yeni Yaklaşımlarının Öğrencilerin “Hoşgörüsü” Değeri Anlayışlarının Gelişimine Etkisi, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Güney, Sevcan (2017). İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Sorumluluk Değerine Yönelik Geliştirdikleri Metaforların İncelenmesi. Yüksek lisans tezi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur.

Güngör, Erol (2010). Değerler Psikolojisi Üzerinde Araştırmalar (4. baskı). İstanbul, Ötüken Neşriyat.

Huitt, W. (2004). Values Educational Psychology Interactive. Valdosta, GA: Valdosta State University. Erişim Adresi: <http://www.edpsycinteractive.org/topics/affsys/values.html>. adresinden 13 Mart 2009’da alınmıştır.

Hökelekli, Hayati ve Gündüz Turgay (2007). Üstün Yetenekli Çocukların Değer Yönelimleri ve Eğilimleri, R. Kaymakcan, S. Kenan, H. Hökelekli, Z. Ş. Arslan, M Zengin (Editörler). Değerler ve Eğitimi. İstanbul: Değerler Eğitimi Merkezi Yayınları.

İşcan, Canay Demirhan (2007). İlköğretim Düzeyinde Değerler Eğitimi Programının Etkililiği, Yayınlanmış Doktora Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi

Kahraman, Yakup (2013). “ Hiyerarşik Varlık Algısından Ontolojik Varlık Algısına Geçişin İmkânı. ” Kaygı Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi, (21), 9.

Kale, Nesrin (2007), "Nasıl Bir Değerler Eğitimi" Değerler ve Eğitimi Uluslararası Sempozyumu, Edt. R. KAYMAKCAN ve diğerleri, DEM Yayınları, s. 319. İstanbul.

Kasa, Başak (2015). İlkokul Dördüncü Sınıf Türkçe Dersinde Kültürel Değerler Ve Eğitimi: Bir Durum Çalışması. Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Yazıcı, Kubilay (2006). "Değerler Eğitimi'ne Genel Bir Bakış." Tübar, XIX, 501-502.

Kula, S., Bekir Çakar (2015). "Maslow İhtiyaçlar Hiyerarşisi Bağlamında Toplumda Bireylerin Güvenlik Algısı ve Yaşam Doyumu Arasındaki İlişki". Bartın Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, 6 (12): 197.

Maden, Kenan (2017). İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretim Programında Saygı Değerinin Yeri. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

MEB. (1961). İlköğretim ve Eğitim Kanunu Resmi. Gazete. Tarih: 12/1/1961 Sayı: 10705.

MEB. (1973). Millî Eğitim Temel Kanunu. Resmi Gazete. Tarih: 24/6/1973 Sayı: 14574

MEB. (2003). Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Yönetmeliği. Resmi Gazete, 21/7/2012-28360.

MEB. (2005c). Sosyal Bilgiler 6. ve 7. Sınıf Öğretim Programı. <http://ttkb.meb.gov.tr/www/ogretim-programlari/icerik/72> (Alındığı tarih 20. 11. 2012)

MEB(2006). 17. Milli Eğitim Şûrası. Tarih: 13-17/11/2006.

MEB. (2015). Millî Eğitim Temel Kanunu. http://mevzuat.meb.gov.tr/html/temkanun_0/temelkanun_0.html adresinden alınmıştır.

Millî Eğitim Temel Kanunu (1973). Resmî Gazete. Yayım Tarihi: 24.06.1973. Sayısı:14574. Numarası: 1739.

Mustafa Bektaş, Buket Karadağ (2013). İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Yardımlaşma Değerine Yönelik Geliştirdikleri Metaforların İncelenmesi. Cilt 8(8), s. 271-286.

Önlen, Maksut (2017). Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Yer Alan Sevgi-Saygı ve Hoşgörü Değerlerinin Ulusal Gazete Haberlerine Yansımaları. Yüksek lisans tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tokat.

Özmen, Fatma (1999). "Etkili Eğitimin Gerçekleştirilmesinde Duyuşsal Alanın Önemi-Sevgi Eğitimi", Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:9 Sayı:1. Erişim Adresi: <http://web.firat.edu.tr/sosyalbil/dergi/arsiv/cilt9/sayi1/193-198.pdf>

Pathan, S. (2012). Value Education And Psychology. Journal of Arts, Science & Commerce. 3 (4), 33-36.

Pike, Mark A. (2007) Values and visibility: the implementation and assessment of citizenship education in schools, Educational Review, 59:2, 215-229, DOI: 10.1080/00131910701255020.

Erişim adresi: <https://doi.org/10.1080/00131910701255020>

Polat, Soner; Özlem Apak; Murat Akdağ (2013). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Akademisyen Kavramına İlişkin Algılarının Metafor Analizi Yoluyla İncelenmesi. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. Cilt 14, Sayı 2, ss. 57-78. Erişim Adresi: <https://dergipark.org.tr/download/article-file/92207>

Rundgren, C. J. Hirsch, R. & Tıbell, L. A. E., (2009). Death Of Metaphors İn Life Science? Asia-Pacific Forum on Science Learning and Teaching, 10(1), Article 3.

Erişim Adresi: http://www.maraserrano.com/MS/articulos/m_e_44147876.pdf

Saban, A., Kocbeker, B. N., & Saban, A. (2006). Öğretmen adaylarının öğretmen kavramına ilişkin algılarının metafor analizi yoluyla incelenmesi [An investigation of the concept of the teacher among prospective teachers through metaphor analysis]. Educational Sciences: Theory & Practice (Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri), 6/2, 461-523.

Samur, A. Öztürk (2011). Değerler Eğitimi Programının 6 Yaş Çocuklarının Sosyal ve Duygusal Gelişimlerine Etkisi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Sanchez, A., Jose M. B. & Victor M. (2000). Desing Of Virtual Reality Systems For Education: A Cognitive Approach. Education and Information Technologies, 5(4), 345-362. Erişim Adresi:

<http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.572.6235&rep=rep1&type=pdf>

Tahiroğlu, Mustafa (2011). İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Doğa Sevgisi, Temizlik Ve Sağlıklı Olma Değerlerinin Öğretimi Ve Değerlere İlişkin Öğrenci Tutumlarının Belirlenmesi. Doktor tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Tebliğler Dergisi, Eylül 2003. Tebliğler Dergisi, Sayı: 2552, Eylül 2003

Tillman, Diane (2000). Living Values Activities for Young Adults. Deerfield Beach-Florida: Health Communications Inc. Erişim Adresi: <file:///C:/Users/CASPER/Downloads/Living-Values-Education-Activities-for-Young-Adults-Book-1-Intro-and-Peace.pdf>

Tokdemir, Muhammet Ahmet (2007). Tarih Öğretmenlerinin Değerler ve Değer Eğitimi Hakkındaki Görüşleri. Karadeniz Teknik Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Toplu, H. (2015). 8. sınıf öğrencilerinin fen ve teknoloji dersine yönelik metaforik algıları. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

TTKB. (2010). http://ttkb.meb.gov.tr/dosyalar/suralar/18_sura.pdf (Alındığı tarih 20.09.2012).

Türk, İbrahim (2009). Değerler Eğitiminde Saygı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Tokat: Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Ulusoy, Kadir (2010). Değer Eğitimi: Davranışçı ve Yapılandırmacı Yaklaşımına Göre Hazırlanan Tarih Programlarında Değer Aktarımı. Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 12 (1), 32-51. Erişim Adresi: <https://dergipark.org.tr/download/article-file/321591>

Ural, Şafak (1996, Ekim). Bireyin Eğitimi ve Toplumun Eğitimi (Değerler ve Arasındaki Mantıksal İlişki). Türkiye 2. Eğitim Felsefesi Kongresi, s. 51-60, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Van.

Ural, Şafak (1998). Epistemolojik Açından Değerler ve Ahlak. Doğu Batı, (4), 41-49.

Uzunkol, Ebru (2014). Hayat Bilgisi Öğretiminde Uygulanan Değerler Eğitimi Programının Öğrencilerin Özsaygı Düzeyleri, Sosyal Problem Çözme Becerileri ve Empati Düzeylerine Etkisi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Üner, E. (2011). Okul Öncesi Eğitim Programındaki 36-72 Aylık Çocuklara Farklılıklara Saygı Eğitimi Kazandırmanın Öğretmen Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kayseri: Erciyes Üniversitesi

Verley, Jimmie Dwyane (2008) Physics Graduate Students Perceptions of The Value of Teaching. Unpublished Doctor's Thesis, The Graduate School of the University of Wyoming.

Yağcı, Rojda (2008). Sosyal Bilgiler Öğretiminde Eleştirel Düşünme: İlköğretim 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretiminde, Öğretmenlerin Eleştirel Düşünme Becerilerini Geliştirmek İçin Uyguladıkları Etkinliklerin Değerlendirilmesi (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.

Yuvacı, Züleyha (2013). Okulöncesi Değerler Eğitimi Uygulayan Okullardan Seçilen Değerlerin ve Etkinliklerin İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi

3. Elektronik Kaynaklar

Web1: <https://www.makaleler.com/maslow-teorisi-ve- ihtiyaclar-piramidi>

EKLER
EK I- Araştırma Onayları

T.C.
MUŞ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 63326527-355.01-E.12247211
Konu : Araştırma İzni Tuba TUNÇ

25.06.2018

KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Genel Sekreterliği)

İlgi :Kocaeli Üniversitesi 27.04.2018 tarih E.1652 sayılı yazısı.

İlgi yazınız doğrultusunda Üniversitenizde Yüksek Lisans yapan Tuba TUNÇ un tez çalışması ilimiz okullarında yapılması için Müdürlüğümüzden izin talebinde bulunulmuştur. Milli Eğitim Müdürlüğümüz bünyesinde bulunan "Anket ve Araştırma izni komisyonu"muzca derslerin aksatılmadan ve gönüllülük esasına göre araştırmanın okullarımızda yapılması uygun görülmüştür.

Bilgilerinize arz ederim.

Metin İLCİ
İl Millî Eğitim Müdürü

Ek: Olur yazısı

T.C.
MUŞ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 63326527-355.01-E.11503848
Konu : Araştırma İzni Tuba TUNÇ

12/06/2018

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : Kocaeli Üniversitesi Genel Sekreterliği 23/05/2018 tarih E.9928 sayılı yazısı.

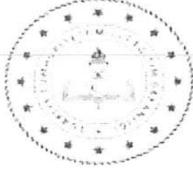
Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Sınıf Öğretmenliği yüksek lisans öğrencisi Tuba TUNÇ un, Müdürlüğümüze bağlı okullarında gerçekleştirmek istediği "İlkokul 3. Sınıf öğrencilerinin sevgi ve saygı değerlerine ilişkin meteforları " başlıklı Tez Çalışması Anket ve Araştırma İzni komisyonunca incelenmiş olup, Müdürlüğümüze bağlı okullarında Dersleri aksatmamak Şartıyla yapılması uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Metin İLCİ
Milli Eğitim Müdürü

OLUR
12/06/2018

Alper ÇİFCİ
Vali a.
Vali Yardımcısı

T.C.
MALAZGİRT KAYMAKAMLIĞI
İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 51765923-20-E.8882246
Konu : Araştırma İzni Tuba TUNÇ

06/05/2019

KAYMAKAMLIK MAKAMINA

İlgi : a) Kocaeli Üniversitesi Genel Sekreterliği 23/05/2018 tarih E.9928 sayılı yazısı.
b)Valilik Makamınının 12/06/2018 tarih ve E.11503848 sayılı Olurları.

İlçemiz Mehmet Akif Ersoy İlkokulu Öğretmeni ve Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Sınıf Öğretmenliği yüksek lisans öğrencisi Tuba TUNÇ un, Müdürlüğümüze bağlı okullarında gerçekleştirmek istediği "İlkokul 3. Sınıf öğrencilerinin sevgi ve saygı değerlerine ilişkin meteforları " başlıklı Tez Çalışması Anket ve Araştırma İzni komisyonunca incelenmiş olup, Müdürlüğümüze bağlı okullarında Dersleri aksatmamak Şartıyla yapılması uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Vedat KAYA
İlçe Milli Eğitim Müdürü

OLUR
06/05/2019

Dr. Hacı Arslan UZAN
Kaymakam
Kaymakam V.

EK II- Anket

1) CİNSİYETİNİZ

() Kız () Erkek

2)Sevgi

.....gibidir.

Çünkü.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3)Saygı

.....gibidir.

Çünkü.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

EK III – Sevgi Değerine İlişkin Metaforların Gerekçeleri

1. Mutluluk Kaynağı Kategorisi

Aile Metaforu İçin:

- EÖ26 : “Ben ailemi çok seviyorum.”
KÖ32: “Aile sevgi içerir.”
KÖ45 : “Beni çok seviyorlar.”
KÖ138 : “Sevgi sevmektir. Ailemde beni çok seviyor.”
KÖ143 : “İlk sevgiyi yuvamda hissettim.”
KÖ146 : “Sevgi mutlu etmektir. Ailem de ben ne istersem alır. Beni mutlu eder.”
KÖ147 : “Sevgi ilgi göstermektir. Ailem de bana ilgi gösterir.”
EÖ154 : “Sevgi gibi beni tek bırakmadılar.”
KÖ155 : “Sevgi karşılıklıdır. Ailemde de beni karşılıklı sever.”
KÖ157 : “Sevgi değer vermektir. Ailem de bana değer verir.”
KÖ159 : “Sevgi sevmektir. Ailem beni çok sever.”
KÖ163 : “Her şeyi bana aldılar.”
EÖ182: “Sevgi öpmektir. Beni öperler.”
KÖ195 : “Sevgi kişinin kendini iyi hissetmesidir. Ben de ailem sayesinde kendimi iyi hissediyorum.”
EÖ200 : “Aile sevgi içerir.”

Baba Metaforu İçin:

- EÖ17 : “Babam bana en sevdiğim helikopteri aldı. Ben de çocuğuma büyünce saklayıp vereceğim. Babalar çocuklarını üzmez ne isterse alır.”
EÖ71 : “Çalışıp bana para verdiği için.”
EÖ73 : “Ben ne istersem alır.”
EÖ87 : “Sevgi insana mutlu olmasını sağlar. Babam da sevgi gibi beni mutlu eder ne istersem yapar.”
EÖ94 : “Sevgi huzur getirir. Babam da evimize huzur verir.”
EÖ96 : “Ne istersem alır.”
EÖ99 : “Sevgi ile hayata güzel bakarız. Babamız yanımızda olursa da hayata güzel bakarız.”
EÖ100 : “Sevgi de bizim isteklerimizi karşılar. Babam da bizim isteklerimizi karşılar.”
EÖ105 : “Babamız bizi sever.”
EÖ113: “Benim istediklerimi alır.”
KÖ120 : “Sevgi öpmektir. Babam da beni öper.”
KÖ135 : “Sevgi hayatın direğidir. Babalar da hayatın direğidir.”
KÖ141 : “Sevgi istediklerimizi yapmamızı sağlayan güçtür. Babam olmasa okuyamazdım. Amcamlar okutmazdı.”
EÖ174 : “Benim her ihtiyacımı karşılar”
EÖ180 : “Sevgi düşünmektir. Babam beni düşünür, masraflarımı karşılar.”

Anne Metaforu İçin:

- EÖ31 : “Sevgi hediye almaktır. Annem de karne aldığımda bana bisiklet aldı.”
EÖ40: “Sevgi sevdiğinin istediğini yapmaktır. Annem de bana istediğim yemekleri yapıyor.”
EÖ50: “Sevgi dinlemektir. Beni en çok o dinliyor.”

KÖ64: “Sevgi gibi bizi kucaklar.”
KÖ128: “Sevgi hak edene verilir. Annem de hak eden kişidir.”
EÖ185: “Anne sevgi gibi tüm duyguları içinde barındırır.”
EÖ196: “Sevgi de iç ısıtır. Ben de annemi görünce içim ısınır.”
EÖ216: “Sevgi gibi annemiz de bizi kucaklar ısıtır.”

Öğretmen Metaforu İçin

EÖ35: “Sevgi sevmektir. Öğretmenim de beni çok seviyor.”
EÖ48: “Öğretmen bizi çok seviyor. Biz de onu çok sevmeliyiz.”
EÖ53: “Bizi çok sever.”
KÖ54: “Öğretmen sevgi gibi etrafa mutluluk saçar.”
KÖ171: “Sevgi bir duygudur. Hissedilir öğretmen de duygularını bize hissettirir.”
EÖ198: “Sevgi demek öğretmen demektir.”
KÖ225: “Sevgi özlemektir. Ben yaz tatilinde öğretmenimi özlüyorum.”
EÖ227: “Sevgi gibi mutluluk verir.”

Yıldız Metaforu İçin:

EÖ33: “Sevgi gibi yıldız da bizim hayatımızdır.”
EÖ133: “Sevgi gibi parlarlar.”
KÖ187: “Sevgi parlar. Yıldız da sevgi gibi parlar.”
EÖ206: “Sevgi gibi yıldız da parlar.”
EÖ208: “Sevgi de yıldız gibi parlar.”
EÖ215: “Sevgi gibi yıldız da içimizi aydınlatır.”

Mutluluk Metaforu İçin:

EÖ148 : “Mutluluk sevgi gibi huzur verir.”
EÖ164 : “Sevgi gibi mutluluk da bizi kavuşturur.”
KÖ191 : “Sevgi ortaya mutluluk çıkarır.”
EÖ197: “Sevgi sonucunda mutluluk oluşur.”
KÖ232: “Mutluluk da sevgi gibi bize huzur verir.”

Güneş Metaforu İçin:

EÖ118: “Sevgi gibi etrafı aydınlatır.”
EÖ161: “Sevgi güneş gibidir. İçimizi ısıtır.”
EÖ162: “Sevgi güneş gibidir. İçimizi ısıtır.”
EÖ221: “Güneş dünyayı ısıtır. Sevgi içimizi ısıtır.”

Kelebek Metaforu İçin:

EÖ59: “Kelebekleri severim.”
EÖ23: “Kelebek gökyüzünde uçar. Sevgi de kalbimizde uçar.”
EÖ175: “Sevgi gibi içimizde uçuşur.”
EÖ212: “Sevgi de kelebek gibi rengarenktir.”

Yağmur Metaforu İçin:

EÖ192: “Sevgi heyecanlanmak demektir. Ben de yağmur görünce heyecanlanırım.”
EÖ194: “Sevgi huzurdur. Yağmurun sesi de bana huzur verir.”
EÖ214: “Sevgi gibi yağmur da insana huzur verir.”
EÖ217: “Sevgi de yağmur gibi insana huzur verir.”

Bulut Metaforu İçin:

EÖ21: “Bulut tüm olumsuzlukları gökyüzünde kapatır. Sevgi de hayatımızdaki tüm olumsuzlukları kapatmaktadır.”

EÖ209: “Sevgi de bulut gibi rahmet yağdırır.”

EÖ218: “Sevgi de bulut gibi içimizi ferahlatır.”

Huzur Metaforu İçin:

EÖ156: “Sevgi gibi duygu çeşittir.”

KÖ188: “Sevgi de huzur gibi hayatımızı güzelleştirir.”

KÖ190: “Sevdiğim insanı görünce içim huzur dolar.”

Kardeş Metaforu İçin:

EÖ103: “Sevgi de çıkarsızdır. Kardeşim de beni çıkarsız sever.”

KÖ104: “Sevgi mutluluk verir. Kardeşimle oyun oynamak da mutluluk verir.”

EÖ166: “Aramızda sevgi bağı var.”

Ayakkabı Metaforu İçin:

KÖ20: “Kış günleri ayağımı ısıttığı için.”

KÖ30: “Babamı sevdiğim için bana ayakkabı aldı. Ayakkabıyı babam aldığı için seviyorum.”

Bisiklet Metaforu İçin:

EÖ8: “Dedem ölmeden bisiklet aldı. O yüzden bisikletimi çok seviyorum.”

KÖ12: “Babam bisiklet aldığı için.”

Çiçek Metaforu İçin:

KÖ205: “Sevgi huzur verir. Çiçek de güzel kokarak huzur verir.”

E219 : “Sevgi de insanı mutlu eder. Çiçek de mutlu eder.”

Gül Metaforu İçin:

EÖ10: “Gülü görünce aklıma sevgi geliyor.”

KÖ79: “Sevgi etrafa huzur saçar. Gül de güzel koku saçar.”

Güvercin Metaforu İçin:

EÖ18: “İlk sevme duygusunu babamın aldığı güvercinde yaşadım. Hala da güvercinime bakıyorum büyütüyorum.”

EÖ121 : “Sevgi de yüreğimizde uçuşur. Güvercin de gökyüzünde uçuşur.”

Amca Metaforu İçin:

EÖ15: “Amcam oyuncak araba aldığı için.”

Anneanne Metaforu İçin:

KÖ24: “Sevgi sevdiğimizi bize verir. Anneannem de annemi dünyaya getirdiği için.”

Aşk Metaforu İçin:

EÖ19: “Sevgi ve aşk birbirine benzer. Kızlara duyulur.”

Dünya Metaforu İçin:

EÖ186: “Dünyada sevgi gibi içinde güzellikler barındırır.”

Ev Metaforu İçin:

K228: “Sevgi bizim içimizdedir. Biz de evin içindeyiz.”

Fidan Metaforu İçin:

EÖ14 : “Fidan de sevgi gibi yeşerir etrafa meyve saçar.”

Hayat Metaforu İçin:

KÖ125: “Hayat gibidir. Sevdikçe güzelleşir.”

Hediye Metaforu İçin:

KÖ132 : “Sevgi mutluluktur. Hediye de mutluluktur.”

İyilik Metaforu İçin:

E229: “İyilik de sevgi gibi hayatı güzelleştirir.”

Kalp Metaforu İçin:

EÖ210: “Kalp sevgiyi saklar.”

Kar Metaforu İçin:

EÖ207: “Sevgi de parlaktır. Kar da parlak renktir.”

Kız Metaforu İçin:

EÖ160 : “Sevgi duygudur. Kızlara duygu beslenir.”

Rüzgar Metaforu İçin:

EÖ220: “Sevgi de rüzgar gibi olumsuzlukları alıp götürür.”

Silgi Metaforu İçin:

EÖ136 : “Babamı sevdiğim için bana silgi aldı. Silgiyi babam aldığı için seviyorum.”

Toprak Metaforu İçin:

KÖ1: “Seven insan sevdiğine güzel şeyler verir. Toprak da bizi sevdiği için meyve, sebze verir.”

Uçak Metaforu İçin:

EÖ57 : “Uçak da sevgi gibi heyecan verir.”

Uçurtma Metaforu İçin:

KÖ4: “Her insanın kalbimdeki sevgi uçurtma gibi gökyüzüne uçar hürdür.”

2. Bilgi Kaynağı Kategorisi

Öğretmen Metaforu İçin:

EÖ22 : “Sevgi bir şeyler öğretmektir. Öğretmen de bize bilgiler verir.”

KÖ34 : “Bize harfleri öğretir.”

EÖ36 : “Sevgi sevdiğini dinlemektir. Öğretmenim her istediğim dersi işliyor”

KÖ38 : “Bize çok şey anlatıyor.”

KÖ41 : “Sevmek uğraşmaktır. Bize bilgiler veriyor.”

EÖ51 : “Bize okumayı öğretti.”

KÖ56: “Bize bilgi verir.”
KÖ66: “Sevgi zorluklarla mücadele etmektir. İlk onun sayesinde annemden uzak durmayı öğrendim.”
EÖ68 : “Bana okumayı öğretti.”
EÖ69 : “Okuma yazma öğretti.”
KÖ70: “Öğretmen bize okumayı öğretti.”
EÖ72 : “Bize her şeyi öğretir.”
KÖ75 : “Ders öğretir.”
KÖ78 : “Sevgi yeni şeyler öğrenmektir. Öğretmen de bize bilgi öğretir.”
KÖ117 : “Bize sevgi gibi yeni şeyler öğretir.”
EÖ119 : “Bana okuma yazma öğretti.”
EÖ122: “Okuma yazma öğretti.”
EÖ130 : “Bize bilgi öğretir.”
KÖ131 : “Bize bilgi öğretir.”
EÖ150: “Bize bilgiler öğretir.”
KÖ158: “ Her şeyi bize o öğretir.”
KÖ167 : “Sevgi iyilik yapmaktır. Öğretmenimiz bizim için her gün okula gelmekte bize bilgiler öğretmektedir.”
EÖ168 : “Sevgi ile bize bilgiler öğretirler.”
KÖ172 : “Bize bilgiler verir.”
KÖ176: “Bize bilgiler öğretiyorlar.”
EÖ178: “Sevgi severek öğretmektir. Öğretmenlerimiz de bizi severek öğretirler.”
KÖ199: “Öğretmen sevgi gibidir. Çocuklara çok şey öğretir.”

Okul Metaforu İçin:

EÖ60 : “Arkadaşlarımla bana bilgiler öğreten yerdir.”
KÖ89: “Sevgi bize bilgiler öğretir. Okul da bilgiler öğretir.”
KÖ108 : “Sevgi gibidir. Çünkü bize sevmeyi öğretir.”
KÖ165: “Sevgi hayat kurtarır. Okul da bilgiler öğrenerek meslek sahibi olmamızı sağlayarak hayat kurtarır.”
KÖ177: “Okuma yazma öğrenmemizi sağlar..”
EÖ222: “Sevgi bize bir şeyler öğretir. Okulda bize bir şeyler öğretir”
KÖ226 : “Sevgi bir şeyler öğrenmektir. Okul da bize bir şeyler öğretir.”
EÖ230: “Her şeyi öğrenip güzel meslek seçmemizi sağlar.”

Aile Metaforu İçin:

KÖ63 : “Annem ve babam beni büyüttü. Ablam bana derslerimde yardımcı oldu.”
KÖ139 : “ İlk sevgi kavramını onlardan öğrendiğim için.”

Ay Metaforu İçin:

KÖ201 : “Sevgi karanlıkları aydınlatır. Ay da geceyi aydınlatır.”
EÖ204: “Sevgi karanlığı aydınlatır. Ay da geceyi aydınlatır.”

Bilgi Metaforu İçin:

KÖ93: “Sevgi de kafamızın içindedir. Bilgi de kafamızın içindedir.”

Kitap Metaforu İçin:

KÖ106 : “Sevgi dosttur. Kitap da sevgi gibi benim en iyi dostumdur.”

3. Emek/Çaba/Mücadele Kategorisi

Anne Metaforu İçin:

- KÖ11: “Sevgi ruhumu besler. Annemde beni beslediği için.”
KÖ13: “ Beni büyüttüğü ve bana emek harcadığı için. ”
KÖ27 : “Beni büyüttüğü ve bana emek harcadığı için. ”
EÖ28: “Bizi büyüttü. ”
KÖ42 : “Beni büyüttüğü ve bana emek harcadığı için. ”
EÖ43 : “Beni büyüttü.”
KÖ44: “Beni büyüttü.”
EÖ76 : “Sevgi ile bizi büyüttü. ”
EÖ110 : “Bana mantı yapar. ”
EÖ114 : “Sevmek uyumamaktır. Beni küçükken uyumayıp büyüttü. ”
EÖ115 : “Beni büyüttü.”
KÖ211 : “Sevmek emek harcamaktır. Anne de emek harcar.”
EÖ213 : “Bizi büyütüştür.”
EÖ224 : “Bizi sever büyütür.”
KÖ231 : “Annemiz bizi büyüttü, besledi.”

Öğretmen Metaforu İçin:

- EÖ47 : “Sevgi emek ister. Öğretmenin de bana emek harcar.”
KÖ55 : “Sevgi hayata hazırlar. Bizi anne ve babamız gibi hayata hazırlar.”
EÖ97: “Sevgi emektir. Öğretmenlerde bize çok emek harcar.”
KÖ127 : “Sevgi emektir. Öğretmenlerimiz de emek harcar.”
KÖ129 : “Sevgi emek harcamaktır. Bize bilgi öğretir, emek harcar.”
EÖ137 : “Sevgi gibi bizim kalbimize dokunur.”
KÖ153 : “Sevgi gibi emek harcar. Bize bilgiler öğretir.”
EÖ169 : “Sevgi uğraşmaktır. Öğretmenlerde bizim için uğraşırlar. ”
KÖ170 : “Sevgi hastalanınca sevdiğinle uğraşmaktır. Öğretmenimizde biz hastalanınca bize ilaç verir.”

Anne ve Baba Metaforu İçin:

- KÖ37 : “Annem ve babam ben ne istersem alır.”
EÖ39 : “Beni çok seviyorlar.”
K49 : “Bizi büyüttüler.”
EÖ52 : “Bize bakıyorlar. Biz onlar sayesinde büyüyüyoruz.”
KÖ58 : “Beni büyüttüler.”
EÖ59 : “Beni bu hayatta en çok onlar seviyor.”
E152 : “Sevgi uğraşmaktır. İki de benle uğraştı.”
KÖ202 : “Sevgi karşılık beklemez. Anne ve babamızda bizi karşılıksız sever.”

Baba Metaforu İçin:

- EÖ67 : “Sevgi uğraştır. Babalarım da istediğim yerlere beni götürür.”
KÖ86 : “Sevgi de emek ister. Babalarımız da bize emek harcarlar.”
KÖ181: “Beni bu yaşa getirdi.”
EÖ184 : “İhtiyaçlarımızı alır.”

Kedi metaforu için:

- EÖ136 : “Sevgi şefkattir. Kedim şefkate ihtiyacı vardır.”

Öğretmen ve Aile Metaforu İçin:

KÖ46 : “Öğretmenim de ailem de benim için çok emek harcadılar.”

4. Sosyalleşme/Birlik-Beraberlik Kategorisi

Okul Metaforu İçin:

KÖ77 : “Arkadaşlarımla bir araya gelmemi sağlar.”

EÖ81 : “Sevgi gibi bizi sevdiklerimizle bir araya getirir.”

EÖ98 : “Sevgi de insanları bir araya getirir. Okul da insanları bir araya getirir.”

EÖ111 : “Arkadaşlarımla iyi geçinmemi sevgi kavramını uygulamamı sağlar.”

EÖ134 : “Sevgi gibi bizi bir araya toplar.”

KÖ142: “Sevgi gibi bizi bir araya toplar.”

KÖ151 : “Sevgi gibi dostluk kazanmamızı sağlar.”

EÖ179: “Sevgi iyi geçinmektir. Okulda arkadaşlarımızla iyi geçiniriz.”

EÖ223 : “Sevgi sevdiğimiz insanları bir araya getirir. Okul da sevdiğimiz insanları bir araya getirir.”

EÖ233 : “Okulum arkadaşlarımla oyun oynamama izin veren bir yer.”

Arkadaş Metaforu İçin:

KÖ25 : “Beni çok sevdiği için.”

EÖ85: “Benimle oyun oynar.”

EÖ92 : “Sevgi bitmez. Arkadaşlık da sevgi gibi bitmez.”

EÖ144: “Sevgi dostluk demektir. Ben de arkadaşlarımı çok seviyorum.”

EÖ149 : “Sevgi sevmektir. Arkadaşlarımı seviyorum.”

EÖ203 : “Sevgi mutlu olmaktır. Ben de arkadaşlarımla oyun oynayınca mutlu oluyorum.”

KÖ126 : “Sevgi paylaşmaktır. Arkadaşlık da paylaşmak demektir.”

Kardeş Metaforu İçin:

KÖ62 : “Tek benimle oynuyor.”

KÖ83 : “Kardeşim tatlı bir bebek.”

EÖ109 : “Kardeşim beni çok sever ve sevgi gibi çok tatlıdır.”

EÖ112 : “Benimle oyun oynar.”

EÖ173 : “Sevgi gibi birbirimizi kucaklamaktır.”

Abla Metaforu İçin:

KÖ61 : “Benimle oyun oynar.”

KÖ107 : “Ablam beni sever. Her yere götürür.”

Açacak Metaforu İçin:

EÖ7 : “Açacak da sevgi gibi yeni yürekleri açar.”

El Ele Yürümek Metaforu İçin:

EÖ2 : “Sevgi insanları bir araya getirir. Bir yere gittiğimde annem ve babamla el ele yürürüm.”

Sınıf Metaforu İçin:

KÖ193 : “Sevgi sevdiğimizle bir araya gelmek demektir. Sınıf da sevgi gibi sevdiğimizle bizi bir araya getirir.”

5. Koruma Kategorisi**Vatan Metaforu İçin:**

EÖ3: “Seven insan sevdiğini kucaklar, sarmalar. Vatanımız da bizi sarmış sarmalamıştır.”

EÖ65: “Sevgi bizim içimizi ısıtır. Vatan da bize kol kanat gerer içimizi ısıtır.”

EÖ74: “Sevgi bilinciyle bu vatan kurtarıldı.”

EÖ84: “Sevgi içimizdeki bir duygudur. Vatan da bizi içine almıştır.”

EÖ88: “Sevgi bizi kucaklar. Vatan da sevgi gibi bizi kucaklar.”

KÖ90: “Sevgi gibi bizi sahiplenir.”

EÖ91 : “Sevgi de ruhumuzu besler. Vatan da ruhumuzu besler.”

EÖ101: “Sevgi bizi korur. Vatan da bizi korur.”

Baba Metaforu İçin:

KÖ95: “Sevgi bizi kötülüklerden korur. Babamız da bizi kötülüklerden korur.”

KÖ116 : “Babamız sevgi gibi bizi korur.”

KÖ123: “Sevgi gibi bizi korur.”

EÖ82: “Sevgi gibi beni sarmalar.”

Aile Metaforu İçin:

EÖ80: “Sevgi korumaktır. Ailem beni korudu büyüttü.”

EÖ145 : “Beni büyütmüş.”

KÖ183: “Sevmek korumaktır. Ailem beni korur.”

Abi Metaforu İçin:

EÖ102: “Sevgi bizi tek bırakmaz. Abim de beni tek bırakmaz, okuldan alır.”

Atatürk Metaforu İçin:

KÖ124: “Sevgi korumaktır. Atatürk de bizi korumuştur.”

Sevgi Değerinde Araştırmaya Dahil Edilmeyen Metaforlar**Çiçek Metaforu İçin:**

EÖ140 : “Sevgi çiçekle öğrenilir. Ablam seviyor sevmiyor diye fal bakıyor.”

Kedi Metaforu İçin:

EÖ16 : “Sokakta bulduğum kedimin adı.”

Ben Metaforu İçin:

EÖ189: “Sevgi herkesi sevmektir ben de herkesi severim. ”

Kiraz Ağacı Metaforu İçin:

KÖ9: “Çünkü ilk diktiğim ağaç.”

EK IV- Saygı Değerine İlişkin Metaforların Gerekçeleri

1. Vatanseverlik Kategorisi

Atatürk Metaforu İçin:

KÖ3 : “Atatürk savaflara girdi bizi korudu. Bize saygılı bir yaşam sundu. O yüzden saygı Atatürk’e benzer.”

EÖ16 : “Atatürk bizim için savaştığı ve vatanımızı kurtardığı için. Saygı da insanları zor süreçlerden kurtarır.”

EÖ21: “Bizi korumuştur.”

EÖ22: “ Bizi düşmanlardan kurtardı.”

EÖ23: “ Bizi düşmanlardan kurtardı.”

KÖ27: “ Bizi düşmanlardan kurtardı.”

EÖ36: “ Atatürk bizi koruyor.”

EÖ40: “ bizi kurtardı.”

KÖ42: “Bizi düşmanlardan kurtardı.”

KÖ64: “ Saygı gibi bizi koruyup kolladı.”

EÖ71: “ Bizi düşmanlardan kurtardı.”

EÖ76: “ Bizi düşmanlardan kurtardı.”

KÖ79: “ Saygı gibi korkmadı. Bizi düşmanlardan kurtardı.”

EÖ80: “ Yurdumuzu düşmanlardan kurtardı.”

KÖ95: “ Bizim için düşmanlarla savaştı.”

EÖ105: “ Bizi kurtardı.”

EÖ111: “ Saygı gibi bize güzel bir gelecek kurdu.”

EÖ112: “Düşmanlardan bizi korudu.”

EÖ114: “ Düşmanlarla savaştı.”

KÖ128: “ Bizi kurtardı.”

KÖ139: “ Bize gelecek sundu.”

KÖ147: “ Saygı korumaktır. Atatürk de bizi korudu.”

KÖ153 : “Saygı insanların kötülüklerinden korur. Atatürk de bizi düşmanlardan korudu.”

KÖ155 : “ Saygı gibi kötülüklerden korur.”

EÖ161 : “ Saygı vatani kurtarana duyulur.”

EÖ162 : “ Bizi korudu.”

EÖ207: “ Vatanımızı kurtardı.”

Bayrak Metaforu İçin

KÖ1 : “Bayrak da saygı gibi insanlarda coşku oluşturur.”

KÖ32: “Ben ve ailem bayrağı sever ve saygı duyarız.”

EÖ83: “Saygı yükseklerdedir. Bayrak da yükseklerde vatanımız için dalgalanır.”

EÖ85: “ Atatürk bizi kurtardığı ve bayrağı o diktiği için.”

EÖ88: “ Saygı insanın simgesidir. Bayrak da saygı gibi insanın simgesidir.”

EÖ115: “ Şehitlerimizin kanından oluşmuştur.”

KÖ123 : “ Saygı korkusuzluktur. Bayrak da saygı gibi korkusuzluğu işaret eder.”

EÖ130: “ Saygı akıllarda kalır. Bayrak da akıllarda kalır.”

KÖ135: “ Bayrak da saygı gibi bizim bağımsızlığımız için vardır.”

KÖ158: “ Şehitlerimizin kanının rengidir.”

KÖ165: “ Saygı hür olmaktır. Bayrak da bağımsızlığımız için dalgalanmaktadır.”

EÖ184: “ Saygı gibi bağımsızlığımız için dalgalanır.”

- KÖ193: “Bayrak şehitlerin rengidir.”
KÖ195: “Şehitlerimizin kanını taşır ve al renktedir.”
EÖ204: “Rengini şehitlerin kanın renginden almıştır.”
KÖ205: “Şehitlerimizin kanından oluştuğu için.”
EÖ216: “Saygı insan hayatını kurtarır. Bayrak da kurtarır.”

Asker Metaforu İçin

- EÖ168: “Saygı korumaktır. Askerler de bizi düşmanlardan korurlar.”
KÖ170: “Askerler bizi korur.”
KÖ171: “Saygı korumaktır. Bizi hırsızlardan korurlar.”
KÖ172: “Bizi korumak için nöbet tutarlar.”
KÖ177: “Malazgirt’i korur. Bizim için nöbet tutarlar.”
EÖ178: “Asker bizi ve devleti kurtarır.”
EÖ179: “Bizim yaşamamız için her şeyi yaparlar.”
EÖ180: “Milletimizi korur.”
KÖ181: “Askerlerimiz gece gündüz bizi kötü insanlardan korur.”
EÖ182: “Saygı bizi kötülüklerden korur. Askerler de bizi korurlar.”
KÖ141: “Saygı emek harcayana duyulur. Askerler de bizi düşmanlardan korur.”
EÖ208: “Mehmetçikler insanı korur.”

İstiklal Marşı Metaforu İçin

- KÖ25: “Öğretmenlerimiz istiklal marşı okurken saygı duruşunda durmamız gerektiğini söylüyorlar.”
KÖ41: “Şehitlerimizi düşünerek yazıldığı için.”
KÖ66: “Saygı gibi anlamlıdır.”
EÖ74: “Bize milletimizi temsil eder.”
EÖ82: “Saygı bizi kollayana duyulur. Şehitlerimizin kanı üzerine yazılmıştır.”
EÖ84: “Mehmet Akif Ersoy yazdığı için saygılı olmalıyız.”
KÖ106: “Saygı insanı duygulandırır. İstiklal marşı da insanı duygulandırır.”
EÖ121: “Saygı emek harcayanları unutmamaktır. İstiklal marşı da şehitlerimiz için yazılmıştır.”
EÖ140: “Saygı hazır ol da durmaktır. Biz de istiklal marşı okurken hazır ol da dururuz.”
KÖ175: “Saygı saygı duruşunda durmaktır. Biz de istiklal marşını okurken saygı duruşunda dururuz.”
KÖ202: “İstiklal marşını okuruz. Düşmanlar bize karışamaz.”

Vatan Metaforu İçin

- EÖ73: “Saygı da vatan gibi bizi kucaklar.”
EÖ78: “Saygı gibi bizi korur.”
EÖ81: “Saygı gibi bizi kucaklar, kollar.”
KÖ151: “Saygı gibi bizi kucaklar.”
KÖ160: “Vatan saygı gibi bizi barındırır.”
EÖ198: “Saygı içimizdedir. Vatan sevgisi de içimizdedir.”
KÖ199: “Saygı bizi korur vatan da bizi korur.”
EÖ210: “Saygı bizi kollar vatan da bizi kollar.”
EÖ215: “Vatan bize yurt olmuştur. Yoksa düşmanlar bizi öldürürdü.”
EÖ219: “Saygı da vatan da hayat kurtarır.”

Millet Metaforu İçin

EÖ18 : “ Millet bir toplum için çok önemli bir yapı taşıdır. Nasıl saygı olmaz ise sağlam temeller kurulamaz millet olmazsa da sağlam temeller kurulamaz.”

EÖ68 : “ Saygı nasıl insanları bir araya toplarsa, millet de saygı gibi bir aradadır.”

EÖ156: “ Millet bir toplum için saygı gibi çok önemlidir”

EÖ194: “ Milletimiz sayesinde Malazgirt’te yaşıyoruz.”

EÖ217: “ Millet de saygı gibi birlik olmaktır.”

Polis Metaforu İçin

KÖ211: “ Saygı karmaşayı önler. Polis bizi öldürenleri hapse atar.”

EÖ220: “Bizi düşmanlardan korur.”

2. Otorite Kategorisi

Müdür Metaforu İçin

KÖ44: “ Saygı toplumu yönetir. Müdür de okulumuzu yönetir.”

EÖ47: “ Bizden üstün kişilere saygı duyarız.”

EÖ48: “ Okulu yönettiği için saygı duymalıyız.”

EÖ53 : “ Saygılı olmazsak bize kızar.”

KÖ54 : “ Müdür saygı gibi huzurlu bir ortam yaratır.”

KÖ55: “ Saygı duymazsak bize kızar.”

KÖ56: “ Müdür okulun yöneticisidir.”

EÖ134: “ Saygı gibi disiplin sağlar.”

EÖ148: “ Saygı düzen sağlar. Müdür de düzen sağlar.”

EÖ154: “ Okulumuzu yönetir.”

EÖ164: “ Saygı idare etmektir. Müdür de okulumuzu idare eder.”

EÖ173: “Okulumuzu yönetir.”

KÖ183: “ Saygı karşıdaki insana kızmamaktır. Müdürümüz bize kızmaz.”

EÖ185: “ Saygı müdür gibi insanı yönetir.”

Büyüklerimiz Metaforu İçin

KÖ6: “ Saygı büyüklere duyulur.”

EÖ19: “ Yaşları büyük olduğu için ”

EÖ91: “ Saygı büyüklere duyulur.”

KÖ124: “ Saygı büyüklere duyulur.”

KÖ125 : “ Saygı büyüklere duyulur.”

KÖ138: “ Bizden büyükler”

KÖ159: “ Büyükler bizi sever. Biz de onlara saygı göstermeliyiz.”

EÖ174: “ Bizden büyükler, ne istersek yaparlar.”

EÖ196: “ Bizden yaşça büyükler.”

EÖ227: “Saygı büyüklere duyulur.”

Dede Metaforu İçin

EÖ14: “ Dedem bana para verdiği için saygı duyarım.”

EÖ26: “Büyüklerimize saygı göstermeliyiz”

EÖ92: “ Saygı hürmettir. Dedelerimiz de hürmeti hak etmektedir”

KÖ132 : “Benden büyüktür”

EÖ149 : “Benden büyük”

EÖ150: “ Benden büyüktür.”

KÖ157: “ Bizden büyüktür. “
KÖ231: “ Bizden büyük.”

Allah Metaforu İçin

EÖ87: “ Saygı Allah gibidir. Biz saygı duyarak ne istersek verir.”
EÖ98: “ Saygılı olursak herkes istediğimizi yapar. Allaha da saygı olup dua ederse her duamızı kabul eder. “
EÖ99: “ Allah bizi yarattı. Saygılı olmalıyız.”
EÖ100: “ Allah bizi yarattı. Saygılı olmalıyız.”
EÖ101: “ Allah çok iyi biridir. Saygılı olmalıyız.”
KÖ131: “ Bizi yaratan her şeyimizi eksiksiz yaratmış saygı duymuş biz de ona saygılı olmalıyız.”

Baba Metaforu İçin

EÖ8: “ Çünkü babam benden büyük.”
KÖ13 : “ Babam benim büyüğüm olduğu için. “
KÖ20: “ Benden yaş olarak büyük.”
EÖ28 : “ Benden büyük”
EÖ33 : “ Saygı büyüklere duyulur. Babam da benden büyük”
KÖ75 : “Elini bayramlarda öperim”

Abi Metaforu İçin

EÖ50: “ Benden büyük”
EÖ65: “ Abim ödevlerimde yardım etmesi için ne derse yapmalıyım.”
EÖ110: “ Saygı bizden büyüklere duyulur. Abim benden büyüktür.”
EÖ169: “ Saygı abi gibidir. Bizi korur.”

El Öpmek Metaforu İçin

EÖ12: “ Saygı duyduğumuz kişilerin elini öperiz.”
EÖ214: “ Büyüklerimizin elini öperiz.”
EÖ218: “ Büyüklerin eli öpülür.”

Alparslan Metaforu İçin

KÖ108: “ Malazgirt’i kurtardı. Saygı gibi bize yaşama hakkını verdi.”
EÖ109: “ Saygı kapıları açar. Sultan Alparslan da saygı gibi Malazgirt’i alarak Anadolu’nun kapılarını açtı.”

Atalarımız Metaforu İçin

KÖ9: “ Atalarımız bizim için savaşmıştır. Saygı duymalıyız. “
KÖ37 : “ Atalarımız bizi korur.”

Abla Metaforu İçin

KÖ116: “Benden büyüktür.”

Amca Metaforu İçin

EÖ17: “ Amcalar bizden büyüktür.”

Mehmet Akif Ersoy Metaforu İçin

KÖ127: “Çünkü bize saygı duymamız gereken İstiklal Marşını yazdı.”

Nine Metaforu İçin

KÖ167: “Saygı hürmet etmektir. Yaşlılar yorulurlar onlara yardım etmeliyiz”

Recep Tayyip Erdoğan Metaforu İçin

EÖ197: “Ülkemizi yönetir.”

3. Minnetarlık Kategorisi

Anne Metaforu İçin

KÖ30: “ Bizi büyüttü.”

EÖ59: “ Beni doğurmuş, büyütmüş. Ben ne istersem yapıyor.”

EÖ60: “ Bizi büyütür.”

EÖ67: “Bizden büyüktür.”

EÖ69 : “ Anne saygı gibi bizi kollar.”

KÖ89 : “ Anne de saygı gibi emek harcar bizi büyütür.”

KÖ90: “ Anne de saygı gibi uğraşır.”

KÖ93: “ Anne bizi emzirmiştir, büyütüştür. “

KÖ129: “ Saygı hakka değer vermektir. Annem de benim her istediğimi yapar.”

KÖ142: “ Saygı dürüstlüktür. Annem her zaman dürüştür.”

EÖ166 : “Onlar bizim büyüğümüzdür. “

EÖ233: “ Bizi karnında taşımış saygılı olmalıyız.”

Şehitlerimiz Metaforu İçin

EÖ2: “ Şehitlerimiz bizim için savaşmışlardır. “

KÖ34: “ Bizim için ölmüşlerdir.”

EÖ52: “ Onlar bizim için öldüler. Biz de huzur içinde yaşıyorsak onlara saygılı olmalıyız.”

EÖ103: “ Saygı gibi zor şartlar altında çalışırlar.”

KÖ104: “ Saygı bizi korur. Şehitlerimiz de bizi korur.”

EÖ113: “ Bizi korumak için öldüler.”

KÖ117 : “ Bizi korudular.”

KÖ163 : “ Saygı korumaktır. Şehitlerimiz de bizi korudular.”

Anne - Baba Metaforu İçin

KÖ63: “ Saygı bizi olumsuzluklardan korur. Anne babamızda korur.”

KÖ146: “Saygı büyüklere duyulur.”

KÖ188 : “ Bizi büyüttükleri için”

EÖ209: “ Bize doğum günlerinde hediyeler alır. “

Aile Metaforu İçin

KÖ133: “ Bize emekleri çoktur.”

EÖ213: “ Bizden büyükler.”

Atatürk Metaforu İçin

KÖ107 : “ Atatürk bize saygılı oldu. Korudu biz de ona saygılı olmalıyız.”

EÖ206: “ Saygı hayat kurtarmaktır. Atatürk de bizim hayatımızı kurtarmıştır.”

Ağaç Metaforu İçin

KÖ11: “ Bize oksijen sağladığı için.”

Doğa Metaforu İçin

EÖ10 : “ Doğa bize saygı duyarak meyve yetiştirir.”

Güneş Metaforu İçin

KÖ61: “ Saygı gibi içimizi ısıtır.”

Hayvan Metaforu İçin

KÖ62: “ Bize saygılıdırlar. Atın sırtına bineriz, ineği kesip yeriz bize kızmazlar.”

İnek Metaforu İçin

EÖ186: “ Bize saygı duyar. Besin verir.”

4. Birlik-Beraberlik Kategorisi

Arkadaş Metaforu İçin

EÖ31: “ Benimle iyi geçinmesi için.”

EÖ39: “ Birbirimize iyi davranmalıyız ki arkadaşımız bize küsmesin.”

KÖ45: “ Benimle oynasınlar diye.”

KÖ77: “ Bana küsmesinler benimle oyun oynasınlar diye.”

EÖ122: “Benimle oynasınlar diye.”

EÖ136: “ Saygı arkadaş gibidir. Bizi mutlu eder.”

EÖ145: “ Onlar bana saygılı davrandıkları için.”

Bulut Metaforu İçin

KÖ70: “ Saygının sonucu da berekettir. Bulutta yağmur yağdırır bereket verir.”

EÖ72: “ Bulutta saygı gibi etrafı beyazlatır.”

EÖ94: “ Saygı da insanlara huzur verir. Bulut da yağmur yağdırır huzur verir.”

EÖ102 : “Saygı bizi huzurlu eder. Bulut yağmur yağdırır bizi huzurlu hissettirir.”

İyilik Metafor İçin

EÖ15 : “ Mahalledeki teyzeye yardım ettim. Benle gurur duydu. Saygı da insanların bizimle gurur duymasını sağlar.”

EÖ222 : “Kötü olursak insanlar bizle konuşmaz.”

EÖ223 : “ Saygı deyince iyilik aklıma geliyor.”

EÖ224: “ Saygı iyilik gibi gözle görülmez.”

Dürüstlük Metaforu İçin

KÖ120: “ Dürüstlük de saygı gibi kavga etmememizi sağlar.”

KÖ126 : “ Saygı gibi dürüstlük de insanlar arasında iyi iletişim sağlar.”

EÖ203: “ Saygı da insanı mutlu eder dürüstlük de mutlu eder.”

Aile Metaforu İçin

EÖ119: “ Saygı gibi güven içinde yaşamamızı sağlar.”

EÖ152: “ Saygı gibi bize huzur verir.”

Kavga Etmeme Metaforu İçin

EÖ96: “ Saygı dostluktur. O yüzden dostlarımızla kavga etmememiz gerekir.”

EÖ118: “ Saygı gibi kavga etmeden yaşarsak huzur içinde yaşarız. “

Bayram Metaforu İçin

KÖ176 : “ Saygı gibi bir araya gelmemizi sağlar.”

Sınıf Metaforu İçin

EÖ137: “ Saygı birliktir. Sınıfta birlik olmak demektir.”

5. Bilgi Kategorisi

Öğretmen Metaforu İçin

KÖ24: “ Saygı öğretmendir. Bize bilgi verdiği için.”

EÖ35: “ Öğretmen bizi seviyor. Biz de ona saygılı davranmalıyız.”

KÖ38: “ Öğretmenimiz bizi çok seviyor. Biz de ona saygılı davranmalıyız.”

EÖ43: “ Saygı da bilgi verir. Öğretmen de bize bilgi verir.”

KÖ46: “ Bize doğru yolu gösterdiği için.”

KÖ49: “ Bize bilgiler öğrettiği için “

EÖ51: “Bize bilmediğimiz ne varsa öğretiyor.”

EÖ57: “ Bize emek harcayanlara her zaman saygılı olmalıyız.”

KÖ58 : “ Saygı zorluklarla karşılaşmaktır. Bizim için ailesinden uzakta bize ders anlatıyor.”

KÖ86: “ Saygı da insanlar tarafından değerlidir. Öğretmenler de saygı gibi değerlidir.”

EÖ97: “ Saygı gibi huzur verir.”

KÖ143 : “ Öğretmenimiz bizden büyüktür. ”

KÖ187: “ Bize bilgiler verir.”

EÖ189 : “ Bize bilgiler verir.”

KÖ190: “ Okuma yazma öğretir bize.”

KÖ191: “ Okuma yazma öğretir bize.”

EÖ192: “ Bize bilgiler verir.”

EÖ200: “ Saygı dinlemektir. Ben de öğretmenimi dinliyorum.”

EÖ221: “ Saygı iyi bir şeydir. Öğretmene saygılı olmak zorundayız.”

Okul Metaforu İçin

KÖ4: “ Okul bizim hayatımızdır. Ona saygı duymalıyız.”

EÖ229: “ Bize çok bilgi öğretir. Okulumuzu sevmeli saygı göstermeliyiz.”

KÖ232: “Saygı gibi bize çok şey öğretir.”

Kitap Metaforu İçin

KÖ12: “ Kitap da saygı gibi değer yerine bize bilgi verir .”

6. Diğer Kategorisi

İnsan Metaforu İçin

EÖ29: “ Her insan saygıyı hak eder. ”

KÖ201: “Her insan çevresine saygılıdır.”

Sevgi Metaforu İçin

KÖ226: “ Sevgi de saygı gibi sevilen insanlara duyulur.”

KÖ228 : “ Sevgi olmadan saygı olmaz.”

Dostluk Metaforu İçin

EÖ144: ‘‘ Saygı gibi dostluk da iyi bir Şeydir.’’

Kalp Metaforu İçin

EÖ5: ‘‘ Kalp de saygı gibi herkese hürmet eder.’’

Saygı Değerinde Araştırmaya Dahil Edilmeyen Metaforlar**Ben Metaforu İçin:**

EÖ7: ‘‘ Ben herkese saygılıyım saygı bana benzer. ’’

Güzel Metaforu İçin:

KÖ225: ‘‘ Saygı da güzel gibi hoştur. ’’

Kötü Olmamak Metaforu İçin:

EÖ222: ‘‘ Kötü olursak insanlar bizle konuşmaz. ’’

ÖZGEÇMİŞ

1994 yılında Amasya’da doğdu. İlkokulu Amasya’da ortaokul ve liseyi Kocaeli’ de okudu. 2012 yılında girdiği Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Programından 2016 yılında Sınıf Öğretmeni olarak mezun oldu. 2017 yılında beri de Muş ili Malazgirt ilçesinde sınıf öğretmeni olarak görev yapmaktadır.

